

RIBNIŠKI-URBAN VABI!

Kot smo že poročali, pripravljajo ribniški turistični delavci v nedeljo II. tradicionalni sejem suhe robe in lončarstva, združen z vpogledom v razvoj in dosežke industrije Ribniške doline. Spored prireditev bo takšen: ob 9. uri – sprevid krošnjarjev in prikaz narodnih nos; ob 10. uri – otvoritev gobarske razstave na prostoru pod arkadami; 10.30 – razstava domačih vezenin in modna revija ljubljanske Pletenine v ribniškem gradu. V popoldanskem urah bo na grajskem prostoru velika veselica. Vabljeni!

V ČAST DNEVU SODSTVA

V počastitev dneva sodstva, 3. septembra, je Jakob Berič, predsednik novomeške občinske skupščine, dan prej priredil sprejem za zaposlene v pravosodju. Po sprejemu v Domu JLA je bila proslava s kulturnim sporedom, kot govornik pa je nastopil sodnik Janez Kramarič, ki je orisal zlasti vlogo novega temeljnega sodišča.

TRGOVCI NA MESTU

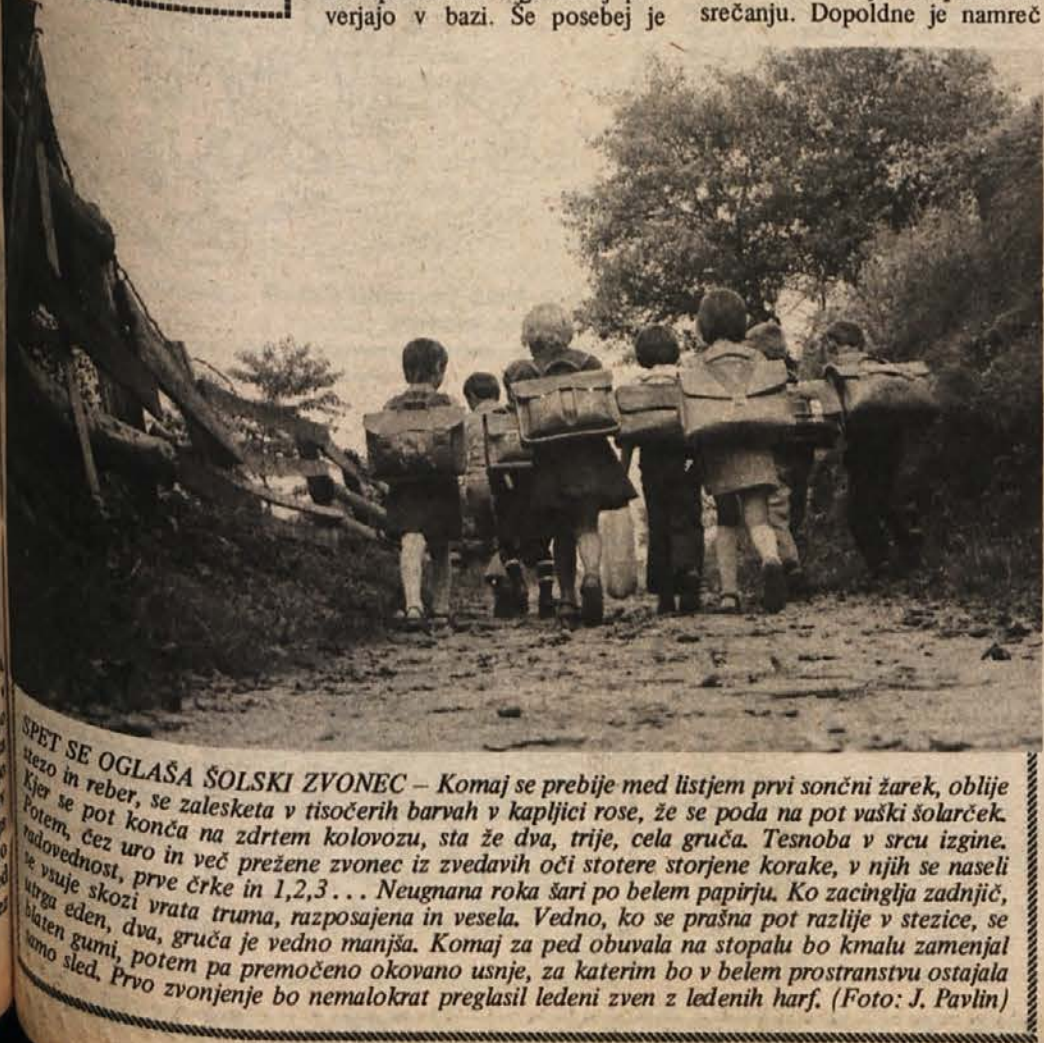
Ceprav je krompir še marsikje v zemlji, so v trgovinah z živili sevniškega trgovskega podjetja minuli teden že zablesteli napis o ugodnem nakupu ozimnice – 2,95 dinarjev za kilogram. Odpade zamudno iskanje, saj lahko sortirane dobrine spraviš v avto, če jih stranki ne pripeljejo kar na dom.

HIMNA GUBČEVCEV

Poleg ostalih izvirnih zanimivosti na mitingu v počastitev 35. obletnice Gubčeve brigade v soboto na njenem rojstnem kraju na Trebelnem je mirenski moški pevski zbor prvokrat javno zapel Pesem Gubčeve brigade, ki jo je na besedilo Vide Brest uglasbil Radovan Gobec.

PRVI METRI FILMA

Ekipe ljubljanskega Mini filma je v minulem tednu naredila vse notranje posnetke za dvajsetminutni barvni dokumentarni film, mestnih pravic. Sedaj čakajo le na ugodno vreme za zunanje posnetke. Film mora biti dokončan najkasneje do jubilejne proslave v oktobru.

SPET SE OGLAŠA ŠOLSKI ZVONEC – Komaj se prebije med listjem prvi sončni žarek, oblije v reber, se zalesketa v tisočeri barvah v kapljici rose, že se pada na pot vaški šolarček. Kjer se pot konča na zdrtem kolovozu, sta že dva, trije, cela gruča. Tesnoba v srcu izgine, čez uro in več prežene zvonec iz zvedavih oči stotere storjene korake, v njih se naseli radovednost, prve črke in 1,2,3... Neugnana roka šari po belem papirju. Ko zacinglja zadnjič, se vsuje skozi vrata truma, razposajena in vesela. Vedno, ko se prašna pot razlije v stezice, se vstane eden, dva, gruča je vedno manjša. Komaj za ped obuvala na stopalu bo kmalu zamenjal platen gumi, potem pa premočeno okovano usnje, za katerim bo v belem prostranstvu ostajala samo sled. Prvo zvonjenje bo nemalokrat preglasil ledeni zven z ledenih harf. (Foto: J. Pavlin)

IZVIRNI KULTURNIKI – Na svečanost ob 35-letnici ustanovitve Gubčeve brigade so se kulturniki pripeljali z lojtrnim vozom. Med številnimi uglednimi gosti, ki so se udeležili srečanja so bili: generalpolkovnik Stane Potočar – Lazar, ki je bil ob teh praznovanjih izvoljen za častnega občana trebanjske občine, predsednik slovenske skupščine dr. Marijan Breclj, predsednik ustavnega sodišča dr. Jože Brilej, Bogdan Osolnik, generali Franc Tavčar–Rok, Miha Butara in drugi. (Foto: Železnik)

Spodbuda za nove politične naloge

Veličasten miting ob 35-letnici slavne Gubčeve brigade na njenem rojstnem kraju v gozdu pod Trebelnim – Borci se veselijo napredka domicilne trebanjske občine

Ustanovni miting Gubčeve brigade sredi okupirane Evrope pred 35 leti je bil velik shod več kot 700 ljudi, tokratnega zborovanja minulo nedeljo pa se je udeležilo nadj 3.000 ljudi. Kulturniki trebanjske občine so se za to priložnost nadvse potrudili: po spominih Sergeja Vošnjaka so ponazorili ustanovni miting.

Prenekateremu borcu so se utrnile solze ob prihodu kulturnikov na lojtrnem voz s pesmijo ir obvezno harmoniko. Nekdenji komisar Franci Kolar je s svcirji pozdravnim nagovorom segel do srca.

Slavnostni govornik, član predsedstva SRS Janez Vipotnik je izrazil zadovoljstvo ob razvoju domicilne trebanjske manj razvite občine, kar veseli tudi slehernega borca Gubčeve brigade. Opozoril je na vrsto vrlin iz našega boja, med drugim tudi na to, kako je nujno, da se vse naloge in akcije družbenopolitičnih organizacij preverjajo v bazi. Se posebej je

poudaril vlogo organizacije Zveze združenj borcev. Izkušnje in sposobnosti borcev naj bi se odrazile vsepovsod v razvijanju delegatskem sistemu in SZDL, kjer je nadaljevanje boja. „Ravno zato tudi takšno srečanje, kot je današnje, ni le prijateljski stisk roke, temveč tudi spodbuda za nove politične naloge, ki jih od Zveze borcev terjaja čas,“ je dejal tovariš Vipotnik.

Tudi trebeljanski miting je bil odraz bratstva naših narodov, kar je potrdil tudi predsednik občinske skupščine Ilijaš Slobodan Dobrijevič v pozdravu srečanju. Dopoldne je namreč

na slavnostnem zasedanju delegatov vseh treh zborov občinske skupščine podpisal družbeni dogovor o medobčinskem so-

JANEZ VIPOTNIK: „Gubčevci smo se tako kot vsi ostali udeleženci NOB z enako vztrajnostjo in zagnanostjo pognali v izgradnjo nove družbe kot v spopad s sovražnikom.“

delovanju obeh občin, s čimer se je krog pobratenih s trebanjsko občino v Hrvaški in Srbiji razširil še na SR Bosno.

Več o praznovanju pišemo še na trebanjski strani.
A. ŽELEZNIK

Poslej brez spodrsaljajev

Brežice: SZDL prevzema pobude za javno razpravo

Ponedeljkova seja komiteja občinske konference ZK v Brežicah je bila namenjena razpravi o stanju v krajevnih skupnostih Skopice, Krška vas in Mrzlava vas – Malence, kjer je sklep občinske skupščine o prešolanju otrok v Cerklje (do sedaj so obiskovali osnovno šolo v Brežicah) izzval močan odpor pri občanin.

Že na prejšnji seji so ocenili, da je bil čas za javno razpravo prekratek in da je bilo to slabo organizirano. Zaradi tega je komite predlagal, da se realizacija tega sklepa odloži za leto dni, medtem ko naj se posebna šola takoj preseli iz stare zgradbe v učilnice osnovne šole v Brežicah.

Položaj se tudi po tistem ni umiril in v razpravah, ki so sledile, so se nasprotja še poglabljala, zlasti nasprotja med OO ZK Krška vas in komitejem. Da bi zaustavili tak tok dogodkov, so več ur trajajočo ponedeljkovo sejo strnili v zaključek, naj bo družbena politična dejavnost v KS Skopice, Krška vas in Mrzlava vas usmerjena k iskanju najustrežnejših rešitev skupaj z občani in vsemi, ki so soodgovorni zanje. Člane OO ZK v Krški vasi in v brežiški osnovni šoli so pozvali, naj prenehajo z dosežano aktivnostjo proti sklepu občinskega komiteja in omogočijo, da bo ponovna razprava stekla v drugem vzdušju.

Komite vztraja pri uresničevanju že sprejetih stališč občinskih družbenopolitičnih organizacij. V tem smislu izoblikovane zaključke bo potrdil jutri, ker ponedeljkova seja ni bila sklepna. Prisostvovali pa so ji predsedniki komisij ZK, predstavniki družbenopolitičnih organizacij in skupščine, sekretar MS ZKS Posavje Mirko Kambič, član CZ ZKS Franc Šali in sekretar OO ZK Krška vas Marjan Seliškar. Na seji so med drugim predlagali skupno sejo komiteja z OO ZK Krška vas in vsemi komunisti, ki tam živijo.

V razpravi je prispeval vrsto misli tudi Franc Šali in med drugim dejal, da je enotnost delovnih ljudi ena najpomembnejših vrednot, ki jih moramo uveljavljati in krečiti, toda ne navidezno enotnost, ampak enotnost, ki izvira iz spoznanja, da je to za nas edino sprejemljivo.

J. TEPPEY

MODELARJI ZA DOLENJSKI POKAL

10. in 11. septembra bo – s pričetkom ob 8. uri – na Grobeljski gmajni pri Sentjerneju tradicionalno tekmovanje letalskih modelarjev za „Dolenjski pokal“, ki ga bo organiziral Aeroklub Novo mesto. V obeh tekmovalnih dnevih bo sodelovalo čez sto modelarjev iz sedmih slovenskih aeroklubov.

SEVNIŠKI ROKOMETAŠI V ŠVICI

Sevniški rokometiški so po tekmi s Slovenj Gradcem odpotovali zanimivim srečanjem naproti – v švicarski Schaffhausen. Tam se bodo udeležili turnirja, kjer bo poleg treh ekip domačinov igralo še moštvo Čehoslovaške in ekipa Nemške zvezne republike. Vrnejo se šele 11. septembra, zato bodo igrali naslednjo tekmo v republiški rokometni ligi 15. septembra, ko se bodo srečali z murskosoboškim Poletom.

RAZBURLJIVE DIRKE – Na stezi za motokros v Dragovanji vasi, ki si je v teh letih pridobila tudi mednarodni ugled, so številni gledalci vedno priča zagriženim bojem držnih tekmovalcev.

Dirke čez drn in strn

V nedeljo dirka za državno prvenstvo v Dragovanji vasi

Na progi motokros v Dragovanji vasi pri Črnomlju se bodo v nedeljo, 11. septembra, ob 14. uri pomerili najboljši jugoslovanski tekmovalci v razredu 50 in 125 ccm na dirki, ki šteje za državno prvenstvo.

V razredu do 50 kubikov bosta nastopila tudi Črnomljava Božo Štukelj in Aljoša Satošek; Štukelj je lanski državni prvak, mladi Satošek pa je letos v odlični formi, tako da se bosta oba borila za visoko uvrstitev.

Dirke v Dragovanji vasi vsako leto privabijo veliko gledalcev iz vse Slovenije in Hrvaške. Organizator AMD Bela krajina računa, da si bo nedeljsko dirko za državno prvenstvo ogledalo kakih pet tisoč obiskovalcev.

PARTIZANSKO SREČANJE – Borci iz vse Slovenije in sosednje Hrvaške so se zadnje sončno nedeljo v velikem številu zbrali na srečanju v Ravnacah. Slavnostni govornik dr. Brilej je poudaril pomen teh krajev med NOB.

Kovači bratstva in enotnosti

Tradicionalno srečanje borcev, aktivistov in prijateljev Bele krajine je bilo letos v Ravnacah v KS Suhor – V teh krajih sta se med vojno kovala bratstvo in enotnost

Okoli tri tisoč ljudi se je v nedeljo zbralo v tihi belokranjski vasi Ravnace v suhorski krajevni skupnosti na tradicionalnem srečanju borcev, aktivistov in prijateljev Bele krajine, ki ga vsako leto pripravijo v metliški občini.

Pokrovitelj letošnjega srečanja je bila novomeška tovarna zdravil Krka, Ravnace pa so izbrali zaradi res velikega prispevka vaščanov med NOB. Poleg uglednih gostov Ivana Mačka–Matije, Marijana Breclja, Franca Tavčarja–Roka, Janeza Vipotnika, Nika Šiliha in drugih so se srečanja udeležili tudi predstavniki sosednjih hrvaških občin ter občinski dolenjske regije, borci XIII. proletarske brigade itd.

Slavnostni govornik, član predsedstva SRS in predsednik ustavnega sodišča SRS dr. Jože Brilej–Bolko je poudaril velik pomen Bele krajine med NOB in še posebej orisal velike uspehe partizanske vojske na Suhorju in na področju sedanje KS Suhor.

Govoril je tudi o vlogi in ugledu Titove Jugoslavije v današnjem svetu. Na hiši družine Stepan so odkrili ploščo, ki govori, da so Ravnace med vojno dajale streho in gostoljubje okrožnemu odboru OF za Belo krajino, okrožnemu komiteju KPS, partizanski tehniki, zavezniški misiji pri GSS, da je bila tu prva konferenca mladine belokranjskega okrožja, partizanska skladišča in zaklonišča, da se je v tej vasi ustavila avnojska delegacija itd.

Po bogatem kulturnem programu je bilo prijateljsko srečanje. Dan prej, v soboto, 3. septembra, so na pokopališču na Svetici nad Hrastom odkrili spominsko ploščo z imeni padlih fašističnih žrtev, zatem

pa so se prebivalci teh krajev udeležili odkritja spomenika v Dragavi, v vasi, ki je med vojno zelo trpela, kjer je vsak deseti prebivalec dal življenje za svobodo, kjer so bili sedeži vojaških in političnih vodstev in kjer sta se med vojno kovala trdno bratstvo in enotnost partizanov iz vse Jugoslavije.

A. B.

VREME

Ob koncu tedna se bo zadrževalo v Sloveniji lepo vreme z normalnimi temperaturami.

V trenutku, ko se uradni in prijateljski obisk predsednika SFRJ Josipa Broza Tita v LR Kitajski sicer še ni končal, je že mogoče zajeti in oceniti dosedanje razgovore obeh delegacij: odnosi med državama pred obiskom in po njem so bistveno drugačni, odprla so se nova obzorja, ponudile povsem nove možnosti.

Vsi komentariji se strinjajo z oceno, da kitajsko-jugoslovanski dialog ni pomemben samo za sodelovanje in odnose med državama, marveč ima bistveno širši pomen.

Izjemna pozornost

Dejstvo je namreč, da je Jugoslavija, nesporno med najvplivnejšimi člani verige neuvrščenosti, našla skupen jezik z LR Kitajsko, ki so ji staljšča te politike blizu, pa čeprav LR Kitajska formalno ni članica neuvrščenih.

Tu se zdi zlasti pomembno, da sta obe strani z vso odločnostjo zavrnili prevladujočo vlogo veselih pri razreševanju svetovnih problemov in se zavzeli za enakopravnost pri odločanju o najpomembnejših zadevah človeštva, ki so sedaj v večini primerov prepuščene v razsojanje velesilam.

Kitajska stran je izrazila polno pripravljenost, da aktivno sodeluje pri akcijah, ki se bodo spoprijemale s paleto zadreg, kakršne so razorožitve, popuščanje napetosti, svetovni ekonomski problemi in drugo.

Res je sicer, da v dvostranskih odnosih ni mogoče govoriti o senzacionalnih spremembah ali preobratih, da pa je obisk predsednika Tita v LR Kitajski resnično vrh procesa zblizevanja in postopnega razumevanja, ki traja že nekaj let.

LR Kitajska je po svojem XI. kongresu nedvomno notranje močno okrepljena in daje nekaterim točkam svojega notranjega razvoja drugačne poudarke, kot jih je še do nedavnega. Notranja stabilizacija omogoča hkrati večje zanimanje in angažiranje za zunanjepolitična vprašanja in tu so se med razgovori v Pekingu bržkone po-

rodile tudi konkretnije ideje, kaj je mogoče na tem področju storiti s skupno akcijo dveh, sedaj mnogo bližjih si dežel.

Za Jugoslavijo so prijateljski odnosi z LR Kitajsko pomembni tudi zato, ker si je v zapletenem svetu še vedno velikih nasprotij in pritiskov pridobila prijatelja, na katerega je mogoče ne samo računati, marveč se nanj tudi opreti, saj deli z njo prepričanje, da so enakopravnost, nevmešavanje, neodvisnost in popolna suverenost edine možne osnove za sožitje.

Kajpak pa ni mogoče prezreti tudi gospodarske plati kitajsko-jugoslovanskih odnosov. V Pekingu so glede tega dosegli več sporazumov, ki bodo nedvomno izredno spodbudno vplivali na hitrejši razvoj gospodarskega sodelovanja med deželami.

Pri tem so se domenili, da bodo predvsem skušali uveljaviti višje oblike sodelovanja, se pravi industrijsko kooperacijo, znanstveno-tehnično sodelovanje, skupne nastope na tretjih tržiščih in druge oblike, ki presegajo klasično trgovinsko menjavo.

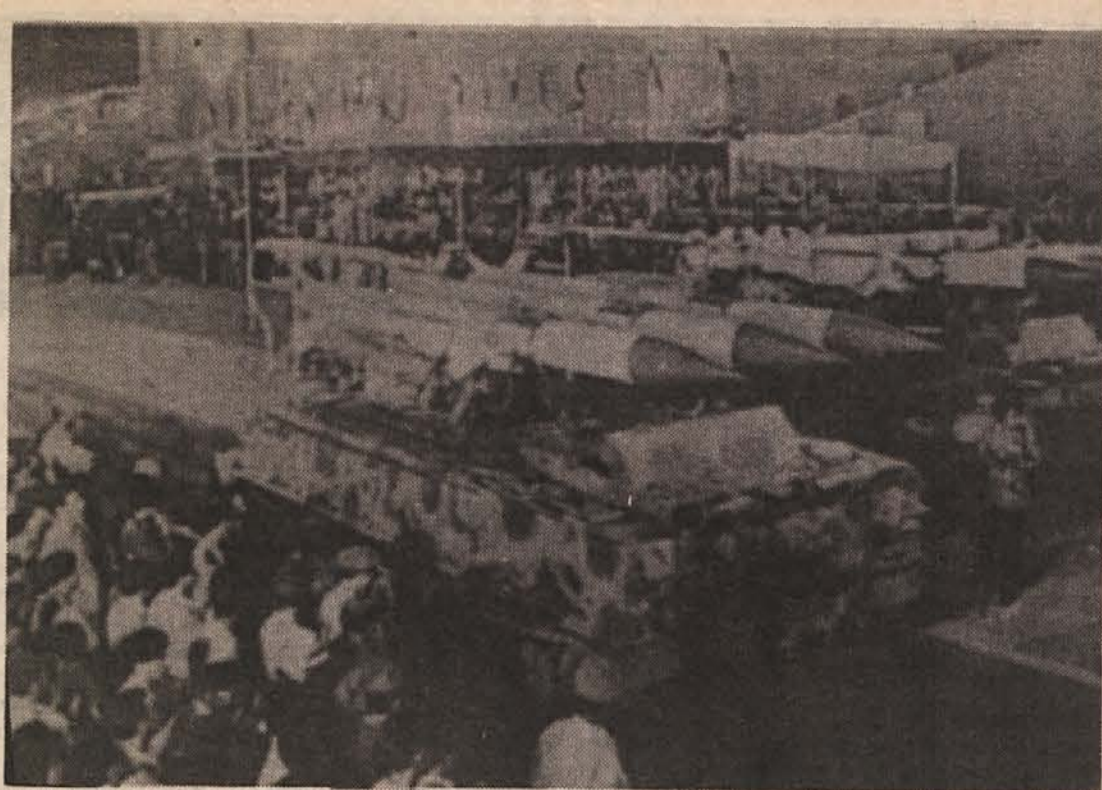
Prav izjemno pozornost pa je temu srečanju in razgovorom namenil ves svetovni

tisk, ki je ne samo podrobno poročal o doslej nemara najbolj pestrem in navdušenem sprejemu, kar jih je do zdaj doživel v LR Kitajski kak tuj državnik, marveč tudi o razgovorih, ki so jih v več kot samo eni deželi kar takoj ocenili za „zgodovinske“ in izjemno pomembne.

In še posebej vidno mesto je našla pričujoča misel iz zdravice predsednika republike Josipa Broza Tita:

„Odlučili smo se za socializem, zasnovan na sistemu samoupravljanja in neuvrščenosti ter politiki naše države. Zastopamo stališče, da je treba spoštovati pravico vsakega naroda, da samostojno, v skladu z možnostmi, razmerami in prepričanji določa pot, oblike in smeri svojega razvoja.“

JANEZ ČUČEK

LETIJO LAHKO DO IZRAELA – Libija je na paradi, prirejani ob obletnici revolucije, pokazala svojo oborožitev, med katero so zlasti vzbujale pozornost nove rakete (sovjetskega izvora), za katere je uradni napovedovalec ob tej priložnosti dejal, da lahko priletijo do Izraela – okoli tisoč petsto kilometrov daleč. Proleg tega so pokazali tudi najsodobnejše tanke (prav tako sovjetske izdelave) in letala. Na sliki: rakete na tankih, ki menda lahko z libijskega ozemlja udarijo po Izraelu. (Telefoto: A. P.).

Zamuda, ki nas lahko še pesti

Združeno delo se mora čimprej ustrezno organizirati na zunanjetrgovinske posle

Že precej pred poletjem je bilo slišati med strokovnjaki za zunanjetrgovinska vprašanja, da se bomo morali jeseni kar najbolj odločno usmeriti v reševanje nekaterih problemov na tem področju in se zato tudi ustrezno organizirati. Položaj sicer ni slab, je pa čutili, tudi zaradi vpliva prejšnjih let, še dokajšnja neskladja, ki nam, če bo tako ostalo, ne dajejo jasnih in dobrih obetov.

V bistvu je naš uvoz še vedno dvakrat večji od uvoza, kljub temu pa lahko zaznamo precej takega, kar nas lahko navdaja z optimizmom in zavestjo, da lahko vrsto težav premagamo na dokaj lahek in neboleč način. O tem je zelo jasno govoril na seji vseh treh zborov občinske skupščine Murska Sobota podpredsednik zveznega izvršnega sveta dr. Anton Vratuša, ki je opozoril na vrsto dosežkov in tudi obetov. Tako se je posrečilo zmanjšati naš trgovinski deficit z zahodnimi deželami, kar pomeni, da ob enakem uvozu precej več izvažamo na to območje. Tako pokrivamo dobro polovico uvoza, zaradi turistične sezone in drugih storitev pa lahko skorajda govorimo o izravninah. V odnosu do Vzhoda imamo skorajda nasproten položaj, ker manj uvažamo, kot izvažamo, če pa gre za kliring, to pomeni, da jih kreditiramo. Prav zato je nujno na meddržavni ravni urediti odnose in poi-

skati ustrezne poti sodelovanja, o čemer je tekla tudi beseda ob obisku predsednika Tita v Sovjetski zvezi, ki je naš najpomembnejši zunanjetrgovinski partner. Vsekakor pa se izboljšuje izmenjava z deželami v razvoju kar je še posebej ugodno, saj imamo tam ugodne možnosti za industrijsko kooperacijo in skupna vlaganja.

TELEGRAMI

MADRID – Predsednico španske komunistične partije Dolores Ibaruri, legendarno La Passionaria, so v neki madridski kliniki operirali

na srcu. Kot so dejali v vodstvu KP Španije, je Passionaria kirurško intervencijo, nujno zaradi težav v zadnjih dneh, dobro prenesla. Passionaria se je maja letos v 81. letu starosti vrnila v domovino po skoraj 40 letih pregnanstva.

LAHORE – Vrhovno sodišče v Lahoreju je obsodilo na 6 mesecev zapora bivšega generalnega direktorja zveznih varnostnih sil Pakistana Masuda Mahmuda. Ta visoki funkcionar v vladi bivšega premiera Alija Buta je bil obsojen, da je protizakonito aretiral in pripril bivšega ministra provincije Mian Iftikarja Tarija, ki je nasprotnik Buta. Sodišče se je odločilo, da bo nadaljevalo preiskavo proti Butu in še štirim osebnostim.

LUSAKA – Bivši švedski premier Olof Palme je prisel v glavno mesto Zambije na čelu delegacije socialistične internacionale. Ta delegacija je na turneji po „frontnih državah“ in se seznanja s položajem na jugu afriške celine. Olof Palme je v imenu Švedske in socialistične internacionale, katere podpredsednik je, obljubil Zambiji pomoč pri strmoglavljenju rasističnih režimov na jugu Afrike.

JERUZALEM – Predstavnik ministrstva za zunanje zadeve v Tel Avivu je zanikal trditve, da Izrael sodeluje z Južnoafriško republiko pri proizvodnji atomske bombe. Te trditve je objavil ameriški tednik „Newsweek“.

BONN – Zahodnonemški zvezni kancler Helmut Schmidt je danes obsodil ugrabitev nacističnega vojnega zločinca Herberta Kapplerja. „Dejstvo, da so od pobjoja talcev v Rimu pretekla tri desetletja, v ničemer ne zmanjšuje odvratnosti tega dejanja,“ je na seji predsedstva socialnodemokratske stranke izjavil Schmidt. Te besede zveznega kanclerja tri tedne po spektakularnem begu Herberta Kapplerja iz Italije so prva uradna obsodba nekdanjega krvnika iz Rima in njegove žene s strani zahodnonemške vlade.

LEIPZIG – V okviru leipziškega jesenskega sejma so odprli posebno razstavo jugoslovanskega gradbeništva, ki jo je organiziral jugoslovanski gradbeniški center. Na razstavi sodeluje 70 naših podjetij, odprl pa jo je član ZIS in predsednik jugoslovanskega dela mešanega odbora za sodelovanje z Nemško demokratično republiko Imer Pulja.

Ker pa nas nemalokrat pestita neustrezna organiziranost in neskladje naše ponudbe, se moramo ob zunanjetrgovinski menjavi zavedati dolžnosti, ki jo nalaga zakon o združenem delu. Zakon namreč posebej opozarja, da je sestavni del dohodka tudi izvoz. Zato gre na eni strani za nove zakone o deviznem sistemu, zunanjetrgovinskem sistemu in gospodarskem sodelovanju s tujino, hkrati pa za uveljavitev interesnih skupnosti za ekonomske odnose s tujino. Zavedati se moramo, da na tem področju lahko govorimo že o zamudah, to pa nas bo lahko še kako pestilo. Gre predvsem za to, da se združeno delo na tem področju dobro organizira v skladu z zakonom o združenem delu. To je potrebno, če hočemo doseči, da bomo nanj brez težav prenesli resnično odločanje o poslovanju s tujino. Pomembno je, da to uveljavimo na ravni federacije, republike in občine.

JANEZ KOROŠEC

tedenski mozaik

V ZVEZNI REPUBLIKI NEMCIJI JE TERORIZEM znova tema dneva in ne brez razloga: v spektakularnem napadu, ki je spominjal na prizore iz kriminalnih filmov, so za zdaj še vedno neznan napadalcu začeli streljati na osebni avtomobil, v katerem se je vozil domov Hans Martin Schleyer, predsednik zahodnonemške zveze industrialcev. Pri tem so bili ubiti štiri policaji, ko so skušali ugrabiti vodilnega zahodnonemškega industrialca. Do napada je prišlo na nekem križišču, toda podrobnosti so za zdaj še vedno neznanne, posebej pa v tem trenutku, ko to poročamo, ni jasno, kaj se je zgodilo z napadnim Schleyerjem. Po nekaterih poročilih je na vrnitvi v bolnišnici, po drugih pa ga ugrabili in z njim zbežali v neznanu. Vsekakor pa to že tretji iz serije napadov na vodilne osebnosti Zvezne republike Nemčije: 7. avgusta so ubili zahodnonemškega državnega tožilca Siegfrieda Bubacka, 30. julija pa predsednika dresdenskega Juergensa Ponta. Morilski do danes niso izsledili, kaj je pa, da pripadajo različnim organizacijam. Zvezni republikanci delujejo pod skupnim imenom „Fracija rdečih dežev“ in ki jo navdihujejo ideje anarhističnega Baader – Meinhof. Poleg tega je kljub ogorčenju javnosti za zdaj povsem neznan meja...
PRÁV TAKO PA MENDA BREZ KONČA KRAJA zaloga vode. Geologi našli pod puščavo suhe zahodne puščave Egiptu. To je za Egipt najpomembnejši zadnjih let, saj lahko to povsem spremeni tega dela Egipta, kjer pomanjkanja vlage tično nič ne raste... priložnost za razvoj ob Nilu...

NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Človek se venomer sprašuje, kam bi uvrstil vesti iz Korotana: naj jih uvrsti v rubrike, ki pričajo o zunanjepolitičnih dogajanjih, ali v notranjepolitične, ter jim vdahne zato izraz domačnosti? Saj gre končno za naše ljudi, za kremenite Slovence, ki ohranjajo kleno slovenstvo iz roda v rod, ki spoštujejo svojo govorico, tolikanj različno od germanške, da smo nekoč, zelo dolgo je tega, vzdeli tujcem s severa ime Nemci, ker jih nismo prav nič razumeli. Tako pravi legenda. Je bilo res tako? Najbrž. Kdo bi to zanesljivo vedel...

Kam s Korotanom?

In končno: je to sploh pomembno, ko smo se namenili pisati o Korotanu? Ni. Vendar človeka presune spet in spet, ko se sooča s prizadevanji Koroških Slovencev, da ohranijo Avstriji njeno razglašeno demokratično bistvo, saj zato, in samo zato, gre v njihovem boju za pravico polnokrvnega izražanja v jeziku naših dedov in pradedov.

Poletna sezona je komajda sklenjena, misli še zmerom tavajo po prostorih našega počitka; marsikoga je zanesla pot tudi v lepo, mirno Istro, posuto z nizkim hrastičjem in ostro travo, s čudovitimi mesteci, ki dajejo pokrajini navdih spokojne otožnosti in sive modrosti. Toplo morje je hladilo razgreta telesa turistov, ki so prišli iz vseh vetrov – Babilon je bil popoln.

A kaj bi vse to s Korotanom, kaj s Koroškimi Slovenci? Ni mesta – od Kopra do Pulja in še čez, ki bi ne imelo dvojezičnih krajevnih ter ostalih javnih napisov. Italijanščina se prepleta z mehko hrvaško govorico, turistov navajeni Istrani nimajo težav s slovenščino. Jezikovna idila? Ne, še zdaleč ne.

To je resnica. Očitna vsem, že na prvi pogled.

Avstrijski novinarski kolega je pripovedoval, da so dobili naročilo, avstrijski novinarji, reporterji in fotoreporterji, naj najdejo pri nas vsaj nekaj dvojezičnih napisov. Naročniki so v svoji velikonomški zaslepljenosti upali, da pri nas le ni vse tako, kot razglašamo glede pravic narodnosti. Polom te akcije je bil popoln.

Angleški predstavnik v delovnem telesu, ki se peča z vprašanji človekovih pravic pri Organizaciji združenih narodov, je te dni dejal, da bi bila lahko Jugoslavija vsem za vzor, kako se urejajo vprašanja manjšin. Zelo toga pa sta izpadla, menda kar smešna, predstavnik Avstrije in Bolgarije, ki sta na seji trdila, prvi, da je vprašanje slovenske manjšine urejeno, drugi, da v Bolgariji ni Make-doncev.

Naši ljudje pravijo po domače: „Gliha vkup štiriha“.

Ljudsko modrost je treba spoštovati, če že ne ceniti. Na izkušnjah sloni.

Minule dni so bili mladi Koroški Slovenci spet izpostavljeni hudim pritiskom uradnih avstrijskih oblasti, ker so postavili dvojezični napis tudi v Pliberku.

Doklej bo še tako?

V tem zadnjem tiči tudi sled odgovora: mladi Koroški Slovenci so tisti, ki nosijo boj za uveljavitev svojih legitimnih pravic naprej. Niso potujčeni. So lojalni državljani republike Avstrije, vendar hočejo živeti tako, kakor jim zagotavlja črka državne pogodbe. Z nasiljem, grožnjami ter prepotentnimi izjavami ne bodo utišani. Se drugače: možno je izločiti vsakega, ki glasno zastavlja vprašanja, toda življenje jih bo postavljalo naprej – dokler ne učaka odgovora.

MILAN MEDEN

– Nas bodo že rešili! Zaradi lepšega pa narodno samacijski program...

– Janez, kaj ti kaj več veš o najnovejših carinskih olajšavah za uvoz kmetijskih strojev? – Takole ti povem, Martin: to so carinske olajšave brez olajšav, olajšava je samo v tem, da jih sploh lahko uvoziš!

SPET V SENCi ALKOHOLA – V nedeljo so na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani zaprli XXIII. mednarodni vinski sejem, na katerem je sodelovalo 165 domačih in 274 tujih razstavljalcev, s 1.017 vzorci vin, 200 vzorci žganih pijač in 72 vrstami brezalkoholnih pijač.

AURORA ODLIČNO – Prizor je iz Brezovice pri Šentjerneju, kjer bo na posestvu KZ KRKA te dni končano letošnje obiranje hmelja. Na 19 ha imajo sorto golding, na petih pa novo slovensko sorto aurora, ki se je izkazala za zelo kvaliteto sorto hmelja. (Foto: Miha Gošnik)

OBELEŽJE NA SVETICI – V metliški občini so konec prejšnjega tedna odkrili tri spominska obeležja: na Svetici, v Dragah in v Ravnacah. Na pokopališču na Svetici nad Hrastom bo poslej na žrtve prebivalcev teh krajev med NOB spominjala plošča z vklesanimi imeni padlih. (Foto: Bartelj)

BRIGADA DOMA – V ponedeljek se je z zvezne delovne akcije Plačkovica 77 vrnila 52-članska MDB „Katja Rupena“ iz Novega mesta. Brigada je uspešno sodelovala pri gradnji ceste in za svoje delo prejela nekatera najvišja priznanja. Bila je najboljša v tretji izmeni. (Foto: Pavlin)

RAZSTAVA PLEMENSKEGA GOVEDA NA SLEMENIH
Pod pokroviteljstvom Zadrugne zveze Slovenije bo v soboto, 10. septembra, pri Sv. Gregorju pri Sodražici razstava plemenskega goveda rjave pasme z vzrejneja območja občin Grosuplje, Vič – Rudnik, Kočevje in Ribnica. Razstava se bo začela ob 9. uri, sledilo bo ocenjevanje, ob 11. uri bo predstavitev najbolje ocenjenih živali, poldrugo uro kasneje pa podelitev nagrad in priznanj.

Sejmišča
NOVO MESTO: na sicer srednje cenovnem ponedeljkovem sejmu so ostale cene prašičkov v glavnem nespremenjene, govedo pa je bilo nekoliko dražje. Naprodaj je bilo 453 prašičev, od tega 46 starih nad tri mesece, prodanih pa skupno 190. Najbolj so bili po 500 do 700 din, starejši prašiči po 710 do 1.250 din, mlade govede po 19 do 22 din, krave od 10 do 15 din, mlada živina pa od 15 do 19 din za kilogram žive teže.
BREŽICE: Naprodaj je bilo 521 prašičev, prodanih pa 393 po 31 do 32 din za kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Pri porodu – hiti počasi!

Rojstvo teleta je še vedno dogodek na kmetiji, ki pa se včasih začne z boleznijo, s poginom mladiča ali pa celo z nezmožnostjo porodnice. Živinozdravniki zato vedno znova opozarjajo na napake in mazaštvo, na premajhno skrb za higieno, preveč uporabo sile in zanemarjanje razkuževanja. V prejšnosti in pred porodom mora biti porodnica deležna posebne skrbi glede prehrane in higienskih razmer, v katerih se približuje porod, je treba vime in rodila oprati s toplo vodo in milom ter razkužiti, za kar je posebno pripravljeno posodo z vodo in jedilno olje, s katerim si porodničar namaze prej temeljito umite roke s pristrizženimi nohti. Zavedati se je treba, da so skoraj vsa kronična vnetja rodil posledica neustrezne priprave porodničarja in nestrokovne pomoči pri porodu. Hiti počasi, velja tudi za pomoč pri porodu. Plodnih mehurov, katerih naloga je čim bolj razširiti porodni kanal, nikakor ne smejo prehitro predirati. Ponavadi počijo sami, ko opravijo svoje delo. Ko je s pomočjo mehurov maternično grlo dokončno odprto, porodničar ugotovi položaj teleta in naveže na poteka sam od sebe. Vleči smejo le trije ljudje, več jih lahko škoduje kot koristi. V primerih, ko trije ljudje ne zadošče, mora na pomoč živinozdravnik. Vleči je treba v podolgovati ali porodnega kanala. Ob zadnjični legi – takih je približno 10 odstotkov – je porod težji in veterinarjeva pomoč bolj nepogojna. Enake skrbi mora biti deležen mladič. Če se popkovina sama ne odreza, jo je treba podvezati s prekuhano nitjo ter preostalo popkovo, v vsakem primeru pa razkužiti z jodovico ali manganom. Prav popkovina je še prenekaterikrat vzrok za napake. Ob rojstvu je po prvih vdihljajih tele treba očistiti sluzi, popkovo s prvim mlekom – mlezivom, ki vsebuje obrambna telesa, imenovana gama globuline. S prvim sesanjem ni treba prav

Inž. M. L.

V Iskri lani izguba, letos dobiček

V prvi polovici letošnjega leta so v žužembski Iskri z manj zaposlenimi kot lani ustvarili za 41 odst. večjo proizvodnjo, sledil pa je rezultat: nad 1,9 milijona ostanka dohodka. Ni dvoma, da so se ob lanskih izgubah v žužembskem kolektivu resno zavzeli za iskanje domačih rešitev. Brez dinarja dodatnih investicij so prešli na donosno poslovanje. Povečali so produktivnost, zmanjšali stroške, uvedli boljšo organizacijo dela in večjo disciplino – pa uspeh že po nekaj mesecih ni izostal.

Še vedno so prevelike zaloge, še vedno preveč izostankov z dela. Po oceni znaša neproduktivni delovni čas v tem kolektivu 21 odstotkov.

Če bi ga zmanjšali samo za 10 odst., bi lahko krili vse nadure, ki so bile izplačane v tem času. Prav tako niso zadovoljni s prodajo. Na domačem trgu so resda prodali za 9 odst. več blaga, kot so planirali v prvem polletju, zato pa izvoz ni dosegel predvidevanj in je bil uresničen le z 32 odstotki.

Kljub očitno doseženemu uspehu v poslovnosti si kolektiv

ne zapira oči pred resničnostjo. To je le začasna rešitev in s strahom pričakujejo leto 1978. Notranje rezerve bodo izčrpane, zastavljeni sanacijski program z dolgoročno usmeritvijo pa je v polletnem zaostanku. Niso še odobreni vsi potrebni krediti, zato v prihodnjem letu od naložb tudi ni pričakovati rezultatov.

Opozarjajo pa še na drug problem: imajo okrog 300 m² neizkoriščenih proizvodnih površin, nezaposlene delovne sile je veliko, ni pa dela. Puntuje se možnost za uvedbo novih programov, vendar kolektiv sam tega ni zmožen organizirati. Potrebna bi bila pomoč in sodelovanje od drugod.

R. BAČER

Še ena šola – Srednjo tehnično strojno šolo v Novem mestu tokrat obiskuje 136 učencev.

Novo mesto: ena srednja šola več

Silovit razvoj gospodarstva na Dolenjskem in še posebej v Novem mestu v zadnjih 15 letih terja vedno večje število strokovnjakov. Novo mesto kot izobraževalno središče

Dolenjske dolgo časa ni šlo v korak s temi potrebami. Zato tudi ni moglo ponuditi takih kadrov, ki jih novomeška industrija potrebuje.

Še posebej veliko je bilo pomanjkanje strojnih tehnikov. Le-teh potrebujemo do leta 1980 300 in do leta 2000 kar 1000. Posebej močno se zanima za strojne tehnike IMV, ki si je zato zelo prizadevala za otvoritev tehnične strojne šole. Tako je že lani začel delovati v Novem mestu dislocirani oddelek tehnične strojne šole iz Ljubljane. Letos so v Novem mestu že odprli samostojno srednjo tehnično strojno šolo. V prvi letnik se je takrat vpisalo 66 učencev, drugi letnik pa bo obiskovalo 70 učencev.

Z otvoritvijo te šole se je v Novem mestu bistveno povečala izbira šol in s tem tudi poklicev. Mnogi učenci, ki se doslej zaradi oddaljenosti niso odločali za to šolo, se bodo zdaj lažje, saj jo bodo imeli v domačem kraju. Prav tako bomo dosegli, da bo več strokovnih kadrov ostajalo na razpolago domačemu gospodarstvu. Doslej se je dogajalo, da so strokovnjaki, ki smo jih šolali v drugih krajih, tam tudi ostali.

Industrija motornih vozil, ki je bila glavni pobudnik za ustanovitev srednje tehnične strojne šole, bo skrbela za izvajanje praktičnega dela in za prevoze, kadar bo to potrebno. Pripravljena pa je štipendirati vse dijake, ki so se vpisali na to šolo.

J. SIMČIČ

OBVESTILO VINOGRADNIKOM BELE KRAJINE

Skupščina občin Črnomelj in Metlika na predlog kmetijskih strokovnjakov obveščata vse vinogradnike Bele krajine – pridelovalce zgodnjih črnih in belih vinskih sort grozdja (portugalka, šentlovenka), da čimprej potrgajo grozdje, ker zaradi neugodnih vremenskih razmer v zgodnji spomladi in v avgustu nenakomerno zori in gnije.

Za trgatvev drugih – poznih sort grozdja bodo vinogradniki Bele krajine obveščeni naknadno.

Skrbi teh jesenskih mesecev (Požeški list)

STEKLINA PRODIRA K NAM

Pred naknadnim cepljenjem psov na Dolenjskem

V zadnjem času beremo kar pogosto novice, kako lisice, divje mačke in volkovi napadajo ljudi v gozdovih ali celo na dvoriščih. Pogosto se te živali brezobzirno zaganjajo v domače živali in ljudi ter v slučaju, da jih prej ne pobijejo, ogrižejo vse živo in oddivjajo dalje. Navadno gre za precej razširjeno bolezen – steklino. Na žalost tudi Slovenija ni več izjema.

Zadnjih nekaj let ugotavljajo strokovne službe, da se v Jugoslaviji širi tako imenovana gozdna steklina, čeprav so tudi primeri boleznij v naseljih. Najhujše je stanje v republikah z obsejnimi gozdovi, kot so Bosna, Kosmet in Makedonija. Divjačina je stalen rezervoar in prenašalec boleznij na domače živali ter človeka.

V letu 1976 je bilo uradno registriranih 57 primerov stekline (od tega pet v Sloveniji). Dejansko število je zaradi nemogoče točne kontrole pojavov v gozdovih večje. Poleg živali je v istem letu zbolelo in umrlo sedem oseb, vendar nobena v Sloveniji.

V državah, ki mejijo na Slovenijo, je bolezen precej razširjena, tako da predstavlja divjad, ki prehaja preko meje k nam, dodaten vir okužbe.

Steklina je neozdravljiva bolezen, nevarna vsem toplotnim bitjem. Prenaša se skoraj izključno z vgrizom bolne živali. Znaki boleznij nastopijo po dveh do osmih tednih in se kažejo sprva z otopelostjo, nato agresivnostjo in končno s paralizo. Živali izgube strah pred človekom in ga z vgrizom lahko okužijo s steklino.

Kako se borimo proti boleznij?

Zvezni zakon o zaščiti živali pred kužnimi boleznimi šteje steklino med zelo nevarne boleznij. Vsak občan je obvezen prijaviti sumljiv primer veterinarski inšpekciji ali področni veterinarski službi.

Vsakoletno obvezno cepljenje vseh psov, starejših od treh mesecev, je najvažnejši preventivni ukrep. Necepljene in potepuške pse je dolžna uničiti konjaška služba. Uradni list SRS od 30. 12. 1976 objavlja v odredbi o preventivni živalskih kužnih boleznij tole: „Preventivno cepljenje psov, starih več kot tri mesece, proti steklini se mora opraviti do 30. aprila 1977. Neprijavljene in necepljene pse je treba pokončati.“ Naravne izvore boleznij pri lisicah, volkovi, mačkah so dolžni nadzorovati tudi lovci in o sumljivih primerih obveščati pristojne organe.

Bolezen se z gotovostjo potrdi le s preiskavo možgan, vendar so za ukrepanje že dovolj tipični bolezenski znaki. V primeru, da stekla žival ugrizne človeka, je potrebna zelo hitra akcija zaščitnega cepljenja, da preprečimo najhujše.

Čeprav so primeri stekline trenutno v obmejnih predelih Slovenije, ne more nihče jamčiti, da ne bo zašla stekla žival tudi v dolenjske gozdove. Tega se morajo zavedati tako lovci, logarji, gozdni delavci kot tudi občani – gobarji. Posebej naj se nevarnosti zavedajo lastniki psov, ki spuščajo svoje živali v naravo.

Na žalost je veterinarska inšpekcija v Novem mestu ugotovila, da kljub jasnim obvestilom in opozorilom ni cepljeno še veliko psov. Zato bo v naslednjih dneh organizirano za območje Dolenjske naknadno cepljenje psov proti steklini, necepljene živali pa bo pokončala konjaška služba.

Nič ne kaže drugega, grozečo bolezen bomo morali preprečevati vsi skupaj, saj bomo le tako še lahko brez skrbi uživali v naravi.

VETERINARSKA POSTAJA NOVO MESTO

SKUPŠČINA OBČINE ČRNOMELJ Komisija za volitve, imenovanja in kadrovska vprašanja

razpisuje

prsto delovno mesto

DIREKTORJA

Zavoda za kulturno prosvetno dejavnost Črnomelj

Pogoji: višješolska izobrazba ustrezne smeri in 5 let delovnih izkušenj v podobni izobraževalni organizaciji. Kandidati morajo izpolnjevati tudi splošne pogoje in imeti moralnopolitične kvalitete.

Pismene prijave s potrebnimi dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa komisiji za volitve, imenovanja in kadrovska vprašanja pri skupščini občine Črnomelj.

Vsak naj podpiše

Združevanje sredstev za razvoj ptt dejavnosti

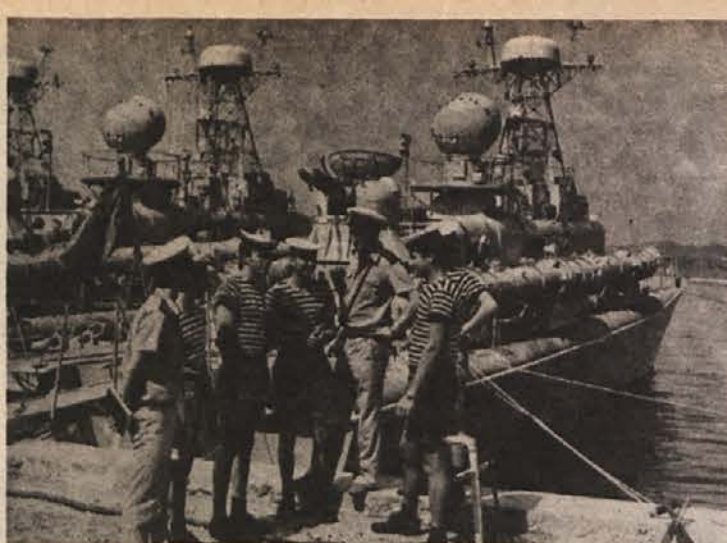
Pred dobrim letom je bila ustanovljena območna SIS za PTT promet Novo mesto. Čeprav gre za kratek čas delovanja skupnosti, lahko rečemo, da je skupnost uspešno začela delovati. V tem času je skupnost sprejela vrsto samoupravnih aktov, pomembnih za nadaljnje delo v skupnosti.

Med temi akti je vsekakor najbolj pomemben program razvoja ptt dejavnosti na območju skupnosti do leta 1980. Ta program je bil v razpravi v vseh sedmih občinah, kjer deluje skupnost, in je usklajen s potrebami občanov in OZD po ptt storitvah. Za izpolnitev tega programa bi sedanji in bodoči naročniki morali združiti 18,7 odst. skupaj predvidenih sredstev za razvoj ptt dejavnosti oziroma znesek 19.847.000 din. V ta namen so delegati na zadnji seji skupščine, ki je bila maja, sprejeli sklep, da vsi ti naročniki od 1. 4. 1977 naprej oziroma do leta 1980 združujejo sredstva za razvoj ptt dejavnosti. Osnova za združevanje pa naj bi bil porabilni t t impulz oziroma 0,10 din po porabljenem impulzu. Zato so v začetku junija vsi ti naročniki prejeli v podpis samoupravni sporazum o združevanju sredstev za uresničevanje srednjeročnega plana razvoja ptt dejavnosti.

Kljub velikemu številu že podpisanih sporazumov je še vedno dosti ti naročnikov (občanov in OZD), ki še niso podpisali sporazuma. Vzrok za to so bili verjetno dopusti, sedaj pa bi bilo prav, če bi se ti naročniki odposlali podpisane sporazume. Če ne bodo vsi ti naročniki podpisali sporazuma, tudi ne bo mogoče uresničiti predvidenega programa.

Zdi se nam, da bi vsak ti naročnik moral podpisati sporazum, saj so za posameznika ta sredstva neznatna, skupaj združena pa so pomembna pri razširjanju ti kapacitet. Zavedati se moramo, da ti storitve ne smejo biti privilegij, temveč potreba vseh občanov.

R. S.

OB DNEVU MORNARICE — Najsodobnejša tehnika in vrhunsko izvežbane, domovino ljubeče posadke.

Pluj v čast domovine!

V Titovi ladjedelnici so splovili raketno topnjačo, ki je sad dela jugoslovanskih strokovnjakov in podjetij

V soboto, 10. septembra, je dan Jugoslovanske vojne mornarice, avgusta pa so v Titovi ladjedelnici v Kraljevcu splovili prvo zares jugoslovansko raketno topnjačo. Po črnogorskem narodnem heroju ji je ime „Vlado Četković“. To je že več kot petdeseta vojaška ladja, ki jo je ladjedelnica v Kraljevcu naredila za našo vojno mornarico. Je pa nekaj posebnega — zaradi dveh razlogov. Sodi med najboljše ladje te vrste na svetu, prav tako pa je pomembno, da smo jo zgradili povsem sami.

Rakete imajo večji domet, so bolj natančne, naši strokovnjaki so dosegli, da je elektronska oprema manj občutljiva na oviranje. Bojna sposobnost naše flote raketnih in torpednih čolnov se bo z njo in njenimi sestrami izredno okrepila. Čeprav smo imeli za nakup plovil te vrste niz ponudb iz tujine, smo se odlo-

čili, da jo bomo zgradili sami. S tem smo tudi na področju tehnologije potrdili politiko neuvrščenosti. To je zares jugoslovanska ladja. Ni republike in pokrajine, ki ne bi za ladjo prispevala vsaj enega sklopa naprav. Posebej velja omeniti konstruktorsko ekipo zagrebškega ladjedelniškega inštituta, med slovenskimi delovnimi organizacijami pa železarno Jesenje in „Iskro“. V novi raketni topnjači je vsega skupaj okoli 400 celovitih delov in naprav. Zanimivo je tudi, da je novo vojaško plovilo sad dela 400 jugoslovanskih ekip strokovnjakov. Od vojaških in univerzitetnih inštitutov, do delovne organizacije, ki zna narediti zares kakovosten vijak. Vijak še zdaleč ni nepomemben.

Statistiki so izračunali, da je v ustanovah in delovnih organizacijah, ki so sodelovale pri graditvi jugoslovanske raketne topnjače, zaposlenih več kot pol milijona ljudi. Morda ob tej priložnosti ni odveč ponoviti, da sta armada in ljudstvo eno. Admiral Branko Mamula je ob splostitvi povedal to misel lepše: „Ladja, dajem ti ime Vlado Četković; srečno začni svojo pot in pluj v čast in slavo naše socialistične domovine!“

M. B.

ORTNEČANI IN POLJANCI PO SLOVENIJI

Krajevna skupnost Velike Poljane pripravlja v nedeljo, 18. septembra, enodnevni izlet po Kranjski in Stajerski, združen z obiskom Kostanjevici, Brežic, Bizeljskega, Kumrovc, atomskih topic in Rogoške Slatine, kjer bo tudi kosilo. Popoldan bo izletnike pot vodila še v Ptuj in Lenart, sledil bo ogled Maribora in povratek prek Celja in Trojana.

Za vse, ki bi se radi udeležili tega izleta, še obvestilo, naj nikar ne odlašajo s prijavi, ki jih zbira Jože Prijatelj iz Ortneka. Cena izleta je 50 din.

V. PREZELJ

SREČANJE NEKDANJIH POLITIČNIH JETNIC

Od 9. do 12. septembra bo v Hercegovnem v Crni gori tretje srečanje nekdanjih političnih jetnic iz vse Jugoslavije, ki so prestajale kazni v zloglasnih italijanskih kaznilnicah. Prvo srečanje je bilo leta 1975 v Ljubljani, drugo pa lani v Vodich pri Šibeniku; obeh se je udeležilo nad 200 žena iz vse Jugoslavije, od tega 80 iz Slovenije.

Letošnje srečanje bo potekalo v znamenju jubilejev ZKJ in tov. Tita, 35-letnice ustanovitve AFŽ Jugoslavije, 30-letnice ustanovitve ZZB NOV Jugoslavije in 35-letnice ustanovitve jugoslovanske vojne mornarice. Bogat program predvideva razna srečanja, slavnostno akademijo jugoslovanske vojne mornarice, ogled Njegoševega mavzoleja na Lovčenu itd. Iz Slovenije je odšlo včeraj na srečanje 98 bivših političnih jetnic. Potujejo na svoje stroške.

SAMORASTNIKI ZA KRŠKI JUBILEJ

Z likovno razstavo, ki jo je krški likovni klub odprl v nedeljo, 4. septembra, zvečer v galeriji samorastnikov na gradu v Brestanici, so amaterski likovni ustvarjalci iz Slovenije in Zagreba sklenili tridnevno delovno srečanje in počastili 500-letnico krških mestnih pravic. Na srečanju so sodelovali člani jeseniškega DOLIKA, člani Likovnega kluba iz Brežic in Krškega, člani likovne skupine Zveze kulturnih organizacij v Novem mestu ter člani Grupe 69 iz Zagreba. V teh dneh so udeleženci še bolj utrdili prijateljske vezi, ki jih posamezne amaterske skupine gojijo med seboj. Odprli so vrata novim sodelavcem in novim srečanjem v raznih krajih Slovenije.

ZAFRTOSTI NI

Brežiška in obe sosednji posavski občini imajo veliko tozdog in obratov, katerih OZD imajo sedež zunaj regije. Preko njih je povezanih z drugimi območji nad polovico vseh zaposlenih delavcev: Iz 27 obratov in 11 tozdog v brežiški občini 2 352, iz 24 obratov in 11 tozdog v krški občini 2 677, ter iz 26 obratov in 3 tozdog v sevnjski občini 977. Zraven moramo prišteti še devet organizacij združenega dela iz teh občin, ki zaposlujejo 3626 delavcev in so združene v sestavljene organizacije združenega dela. V teh podatkih pa niso všteti delavci, ki se vozijo na delo v Zagreb in v druge kraje na Hrvaškem. Med njimi so pretežno občani brežiške občine.

Kako pluje barka dolenjskega gospodarstva

Večji prihodek, manjše izgube, več denarja na žiro računih, premajhen vpliv delavcev na delitev dohodka

Podrobnejših analiz o tem, kako smo na Dolenjskem gospodarili v letošnjem prvem polletju, res še ni, vendar lahko iz vrste razpredelnic razberemo vse podatke, potrebne vsaj za okvirno presjelo. Novomeška SDK jih je zbrala že sredi avgusta, dokončno potrditev stanja pa so dali periodični obračuni tozdog v zadnjih dneh. Takoj pa je treba reči, da je kakršnakoli ocena letos zelo težavna, saj lahko podatki iz obračunov, če ne upoštevamo nekaterih značilnosti, celo zavadejo.

„NAVZKRIŽNA“ ZAKONODAJA

Po mnenju Toneta Golobiča, predsednika komisije za družbeno-ekonomskie odnose pri medobčinskem svetu ZK za Dolenjsko in znane finančne strokovnjake, je za problematičnost oziroma (ne)zaupanje v resničnost periodičnih obračunov več razlogov. „Najprej“, pravi, „gre za prve polletne obračune, sestavljene na podlagi novih končnih planov in obrazcev, prilagojenih zakonu o združenem delu. Ob tem je še vedno v veljavi zakon o obračunu celotnega dohodka in dohodka iz leta 1972, dopolnjen tri leta kasneje. Te dopolnitve pa ne obravnavajo vsebinskih sprememb v ekonomskih odnosih, ki jih je prinesel zakon o združenem delu, ampak so prilagojene zgolj novemu obračunskemu sistemu (zakonu o ugotavljanju dohodka po plačani realizaciji). A tudi novi sistem je doživel že toliko sprememb in dopolnitev, da se obračun ter ugotavljanje prihodka in dohodka razlikujeta.“

Od obračuna za lansko tričetrtletje dalje se del nepokritih terjatev (okoli 70 odstotkov) vteva v zalo-

Tone Golob: „Ugotovitve le niso tako ugodne, da bi mogli biti zadovoljni.“

ge, zato podatki za letošnje prvo polletje z enakim obdobjem 1976 v

bistvu niso primerljivi, oziroma jih je potrebno preračunati. Tudi sicer ocena gospodarskih rezultatov v odvisnosti od plačil in sprejetih instrumentov zavarovanja ni primerna. Dokaz za to so izredna nihanja skupnega zneska neplačane realizacije, ki je znašala: lani sredi leta 362 milijonov dinarjev, ob tričetrtletju 457 milijonov in ob koncu leta 241 milijonov; letos v prvem četrtletju pa 401 in ob polletju 309 milijonov.

„Uspešna izterjava v naslednjem obračunskem obdobju in od tod doseženi dohodek nista odraz večje produktivnosti oziroma uspešnosti poslovanja“, pravi Golob. „Dosedanje izkušnje in težave (namreč v samih organizacijah združenega dela) opozarjajo na to, da bo treba tako zakon o zavarovanju plačil kot celoten obračunski sistem spremeniti, saj glavni namen le ni bil dosežen. Nelikvidnosti sicer ni več, ni pa še usklajevanja vseh oblik prihodka z dejansko doseženim dohodkom.“

Podatki kažejo, da je bil v črnomaljski, metliški, novomeški in trebanjski občini ob letošnjem prvem polletju celoten prihodek ustvarjen v vrednosti 7.333 milijonov dinarjev, kar je za 50 odstotkov več kot v enakem obdobju lani (ta porast je v Sloveniji 33 in Jugoslaviji 35 odstotkov) ali 61 odstotkov celotnega lanskega prihodka na tem območju. Porabljena sredstva so se povečala za 36 odstotkov (v Sloveniji za 27 v

Jugoslaviji za 27). Na podlagi tega izkazani dohodek dosega 1.720 milijonov dinarjev ali kar za 117 odstotkov več od lanskega v prvem polletju (v Sloveniji 110, v Jugoslaviji 68).

ČRTA ČEZ LANSKE IZGUBE...

In izgube? Tone Golob ima podatke tudi o tem: „V lanskem prvem polletju so tozdi iz gospodarstva knjižili 384 milijonov dinarjev skupne izgube, letos v enakem obdobju pa je bilo izgube le še 24 milijonov. Zaradi dopolnitev obračunskeskega sistema se je skupna izguba zmanjšala v zaključnih računih za 79 milijonov dinarjev. (Za primerjavo: v Sloveniji znašajo letošnje izgube le še 13 odstotkov lanskih, v Jugoslaviji pa 35 odstotkov). Naj takoj pristavim, da so bile lanske izgube v naši regiji v celoti in pravočasno pokrite in da je bila tudi sama sanacija zelo uspešna. V Novoteksu, kjer je bilo še lani poslovanje precej problematično, ima letos izgubo samo tozdz Konfekcija (343.000 dinarjev). To je tekoča izguba, ki pa je sploh ne bi bilo, če bi upoštevali fakturirano realizacijo.“

In drugod? „Med letošnjimi izgubami, ki imajo delno sezonski značaj, je prav gotovo največja v industriji gradbene keramike Trebnje (Račje selo), ki je tozdz ljubljanskega gradbenega podjetja Tehnika; ob polletju izkazuje ta tozdz 9,8 milijona dinarjev izgube. Večje izgube so periodični obračuni pokazali še: v

JE TO DELO ZA VAS? RAZMISLITE! ČGP DELO - TOZD ČASOPISI IŠČE

SODELAVCE - POVERJENIKE

za pridobivanje novih naročnikov za območje:

NOVO MESTO iz krajev: Novo mesto, Trebnje, Metlika, Črnomelj, Bizeljsko, Sentjernej, Krško, Brežice, Kočevje, Ribnica.

Poverjenik, ki si bo znal s primernim nastopom pridobiti pozornost možnih naročnikov, bo lahko uspešen in za opravljeno delo dobro nagrajen. Poverjeniško delo je pogodbeno in predvsem primerno za študente, mlajše upokoјence ter vse tiste, ki so mnenja, da bi lahko tako delo uspešno opravljali poleg svojega rednega dela.

Prijave z vašimi osnovnimi podatki in opisom doseganega dela sprejema kadrovska služba TOZD Časopisi, Ljubljana, Tomšičeva 1 do vključno 10. 9. 1977.

DS VIATOR LJUBLJANA, TOZD Bela krajina Črnomelj,

razpisuje

naslednji prosti vodilni delovni mesti (ni releksija):

1. individualni poslovodni organ,
2. vodja splošnega sektorja.

RAZPISNI POGOJI:

Poleg splošnih pogojev, ki so predpisani z zakonom, mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:

Ad: 1

- visoka ali višja strokovna izobrazba ekonomske, pravne, organizacijske ali strojne smeri,
- pet let izkušenj na vodilnih delovnih mestih,
- moralnopolitične in moralnoetične vrline ter pravilen odnos do samoupravljanja,
- organizacijske sposobnosti za uspešno vodenje;

Razpisni rok 60 dni.

Ad: 2

- visoka ali višja strokovna izobrazba pravne, upravne, organizacijske smeri,
- tri leta izkušenj na podobnem delovnem mestu,
- moralnopolitične kvalitete;

Razpisni rok 8 dni.

Kandidati naj pošljejo prijave na razpisno komisijo „VIATOR“ LJUBLJANA, TOZD „Bela krajina“, Črnomelj, Kolodvorska 62.

Elektru Novo mesto — 3,4 milijona in rudniku Kanižarica 3,1 milijona dinarjev.“

Kosmati dohodek (z drugimi besedami: doseženi dohodek, povečan za amortizacijo) je v štirih dolenjskih občinah ob polletju dosegel 1.996 milijona dinarjev, oziroma je bil za 44 odstotkov večji od doseženega v enakem obdobju lani. Od tega so „dobile“ organizacije združenega dela 1.220 milijonov, drugi udeleženci (obresti, splošna in skupna poraba) pa 776 milijonov dinarjev. V obeh primerih gre za enak porast in tudi v sami strukturi ni bistvene razlike.

Obresti za kredite, ki jih je treba letos izkazovati kot del skupnega dohodka, so znašale 176 milijonov dinarjev ali za 40 odstotkov več kot lani v enakem obdobju (v Sloveniji za 58 odstotkov več, v Jugoslaviji za 40). Vrednost vseh zalog se je 30. junija 1977 „ustavila“ pri 2.843 milijonih dinarjev. Dolenjskih zalog je bilo letos za 29 odstotkov več kot lani v enakem obdobju oziroma za 26 odstotkov več kot ob koncu minulega leta.

Terjatve izkazujejo letos, prav tako tudi neplačana realizacija, močan porast. Tudi obveznosti do dobaviteljev so se nekoliko povečale. Terjatve in obveznosti pa pomenijo skupaj le približno tretjino zneskov, izkazanih v obračunih pred uveljavitvijo zakona o zavarovanju plačil. „Zanimivo je“, pravi Golob, „da predstavlja znesek neplačane realizacije dejansko le vrednost osem do dvanajstdnevne realizacije za več kot 50 odstotkov.“

ZAKAJ IN DOKLEJ NEZAINTERE-SIRANOST?

Na koncu prislunimo še kratkemu Golobičevemu ko-

mentarju gospodarjenja v lenjski regiji:

„Po kratkem zatistju mladi 1976 je gospodarstvena aktivnost ponovno oživel drugem polletju. Letošnji rezultati, kakor so ugodni, nam smejo uspavati, saj je tu vrsta vprašanj, ki še vedno jo na razrešitev. To so: neskladnosti in neenaki poslovanja med panogami, urejena zadeva z železnico, elektrogospodarstvom, izredni poteki v skladu z resolucijo, ponovno naraščajo cenovni prehod na nov obračunski sistem je praktično „plačalo“ spodarstvo, saj je iz rezultatov po zaključnih računih za leto lo leto jasno razvidno, močno se je zmanjšala njegova reprodukcijska sposobnost, medtem ko splošna in skupna poraba nenehno narašča. Osnovi družbenoekonomski odnosi se uveljavljajo prepočasno, delavcev na delitev dohodka (formalno deklarativno) ni mogoče ugotoviti, da so delavci v vilnih organizacijah polletne rezultate gospodarjenja obravnavali bolj formalno, mimogrede, Kjer tehtnih razprav ni bilo, pr. tudi zaradi zamujenih doknadati. Sprotno seznanjanje z gospodarjenjem ni formalna, ampak dolžnost, in to ne luga tudi zakon o združenem delu.“

I. ZORAN

500 - letnica brez peketa konj

Konjeniški šport ima na krškem polju lepo tradicijo. Ze na prelomu tega stoletja je bila konjereja tu močno razvita. Njen razcvet je zavr- la 1. svetovna vojna, saj je večina konj takrat služila vojaštvu. Po prvem svetovnem spopadu je konje- reja ponovno zaživela.

Vzporedno s konjerejo se je poja- vilo veliko zanimanje tudi za konje- niški šport. Ze leta 1925 je bil usta-

novljen konjeniški klub in istega leta, prav na kmečki praznik, so bile že tudi prve konjske dirke. Mnogo se jih je potem že zvrstilo - vse do pričetka druge svetovne vojne, ki je tradicijo za nekaj časa prekinila. Konjski peket na vojaškem vežbali- šču v Zadovniku je utihnil.

Po štirih letih so se ljubitelji ko- njeniškega športa odločili, da bodo zgradili nov hipodrom bliže mesta. Z lastnimi rokami in vprego so pri- čeli čistiti puščo ob Savi, prav tam, kjer je današnji stadion Matije Gub- ca. Leta 1946 so se na pečeni stezi že pomerili prvi konji v galopu in vpregi. S tem uspehom člani kluba še niso bili zadovoljni. Lotili so se izgradnje tribuna, ki stoji še danes. Otvoritev novega stadiona je sovpa- dala prav z vrnitvijo izseljencev in kmečkim praznikom leta 1947. Takrat so bili na pohodu jekleni konjički in močnejši so zmagali, onesposobili konjsko stezo in z nje izrinili neumome „konjenike“.

Leta 1975 so se stari ljubitelji konj ponovno zbrali, okrepljeni z mladimi močmi. Obnovljeni klub je štel prek 300 članov. Sestavili so program dela, v katerem je dobila pomembno mesto obnova konjeniš- ke steze na stadionu Matije Gubca, ki naj bi bil posledje večnamenski. Vroča želja članov je bila, da bi bila tradicija obujena ponovno za 500- letnico mesta. Konjeniška zveza Slo- venije je izdelala idejno rešitev o ureditvi obeh stez, steza za konje pa je bila tudi zakoličena. Zaustravilo se je pri TSTK, ki še nima izdelanega ureditvenega načrta za ves stadion, čemur menda botrujejo urbanisti, pa tudi nasprotovanja nekaterih čla- nov AMD.

Tako stoji vse skupaj že skoraj dve leti. Iniciativa konjeniškega kluba je šla v pozabo, vprašanje kri- vca, da za 500-letnico Krškega ne bo konjeniške prireditve, pa ostaja še vedno nerešeno.

Predsednik KK za Posavje
STANE NUNČIČ

pisma in odmevi

Kdaj urbanistični red za Otočec

V nedeljo, 4. 9. 1977 se je sestel svet krajevne skupnosti Otočec. Med drugim je potekala živahna razprava o urbanistični problematiki v občini Novo mesto, predvsem pa o problema- tiki v okolici Otočca.

Ze nekaj let v Otočcu in v bližini ni mogoča stanovanjska gradnja. Tistih nekaj hiš, ki so bile medtem zgrajene, ne rešuje skrajni ničesar v primerjavi s potrebi, ki jih ima kraj. Doslej so občani razumeli, da gradnja ni mogoča zaradi nejasnosti v zvezi z novim pasom avtomobil- ske ceste. Po sprejetju projekta avto ceste pa občani smatrajo, da je odpadel vzrok za zaviranje urbanistične ureditve. Zato so se vsi začudili, ko je bil razgrnjen predlog urbanističnega reda občine Novo mesto, ki v KS Otočec predvideva za zazidavo samo majhen delček v vasi Gornje Kronovo, nikjer pa ničesar o prostoru, kjer naj bi se v bližini prihodnosti gradila osnovna šola, vzgojnovarstvena ustanova, gasilski dom, trgov- sko-prehrambeni center in indi- vidualne hiše.

Zavedamo se dolgoročnosti posledic poseganja v prostor, ki zahteva pretehtane odločitve.

JOŽE BEG

Zato je bil na seji sprejet sklep, da je predlagani urbanistični red za našo KS nesprejemljiv. Gradnja je predvidena na najboljši obdelovalni zemlji v Gor. Krono- vem, kjer je debela plast rodov- itne zemlje. Občani ne dobijo dovoljenja za gradnjo n. pr. v Harinji vasi, kjer je slaba, kam- nita zemlja, porasla z grmovjem. Občan, ki ima namen graditi na slabih površinah, bi zaslužil na- gradno, ne pa, da ga pri tem ovi- ramo.

Člane sveta KS preseneča posebno to, da je bil v KS spre- jet srednjeročni plan, ki je bil dostavljen pristojnim službam, predlog pa niti v najmanjšem delu ne vključuje teh potreb. Vprašujemo se, ali lahko KS vpliva le na boljše ali slabše vzdrževanje poti, medtem ko je odločitev, kje bo kakšen objekt,

privilegij posameznih služb. Ta privilegij seveda ni poceni, ker se službe ravna po načelu „čim manj narediti, da bi bilo čim dražje“.

Tako so naši lokalski in gradbeni dokumenti nadvse dragi, postopek pa temu primer- no dolg.

Opeharjeni praktikanti - da ali ne?

Da bi lahko tako bralci Dolenj- skega lista, praktikante in tudi ko- lektiv KRKE pravilno ocenili ta čla- nek, je treba videti tudi drugo plat medalje, to je, kako je potekalo delo, kakšna je bila nagrada za delo, kdo je bil opeharjen in kdo ne, tako v obratu za proizvodnjo tablet in dražej TOZD Zdravila kot na kak- šnem drugem delovnem mestu v DO

Kot vsako leto smo tudi letos predvideli počitniško delo v farma- cevtiki proizvodnji in o tem smo dajali novomeških šol seznanili s prakcijo, kjer je bilo med drugim na- vedeno, da bo nagrada za delo v viši- ni opravljene norme, to je okoli 2.400 din.

Dijaki so počitniško delo oprav- ljali v štirih obratih farmacevtske proizvodnje in to od 20. junija od 25. avgusta 1977. Od 160 dijakov, delu v Kiki, je bilo v tabelnem obratu delalo 53 dijakov.

S prihodom vsake nove skupine smo imeli krajši seminar, kjer smo praktično seznanili z varstvom pri- gubo, s hišnim redom itd. Ter z na- taja se je štel dijakom kot prisot- nost na delu in so tudi zanj prejeli nagrado.

Ob pričetku dela v samem proiz- vodnem obratu smo dijake najprej seznanili z načinom dela in s predpi- sano normo. Njihovo delo so nato strokovni spremljali in kontrolirali strokovni vodje - tehniki, ki so praktikanom dajali tudi vsa potreb- na pojasnila na dodatna vprašanja. Strokovni vodje so spremljali tudi vse osebne higijene, saj so dija- ki ob prihodu na delo prejeli delov- ni list in čepice, kot to zahtevajo vsi dijaki iz varstva pri delu. Žal pa so nekateri dijakovi niso upošte- vali drugi pa so imeli razpete roke in na nepravilnosti so bili tudi opozorjeni. Odločitev za to, da mora nato pri delu praktikanom proizvoznemu procesu in delovnemu mestu. Opozorili smo, da morajo delavci na delu upo- števati higiensko-varnostne predpise, ki so pomeni „napadanje“.

KAKO JE BILO Z VIŠINO NAGRADE? - Vsi praktikanti so bili plačani ob koncu obdobja, da bo nagrada za delo v višini opravljene norme: 2.400 din v 22 de- lovni dneh ali 176 delovnih urah. Če je dijak normo presežal, se mu je nagrada zvišala za preseženi od- stotki, oziroma se je znižala, če ni dosegel. Kako pa so bili strokovni informirani o višini nagrade za delo, daje odgovor 9 praktikantom, ki so se na delu v ta-

„Vemo, da nam za izpolnjeno normo pripada 100-odstotna nagra- da. Kakšna je norma, vemo, na vpra- šanje, kako jo izpolnjujemo, pa tudi vedno dobimo odgovor. Prve dni, ali ko zamenjamo preparat, norme ne dosežemo, po nekaj dneh, ko se vpeljemo v delo, pa nekatere norme dosežemo ali jih celo presežemo.“ Tako kot delo delavcev se tudi delo praktikantov spremlja dnevno.

Izmed praktikantov, ki so delali v skupini od 22. 6. do 5. 7. 1977, to je v skupini, ki naj bi bila opeharje- na, sta bili 25. 8. 1977 na delu še dve dijakinji. Ena izmed njih je za delo v juliju izračunala, da bo prejela 1.500 din, dejansko pa je prejela 1.720 din, in te nagrade je bila zelo vesela. Povedala je, da vse niso do- bro delale, da nekaterim delo ni šlo od rok, da so dosegale le 50-odst. norme in da so ob izplačilu osebnih dohodkov 9. avgusta bile užaljene in so zato tudi napisale tak članek.

Dokumenti o doseganju norm, izračunu nagrade in o prisotnosti na delu so v službi računovodstva in jih lahko vidi vsak praktikant. Te doku- mente so si nekateri dijaki tudi ogledali in ugotovili, da so glede na do- seganje norm nagrade pravilno obra- čunane.

Kot je rečeno, je višina nagrade odvisna od doseganja norme, ki je za vsak preparat drugačna. Tako je n. pr. za Brinerdin, ki ga je pakirala ta skupina, 100-odst. norma 2.000 komadov na enega delavca v 8 urah, prizadeti praktikante pa so jo dose- gli s 1.150 do 1.900 komadov v 8 urah. Torej norme za ta preparat niso dosegli in zato tudi niso mogli prejeti 100-odstotne nagrade. Za primerjavo lahko navedemo, da je skupina praktikantov med 2. in 4. avgustom pri pakiranju Brinerdina dosegla normo od 1680 do 2300 komadov, 2 praktikanti pa sta celo zapakirali 2400 do 2700 komadov v 8 urah.

V članku prizadeti dijaki tudi opisujejo nepravilen odnos delavk tabletnega obrata. Ugotovili smo, da je bilo res izrečenih nekaj besed, da pa so delavke v večini pomagale praktikantom z nasveti in da, razen pripombe te skupine, dijaki na od- nose niso imeli pripomb, čeprav so vse ostale skupine delale pri polni zasedbi obrata; prizadeta skupina je delala takrat, ko so bili delavci tega obrata na kolektivnem dopustu in je pakirala v posebni pakirnici, kjer jih pri delu ni mogel nihče ovirati.

Na koncu naj omenimo še to, da so dijaki na praktiki ravno tako prejeli prispevek za malico kot ostali delav- ci delovne organizacije in da so bile tudi vse režijske ure zaradi organi- zacije dela plačane po osnovi 100-odst. norme.

Vsi, ki smo vodili in spremljali delo prizadetih praktikantov, smo

prepričani, da so dijaki dobili pravil- no plačilo za svoje rezultate dela in da je bila ta nagrada tudi v skladu s sklepom samoupravnega organa DO Krka. Prepričani smo tudi, da se tisti, ki je samokritičen do ocenjevan- ja svojih rezultatov dela, ne čuti opeharjenega in da bodo morali pri- zadeti dijaki svoj odnos do dela, ne glede na to, kje bodo delo opravljali, spremeniti.

KRKA - farmacevtika, kemija, kozmetika, zdravilišča in gostinstvo
TOZD Zdravila
Kadrovsko splošna služba
Služba računovodstva

Kdo je dal podatke?

Pred nekaj dnevi mi je te- lefoniral eden izmed kočev- skih direktorjev:

„Pišite nekaj čez naš tozd. Da smo med tistimi sedmimi, ki so imeli ob pol- letju izgubo. To ni res. Ti- stih 12 starih milijonov izgube smo imeli samo zato, ker smo obračunali pospešeno amortizacijo.“

„Približno tako smo tudi napisali.“

„Vendar nas to žali, ker ljudje govore, da smo tudi mi med tistimi, ki imajo izgubo. Bomo sklicali izredno sejo delavskega sveta in vas poklicali nanjo, da jih boste slišali. Pa tudi naša centrala, naš OZD bo ukrepal.“

„To je vaša stvar.“

„Ampak mi hočemo vedeti, kdo vam je dal po- datke. Hočemo vedeti ime in priimek osebe.“

„Tega žal ne boste zvede- li,“ je bil naš odgovor. „Ven- dar morate gotovo vedeti, da si podatkov o gospodarjenju in vaši izgubi nismo izmislili novinarji. To so podatki Shu- zbe družbenega knjigovod- stva (SDK). Tudi SDK si podatkov ni izmislila, ampak jih je dobila iz bilanc ali poročil delovnih organizacij, in tudi iz vašega tozda.“

Direktor je jezen odložil slušalko. Vprašanje pa je, če se je končno le zavedel, kdo je dal podatke o izgubi.

J. PRIMC

Didkova antologija

Retrospektivno razstavo so odprli v Lamutovem likov- nem salonu v Kostanjevici - Lepa počastitev slikarja

Čehu in Slovenki (iz Pod- bočja) rojeni Zoran Didek kot akademski slikar za življenja ni dočkal antologijske razstave svojih del. Umrl je oktobra 1975, le nekaj mesecev potem, ko so mu v Ljubljani podelili Prešernovo nagrado za umet- niško razstavo v Krškem in življenjsko delo. Trinajst let poprej je v Novem mestu dobil Trdinovo nagrado.

Retrospektivno oziroma antologijsko razstavo Didkovih del so pripravili dve leti po nje- govi smrti. Slovesna otvoritev je bila v petek, 2. septembra v Lamutovem likovnem salonu v Kostanjevici. O njegovem ust- varjanju je govorila dr. Špelca Čopič, moški pevski zbor DPD Svoboda iz Brestanice pa je pod taktirko Janka Avsenaka izve- del krajši umetniški spored. Otvoritve slovesnosti se je ude- ležilo veliko število ljubiteljev in poznavalcev Didkove umet- nosti, med njimi ugledne osebnosti slovenskega kulturnega življenja in tudi znani pedagogi. Zoran Didek je slovel tudi kot eden najboljših slovenskih in jugoslovanskih likovnih pedago- gov.

Na razstavi, ki bo odprta do 2. oktobra, je 60 Didkovih del.

Tu so krajine, portreti, tihožitja in druga dela, ki kažejo, kako je bil njihov avtor zdej ves intim- no razpoloženjski zdej ves miselno raziskujoč. To slikarje- vo „dvojnost“ je prav lahko raz- brati, saj pomeni temeljno zna- čilnost njegovega celotnega opusa. V prav vzorno urejenem katalogu lahko preberemo, da se njegovo slikarstvo „razodeva v vibracijah, žarenju, živo zgra- jeni jasnosti slik, v katerih je nenehno navzoča globina eno- stavnosti“ (Peter Povh“).

I. Z.

Zoran Didek: ŠČUKA, tiho- žitje, olje - platno, 1958.

Glasbeni abonma

Za vse Belokranjce ga letos prvič uvaja Glasbena mladina

V minulih letih obširno zastavljeno dejavnost bo Glas- bena mladina Bele krajine nada- ljevala že v začetku novega šol- skega leta. Obvestila je šole, naj razmislijo o prireditvah, še posebej pa o tem, da pripravlja- jo koncerte tudi za nižje raz- rede osemletk.

Novost bo glasbeni abonma v Črnomlju. Pripravili bodo šest kon- certov, ki bodo na vsaka dva meseca ob ponedeljkih zvečer. Abonente iz Metlike, Gradca, Semiča, Dragatuka in z Vinice bodo v Črnomelj vozili s posebnimi avtobusi. Ob tem bodo še nadalje potujoči abonmaji z obisko- vanjem opernih, dramskih in kon- certnih predstav v Ljubljani in Zagrebu.

Poleg tega načrtuje Glasbena mla- dina Bele krajine več izvenabon- majskega potovanja v Ljubljano in Zagreb. Obiskali bodo vrsto kvali- tetnih glasbenih, dramskih, opernih, baletnih in drugih prireditev. Ker je število takih potovanj odvisno od udeležencev, naj bi šole že na začet-

ku novega šolskega leta predvidle, v koliko akcij te vrste bi se lahko vključile.

NOVO MESTO: OD JUTRI BO RAZSTAVLJAL BOLJKA

Dolenjska galerija v Novem mestu začena jesen z razstavo del ljubljanskega akademskega kiparja Janeza Boljke, ki jo bodo odprli jutri ob 18. uri. Kipar se bo predstavil z izborom skul- ptur, nastalih v značilnih fazah v minulih letih, do najnovejših sporočil v mali bronasti plastiki. Hkrati bo razstavljeno njegovih 30 najnovejših grafičnih listov, saj Boljka uspešno deluje tudi kot grafik. Razstavo po zamisli dr. Ceneta Avgušlina bodo v manjšem obsegu prikazali še v galeriji Posavskega muzeja v Bre- žicah (od 7. do 20. oktobra) in v Kranju - galeriji v Mestni hiši (od 7. do 18. decembra).

kultura in izobraževanje

Arheološka podoba Libne

Posavski muzej iz Brezice je v sodelovanju z graško ustanovo Joanneum pripravil razstavo „Arheološka podoba Libne“. Razstavo so odprli v soboto, 3. septembra, v galeriji Krško, posvečena pa je 500-letnici pridobitve mestnih pravic tega obsav- skega mesta.

V Krškem bo razstava na ogled do 11. septembra, nakar jo bodo prenesli v Brezice, kjer jo bodo med drugim pokazali udeležencem med- narodnega kolokvija o Kelkih v Vzhodnih Alpah. Z zanimivimi izsledki in dragocenimi predmeti z Libne, enega največjih in najpo- membnejših arheoloških najdišč v Posavju, bodo zatem seznanjeni tudi drugi slovenski obiskovalci, saj nameravajo razstavo pripraviti tudi v Ljubljani, kasneje pa jo bodo pren- esli v Graz.

Razstava obsega vrsto ekspona- tov, shranjenih v Brezicah, Ljubljani in graškem muzeju Joanneum. Med posebno znamenite predmete, ki so prišli na Libni na dan med več kot devetdesetletnimi izkopavanji, šteje- jo tri različne čelade iz 7. do 5. sto- letja pred našim štetjem, kovinske in glinaste posode, nakit in eno najbolj ohranjenih konjskih oglavij.

ČELADA IN KERAMIČNI „LONEC“

Darilo ob prazniku

Ko so utihnil glasovi iz dek- linskih grl, se je v pozni večerni uri preteklega petka pričela pred Galerijo likovnih samo- rastnikov v Trebnjem krajša slo- vesnost ob otvoritvi razstave Antuna in Branka Bahuneka, ki se predstavljata Trebnjcem tokrat že tretjič.

Slikarja, očeta in sina, je zbranim predstavil umetnostni kritik dr. Mirko Juteršek. „Ime obeh Bahune- kov, katerih delo je povod za dana- nje srečanje, v Trebnjem ni nezna- no. Slikanje je v družini iz zagorskih krajev postalo že kar poklic. Poseb- no slikarska pot starejšega, Antuna, ni bila lahka. V umetnosti se je vzga- jal ob delu. Pot v slikarstvo iz ple- skarske obrti je kaj tipična v pred- vojnem podeželskem okolju. V sli- kah njegovega sina Branka je moč najti manj poklicne miselnosti, čeprav je sprva nasledil očetov poklic pleskarja.“

Zbrane je nato po kratkem govo- ru, v katerem je občanom čestital praznik in desetletnico tabora, orisal pomen 4. septembra pred 35 leti in spregovoril o razvoju kraja, povabil na ogled mojstrovin samorastniškega čopiča generalmajor Vlado Kocjan.

I. V.

DOLENJKA - KLASIK OTROŠKIH ZGODB V BIH

V Sarajevu je pred kratkim umrla mladinska pisateljica Mil- ca Milon - Borštnik. 83-letna je bila najstarejša pisateljica v Bosni in Hercegovini. Rojena je bila v Hinjah, torej je naše slo- venke in ožje dolenjske gore list. Po končanem učiteljsku v Ljubljani se je leta 1918 za stal- no naselila v Sarajevu in tam živel polnih 59 let. Čeprav je bila Slovenka, je začela pisatelj- vati v srbohrvaščini, največ pa je ustvarjala za otroke. Njene prav- lice in pravljene igre štejejo že za klasična dela srbohrvaške mladinske književnosti.

O sreči „brez vrvice“

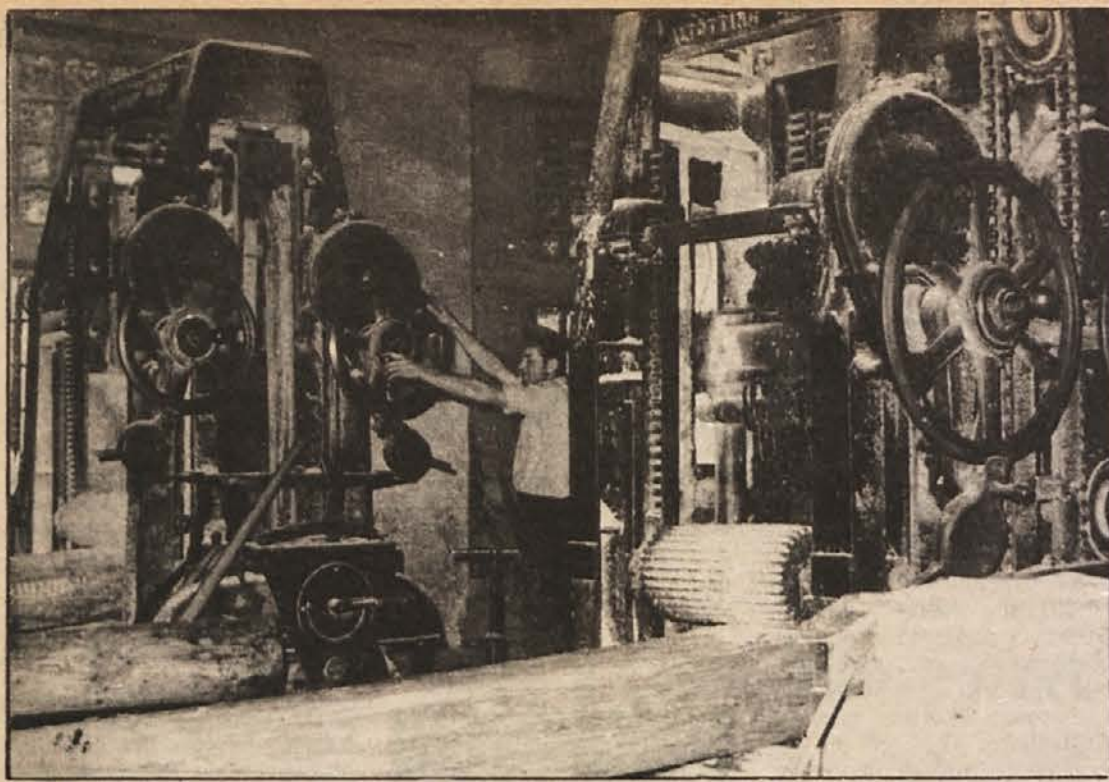
Na prvi šolski dan se je ob Sreči na vrvici predstavil novomeški mladini Mile de Gloria - Topel sprejem

Nekje med v nebo vpjijocimi stolpniciami na severu Ljublja- ne, sredi katerih je v predvorju garaž v beton vrta zelena oaza, edino zelenilo daleč naokoli, se prične zgodba o dečku in psu, ki je v človeškem srcu nado- mestil željo po predmetu, se prebil od filmskega zvezdnika do čisto vsakdanjega psa, Jak- oba, profesorjevga soimenjaka, razburil zavist „indijanskega po- glavarja“ in „plemena“, še bolj pa vse stanovalce, ki ga na hiš- nem svetu obsodijo na izgon, pa je navsezadnje vendarle ostal otroška sreča na vrvici.

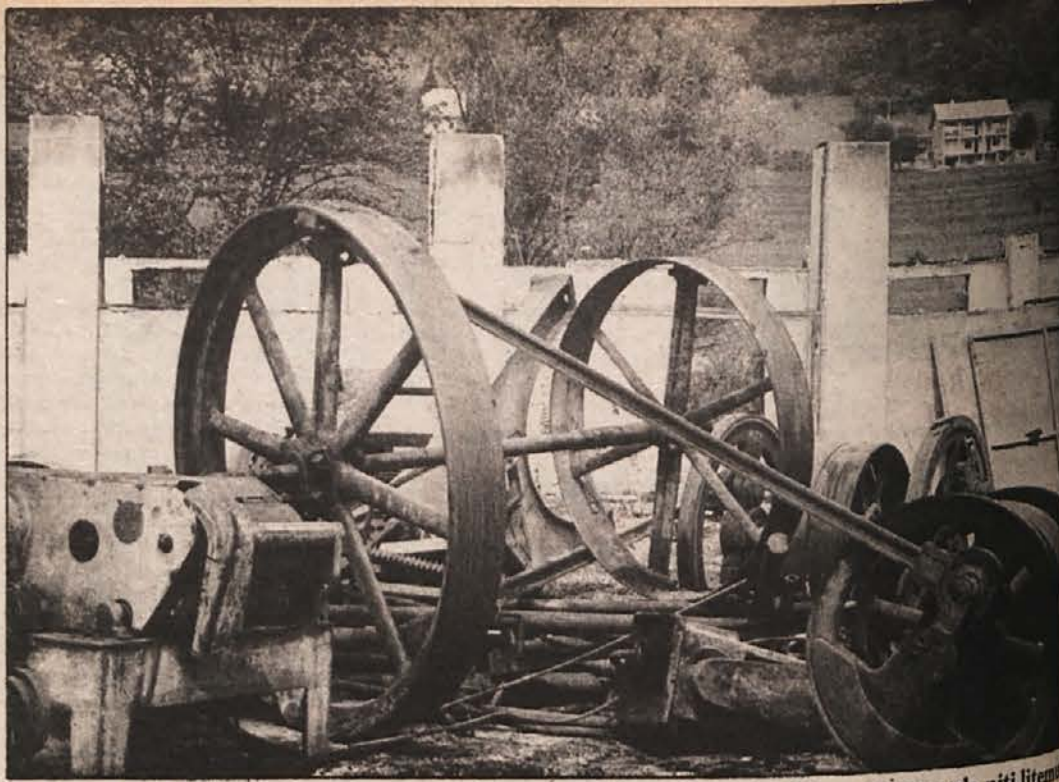
Na videz nepomembna vsakdanja tema - sreča, skrb in žalost ljubi- teljev najbolj zvestega človekovega prijatelja, ki jim je (ljubiteljem) ed- no obzorje pogled v sosednje okno, se je prelevila po literarni predlogi Vitala Mala v filmsko predstavo, ki žanje med mladimi in starejšimi, ob odlični glasbeni spremljavi, vsa pri- znanja filmskih kritikov pa - seve- da, to je domače delo - tudi pogro- me.

Prejšnji teden so se Matic, Jakob in njuni pajdasi naselili v srca števil- nih mladih Novomeščanov, saj se je „Sreča na vrvici“ vrtela v dveh kino- matografskih malone ves dan. To je bi- la prava osvetežitev za prvi dan novega

I. VIZJAK

SLUŽILA STA SKORAJ PET DESETLETIJ – Industrialec Javornik, najemnik soteske žage, je posodobil že leta 1929 žago na vodni pogon s parno lokomobilo in dvema polnojermerikoma Esterer, ki sta kljubovala času in napredku tehnike vse do danes.

OSTANKI OBEH GATROV – Strašanska vročina, ki je žago upepelila v hipu, ni prizanesla niti litemu železu. Eden obeh polnojermerikov, čeprav močno razpokan in za vedno neuporaben, kot da je vedno noče popustiti usodi. Prav kmalu se bo znašel v talilni peči.

UMRLA JE DRUGIČ V STO LETIH

SOTESKI ŽAGARSKI DUH

Prav tam, kjer se Krka prebija iz temačne tesni, kjer sonce vzhaja nekoliko kasneje in prej zatone, leži ob vznožju zelenega partizanskega orjaka in vinskih loz slikovit kraj, ki mu je ime vsilila narava – Soteska. Tu je pred davnimi časi potekala rimska cesta, ki se je vila od Žužemberka in dobrniške planote, nekje pod starim gradom prestopila Krko in vodila vojске, romarje in karavane trgovcev naprej proti Beli krajini vse tja do Siska. Zgoraj, na Sv. Petru in Plešivici je mogočen odsev ognjenih zubljev naznanjal plat zvona in zapiranje taborskih vrat. „Zeleni grad“, obdan s trojnimi obrambnimi zidovi, je ostal nezavojevan.

Takrat, v desetem ali enajstem stoletju, se prične zgodovina kaštela in Einoedta, kot je zlahka gospoda kristila ta kraj. „Herren von Einoedt“ so plemiški rod, ki je na Kranjsko prišel med prvimi. Danes so v gozdu nad Krko samo še komaj vidni kamniti spomini, med ljudmi pa so ostala živa kruta pričevanja. Menda je bilo tako, da gospodi zlahka ni preprečevala pohotnosti, če ji je bila všeč katera od tlačank. Če se je ženil tlačan, je morala žena poročno noč prebiti v gradu. Je mar čudno, da si je puntarski duh še dolgo potem dajal duška z metanjem kamenja na grob od kmečke roke pokončanega gospoda iz Loha?

Grad na levem bregu Krke (v Valvazorjevih časih je v njej v Soteski mrgolelo rib in rakov, vse do račje kuge) je nastal okoli 1860. Novi gospodje so vpregli v ralo tlačana in valptovi biči so zapeli. V „hudičevem turnu“, v paradizu – bojda je tam tudi strašilo – pa je piroval in v vinu utapljal bojazen tiran. Soteski grad je veljal za najlepšega v deželi in tudi Slava vojvodine Kranjske ni mogla mimo njega.

Pred več kot sto leti je knez Auersperg zaježil Krko, na njenem desnem bregu pa zgradil žago za „taboleta“. Ta je bila daleč naokoli najbolj moderna. Iz zgodovinskih podatkov pa se da sklepati, da je bilo žagarstvo v Soteski doma že mnogo prej.

Oster list žage je zarezal v jelovino, kdor je premogel par dobrih konj, pa je postal „furman“. Vse do leta 1927 je gnala „venecijanko“ Krka. Takrat je industrialec Javornik, ki je imel žago v najemu še izpred prve svetovne vojne, pripeljal v Sotesko pravo „lokomotivo“ – parni stroj s petinsedemdesetimi konji, dve leti kasneje pa je, ko je posel zacvetel, vgradil še polnojermerike Esterer in povečal „konjske“ zmogljivosti z novim parnim strojem.

Leta 1932 pa do leta 1936 je žago prevzel njen lastnik, princ Karel Auersperg, potem je za dve leti dobila novega najemnika, prav v času mrzličnih priprav na vojno viхро pa je bila žaga zopet v Auerspergovih rokah. Takrat je bil njen upravitelj Emanuel Neugebauer, vodja pa Angel Venturini.

V nesmiselnosti drugega svetovnega spopada se konča prvi del zgodovine soteskih žagarjev.

ZOPER BOGA IN GOSPODO

V Soteski so doma drvarji, tesači, žagarji in prevozniki lesa. Pridno in podložno, z upanjem, da bodo nekoč prišli za sinove boljši časi, so prenašali tegobe in oblast gospodarjev. Tako jih je učila vera:

„V potu svojega obraza si boš služil svoj vsakdanji kruh...“

Bog je zahteval eno, gospodar še mnogo več:

„Daj cesarju, kar je cesarjevega, in gospodarju, kar je njegovega!“

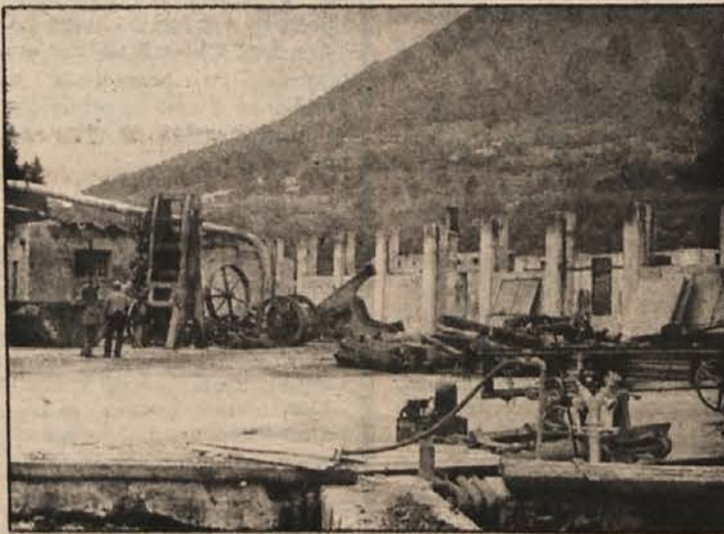
Gospodu v pozdrav je bilo potrebno ukrviti hrbet, doma nasititi lačna usta družine, delovni dan od vida do vida, v zahvalo je dobil žagar, sedaj betežni starček, brco nepotrebosti. Revolucija v oktobru, ki je presunila svet bolj kot vojna, je prinesla tudi neznanji Soteski izboljšanje delovnih razmer. Napredne ideje so prinesli delavci s fronte in ruskega ujetništva, ki so jih v odsotnosti za polovico nižjo mezdо (ženske roke so bile manj vredne) zamenjavale žene.

Okoli leta 1920 se je napolnila delegacija soteskih žagarjev po boljši in večji kos kruha v Ljubljano, naravnost v deželno vlado. Ignac Zoran in njegovi so bili v Ljubljani „zelo“ ljubeznivo sprejeti, doma pa jih je čakala dostojna pridiga. Gospoda je hotela iztrebiti „ljulko med pšenico“.

„Plačo“ so takrat dobili še vsak teden, „foršus“ pa vsakih štirinajst dni. Marsikateriga „slabiča“ je nato na poti domov osušil gostilničar. No, vsaj za nekaj časa je utopil, kar ga je težilo.

V letu 1935 – 1936 so na žagi ustanovili ilegalno „rdečo stranko“, ki jo je delavstvo imenovalo kar napredni sindikat. Anton Vovk, Franc Fifolt, France Poličnik, Pero Brkovič, Anton in Jože Zajc ter somišljeniki so se dobivali v gozdu nad žago in na sestanke vabili tudi kmete. Naprednjaki so imeli mnogokrat opravka z žandarji in navadno je zaposlitev na žagi zamenjala širna cesta. „Furmani“ iz Drenja, Polja, Podhoste in od drugod so že ob svitu strpno čakali na „froht“. V

PRED VEČ KOT STO LETI JE KNEZ AUERSPERG V SOTESKI ZAJEZIL KRKO IN POSTAVIL NA NJENEM DESNEM BREGU ZA TAKRATNE ČASE MODERNO ŽAGO – VODNI POGON JE KMALU ZAMENJALA PARNA LOKOMOTIVA – ESTERERJEVA POLNOJERMENIKA STA NEUTRUDNO DROBILA ROŠKE HLODE PETDESET LET – POČILA STA SAMO DVAKRAT: MED VOJNO IN ZA VEKOMAJ V VROČI AVGUSTOVSKI NOČI – SOTESKI ŽAGARJI SE VOZIJO NA DELO V STRAŽO – BO MAR POČIL TUDI NEUMORNI ŽAGARSKI DUH? – POTREBE TERJAJO NOVE STROJE IN PROSTORE – V SOTESKI BO JELOVINO KMALU POŽIRALA NOVA ŽAGA

OSTANKI SOTESKE ŽAGE – Mimoidočemu, tistemu, ki je sotesko žago poznal od prej, še posebno pa krajanom, se zdi, da je Soteska opustela in onemela. Izginila je vez, ki je dajala žagarjem nadnaravno voljo.

pohlevnosti so jih izdajale sika-joče oči.

Potem pa je prišlo tisto usodno leto. Usodno že, toda obetavno! Že 6. maja 1942. leta so prvi žagarji, prevozniki in sekači odšli tja, kjer jim je bilo mesto – med partizane. Vodstvo narodnoosvobodilnega boja je ukazalo, da se žaga ustavi. Stroji so onemeli. Poslej, tja do konca vojne, žaga ni obratovala. Generator in elektromotorji so bili plen upornikov, prenešen daleč od z bodečo žico obdanega gradu, kjer so bili zaslišani mnogi domačini in od koder je vodila pot v taborišča. Trdnjavo zlahkih Auerspergov je prvič zasedla ljudska vojska že septembra leta 1943 in oči žagarjev so se prvič sprehodile po oropanih sobanah. Boj je bil še dolg in za nekatere nikoli končan. Toda žaga je čakala dan, ko so svobodnjaki zopet pognali stroje.

PRVA V SLOVENIJI

Po triletnem molku je bila dvakrat požgana soteska žaga obnovljena – prva v Sloveniji. Upravitelj Auerspergove dediščine je postal Jože Zupančič, ki ima mnogo zaslug, da so jekleni zobje že kmalu po vojni zarezali v debelo roško hlodovino.

vino, čeprav ministrstvo za gozdarstvo ni dovolilo obnove žage. Jožeta je imenoval knez Auersperg že leta 1928 za logarja na Frati. On in Črne sta nešteto dni stikala po terenu za odpeljanimi predmeti. Pripeljati je bilo potrebno material za obnovo, postaviti nov lesen most prek Krke, dobiti konje za prevoz lesa, prve povratnike pa je čakalo še sto drugih opravil. Voz za vozom je prihajal naložen z opremo, ki so jo med vojno odpeljali iz žage: iz Starih žag, Črnomlja, Črmošnjic, Metlike, od vsepovsod. V dveh letih se je tako zvrstilo 180 voz, naloženih z vmjenim in novim inventarjem.

Do konca julija nadobudneži v Soteski niso prejeli plač, saj denarja ni bilo. Potem so dobili vsi enako – šest dinarjev na uro.

7. septembra 1945 je bila žaga posipana s cvetjem, v zelenju in zastavah, po stenah so visele slike voditeljev. Nemški ujetnik je zapisal na hrupavo leseno steno: Delu čast in oblast! Velik polnojermerik, ves v zelenju in okitan s Titovo sliko, je vzbujal posebno radovednost. In polnojermerik z dvajsetimi listi žage se je zajedel v hlodovino.

Prvi hlodi so bili razžagani za most prek Krke in za obnovo uničenih skladišč, brezplačno

pa so dobili les tudi vojni pogorelci. V želji, da bi bili domovi obnovljeni čimprej, so žagarji delali tudi brezplačno. Obnovljena je bila električna centrala, stanovanjsko poslopje za delavce, pričele so se priprave za obnovo gradu, ki pa ga današnji dan zaloti še vedno takega, kakršnega so pustili ognjeni zublji.

Leta 1948 je bila žaga v Soteski prenovljena, deset let kasneje pa se je proizvodnja žaganega lesa razširila še na proizvodnjo luščenega furnirja. Blatno dvorišče je zamenjal asfalt, preprih in mraz urejeni prostori. Namesto obiska žene ali otrok s kosilom, za katerega je gospoda dala žagarjem neplačano uro časa, vrečke, v kateri je bil skopo odmerjen suh kos kruha malica še dolgo v povojnih letih, je bilo poskrbljeno za topel obrok.

Prav soteska žaga je bila eden izmed prvih zametkov Novolesa in dokler je niso opustošili neusmiljeni zublji tudi v tretjič, je bila skupno s tovarno plastificiranih iveric, ki je zrasla na drugi strani ceste pred dobrimi štirimi leti, ena izmed desetih temeljnih organizacij združenega dela kolektiva, ki šteje danes nad dva tisoč zaposlenih. Mnogo se je spremenilo, vse do usodne noči s srede na četrtek v prvem avgustovskem tednu letošnjega leta pa sta kljubovala času in moderni tehniki dva gatra, ki sta po skoraj petdesetletnem obratovanju zaslužila pokoj, kar se njuni častiljivi starosti in večni natančnosti pravzaprav ne spodobi. Tedaj je peklena vročina zrahljala tudi lito železo obeh polnojermerikov.

POTREBA TERJA ŽAGO

Mimoidočemu, še posebno tistemu, ki je sotesko žago poznal od prej, se zdi, da zdaj na desnem bregu Krke nekaj manjka. Iz tal se dvigajo le opečeni in zadimljeni zidovi. Prav sredi dvorišča leži kup železja. Eden izmed gatrov se je vdal in se sesul, drugi, četudi je razpokan, kot da noče sprejeti usode. Povsem zraven leži kup zgorelih elektromotorjev.

Soteska se zdi kot izropana svojega jedra. Starejši delavci, nemalo njih je tu že vsa povojna leta, so dobili novo opravilo. Saj to je vendar krivično! Toliko časa so beračili, vlačili dele z vseh vetrov, kljubovali mrazu in ledenim trom za vagončke, žagali, zlagali, sedaj pa je naenkrat vsega konec. V eni noči, nekaj urah, neskončnih minutah. In prav nanje, ki so žagi najdlje služili, je padel tovor, da pospravijo, kar je razdejala ognjena vihra.

FRANC BUKOVEC: „Težko opisati. Bili smo kot družina. Pri srcu mi je kot da bi me pogorel dom.“

„Ne vem, kako to, ne, v me ni bilo nobene slutnje, točnokjub pozni uri sem bil buden. Nekako ob 1,15 se zasliša sireno. Spreletel me hladen srh. Mora biti v Stražamorda pa gori nova tovarna. Na žago sploh nisem pomislil. Kako bi tudi, saj ji je služil Franc Bukovec od zadnjepovojne sem. „Ko sem iz drvečepogledal v plamenih celobno žago – takoj sem vedel, da ni pomoči – se je v meni vse zlomilo. Zdaj pa vsa ta prazna na. Ni več režečega glasu jekla. Nih zob in če moram v mešalnih grem kar prek Toplice, samo mi ni treba gledati pogorelišča.“

Življenje v majhnem kolektivju je napravilo iz soteskih žagarjev še mnogo več kot soteskavlave. Deset, morda petnajstmed njimi jih je vsako jutro oburi – nekateri trideseto letedruge ne dosti manj – služilagratoma, čelilniku in robilniku, ki pa sta bila mnogo mlajša.

„Težko je opisati. Bil sem kot družina. Mlajši niso doživljatega, kar so starejši. Rezali smo 2500 do 3000 kubikov na mesec, takoj po vojni smo delali noč in dan in nihče ni vprašal za počitek; bila je izredna delovna disciplina in predvsem železna volja. Zavedali smo se, da sta gatra naš kruh. Potem pa je nenadoma izginila vez, nam je dajala nadnaravno voljo. Polnojermeriki res niso bili dosti vredni, bili pa so točni in z nami eno. Vsem, brez izjeme, so zadali bol, pripoveduje človek, ki pravi, da mu je prav tako hudo, celo še bolj, kot sebi mu pogorel lastni dom. Če bi začeli graditi jeseni, bi prihodnje leto lahko zopet rezali roški les,“ razmišlja Franc Bukovec, upravitelj žage. Čeprav te besede nimajo enakomenenjene stari žagi. Do tedaj pa se bo vozilo dvajset delavcov na „siht“ v Stražo, kjer poje žaga v treh izmenah.

GOR VIZIJK

STRELA ZA ZAGALA KOZOLEC

31. avgusta okrog 8.20 je strela udarila v streho kozolca, last Janeza Kučiča iz Vrbeja pri Krškem. Kozolec, krit s slamo, v velikosti 12 x 8 metrov, je povsem pogorel. Z njim vred so ognjeni zubli uničili tudi 15 ton sena, vprežni voz, sani in drugo orodje. Škodo cenijo na 80.000 dinarjev.

NA CESTI 5 HUDO RANJENIH

4. septembra v mraku se je na magistrali med Krškimi in Drnovim zgodila nesreča s hudimi posledicami: 5 težko ranjenih so prepeljali v novomeško bolnišnico, gmotne škode pa je bilo za 40.000 dinarjev. Stanislav Mežič iz Velike vasi je vozil osebni avto iz Krškega proti magistrali, v Drnovem pa je iz zagrebške smeri pripeljal Peter Kolander iz Trbovelj in izsiljeval prednost. Prišlo je do silovitega trčenja, v katerem sta bila hudo ranjena oba voznika pa še sopotniki.

Ni bil res izigran

Sodišče združenega dela ni dalo prav Francu Gorencu, ki se je čutil izigranega od podpisu odpovedi delovnega razmerja

Franc Gorenc, doma iz Sr. Gričevja, zaposlen v TOZD Hotel Grad Otočec, se je obrnil na sodišče združenega dela po pomoč, češ da ga opeharili pri podpisu listine o prenehanju delovnega razmerja.

Navedel je sicer, da je res podpisal odpoved in prošil za sporazumno rešitev, da pa mu je bilo obljubljeno, da gre za začasni ukrep sezonskega značaja in da bo čez nekaj mesecev spet sprejet na delo. Trdi, da se prav zato ni pritožil zoper sklep komisije o prenehanju delovnega razmerja.

Sodišče je v dokazanem postopku ugotovilo, da predlagatelj postopka nima prav in je njegov zahtevek zavrnilo. Dokazano je, da je 15. januarja letos sam odpovedal delovno razmerje, da mu je po izkoriščenem letnem dopustu 20. februarja res potekel službeni rok. Ni se pritožil, ko je dobil v roke potrebno odločbo. Tudi ne drže njegove navedbe, da bi bil najboljši delavec. Ker se je večkrat opijal, so mu tudi predlagali zdravljenje proti alkoholizmu, a ga je odklonil in zato tudi odpovedal. Sodišče tudi ni verjelo Gorencu glede obljube, da bo ponovno sprejet na delo v marcu letos. Če bi bilo to res, bi takoj marca poiskal pomoč, ko je vložil prošnjo, a so mu jo odklonili; tako je dva meseca sedel in čakal doma, preden se je spom-

SPET ŽRTEV PROMETA

V Gomili pri Trebnjem se je 4. septembra dopoldne zgodila huda nesreča, katere posledica je bila smrt 71-letne Ane Tramete iz Brezovice. Trametova je prišla s kolo-vozne poti na regionalno cesto Trebnje - Mirna in stekla čez cesto, takrat pa je mimo pripeljala z avtom Tatjana Zupančič iz Dol. Ponikev.

Neprevidno pešakinjo je avto zadel. Hudo poškodovano so odpeljali v bolnišnico, vendar je že med prevozom umrla.

nil sodišča. Po odločbi sodišča je bila predlagateljeva odpoved veljavna in zdaj nima pravice terjati, da ga spet vzamejo na delo.

Najprej udarec, potem pa rop

Neznanca sta se gostu ponudila za prevoznika

Mato Nemet iz okolice Slavonskega Broda je 1. septembra zvečer na novomeški avtobusni postaji doživel dogodek, ki ga zlepa ne bo pozabil. Pripeljal se je na postajališče in iskal prevoz za Šmarješke Toplice, kamor je bil namenjen. Dva možaka je vprašal, kako bi prišel do Toplic, pa sta se mu ponudila, da ga bosta kar onadva odpeljala do zdravilišča.

Navdušen nad prijaznostjo neznancev je Nemet ob pozni uri brez pomiselnja šel z njima proti Loki, češ da imata tam avto.

Naenkrat pa ga je eden od njiju močno udaril po tilniku, da je pri prči padel v nezavest. Potem sta ga oropala. Vzela sta mu suknjič, v katerem je imel dokumente in denarnico z 250 dinarji.

Ko se je Nemet zavedel, neznancev že ni bilo nikjer. Zadevo je prijavil.

VABIMO K VPISU!

CENTER ZA IZOBRAŽEVANJE IN KULTURO, DELAVSKA UNIVERZA TREBNJE - telefon 83-183

VABIMO K NEPOSREDNEMU VPISU V VISOKO ŠOLO ZA ORGANIZACIJO DELA KRANJ. Prijave sprejemamo do 20. septembra.

KRONIKA NESREČ

VEL. CIKAVA: PREHITEVAL V OVINKU - 29. avgusta zjutraj je Franc Radovan iz Loke pri Sentjerneju vozil osebni avto proti mestu in v ovinku prehiteval več avtomobilov, ko je naproti pripeljal avtomobilist Jože Škedelj iz Gor. Mraševega. Prišlo je do trčenja, pri čemer sta se Škedljeva žena Marija ter njuna triletna hčerka Damjana ranili in so ju odpeljali v bolnišnico. Škode je bilo za 20.000 dinarjev.

DOL. KRONOVO: Z GLAVO V OGRAJ - Franc Sinkovec iz Družinske vasi je 29. avgusta popoldne peljal na motorju proti Dol. Kronovemu. Na mostičku čez Toplico je s krmilom zadel v ograjo, nakar ga je odbilo in je padel. Z glavo je udaril ob rob in se tako poškodoval, da so ga morali odpeljati v bolnišnico.

ČRNOMELJ: PES POD KOLO - Stane Hudorovac iz Lokev pri Črnemlju se je 31. avgusta popoldne

peljal na kolesu z motorjem od doma proti Črnemlju. Med potjo je pod kolo pritekel pes, da je kolezar padel. Hudorovac je bil laže ranjen, na kolesu pa je za 600 din škode.

DOL. PONIKVE: DEČEK PRITEKEL NA CESTO - 1. septembra popoldne je Jože Canželj iz Mirne peči vozil osebni avto proti Trebnjemu. V Ponikvah je na cesto pritekel 7-letni Martin Avbar. Avtomobilist je otroka zadel. K sreči je bil deček le laže ranjen in so mu pomoč nudili v trebanjskem zdravstvenem domu.

ČRNOMELJ: ZARADI RAZLI-TEGA OLJA - 31. avgusta popoldne se je Stane Jeršin iz Črnemlja peljal na kolesu z motorjem po Ulici Lojzeta Fabjana, kjer je bilo razlito plinsko olje. Tam je Jeršina zaneslo, da je padel, pri tem pa si je zlomil roko.

V Mariboru 5 dolenskih rekordov

Novomeški atleti so se iz štajerske prestolnice vrnili s tremi v Sloveniji najboljšimi uvrstitvami in petimi dolenskimimi rekordi - Blestela Penca in Cujnik

Iz Maribora, kjer je bilo 31. posamično atletsko prvenstvo Slovenije, so se novomeški atleti vrnili s tremi prvimi mesti in s petimi dolenskimimi rekordi. Vsekarim je bil najuspešnejši najboljši dolenski atlet Janez Penca, ki je v Mariboru dokazal, da je še vedno najboljši slovenski mož v tekih na 100 in 400 m z ovirami.

Svoj največji uspeh je dosegel osemnajstletni Cujnik. V metu kopja (nastopil je tudi Špiler, pa je zavoljo poškodbe odstopil) so nastopili ta čas najboljši Slovenci, zato je le malokdo pričakoval, da lahko še neizkušen Dolenjec v močni konkurenci osvoji prvo mesto. Cujnik se ni ustrašil nasprotikov in je z metom 70,12 m osvojil prvo mesto, obenem pa dosegel tudi mladinski dolenski rekord. Članski dolenski rekord je osvojila štafeta na 4 x 400 m, Kaps je v teku na 1500 m s 4:00,4 poskrbel, da je dolenska atletika v mladinski konkurenci dobila še en boljši rezultat. Za ostala dva rekordna dosežka je poskrbel Penca in sicer v teku na 110 m in 400 m z ovirami. Ostali so nastopili po svojih zmožnostih. Bržkone je nekoliko razočaral le Suštar, saj je skakal precej pod svojimi zmoglostmi in preskočil le 185 cm.

Najbrž ni odveč, če v današnjem sestavku zapišemo, da je postal Novomešan Cujnik članski državni reprezentant. Dres z državnim grbom bo oblekel na balkaniadi, ki bo v Ankari, nastopil pa bo v konkurenci deseterbojcev.

Najboljši rezultati Novomeščanov: 400 m: 7. Kraševac 52,4, Štu-

KOČEVJE - ZAGORJE 21:15 (11:5)

Domača vrsta se je gostij kar preveč prestrašila. Če bi igrala bolj sproščeno, bi lahko slavila še večjo zmago, za katero so imele največ zaslug Jeričeva (7), Benkova (4) in Radosavljevičeva (4).

V II. ZVEZNI LIGI TUDI ODBOJKARICE - Na sestanku predstavnikov klubov I. zvezne odbojkarice se so dogovorili, da bodo letos v močnejši konkurenci nastopile tudi odbojkarice. Z novim tekmovanjem naj bi poskrbeli za še večji razmah ženske odbojke, ki so ji do sedaj posvečali premalo pozornosti. Tako so se v I. zvezno ligo - zahod uvrstile tudi Novomeščanke, ki se bodo lahko, čeravno so med najmlajšimi, zagotovo uvrstile v sredino lestvice. Na sliki: nove drugoligašice s trenerjem prof. Janezom Mohorčičem. V ligi nastopajo poleg Novomeščank še Branik, Fužinar, Turnič (Reka) ali Pula, Metalac, Marčana (Reka), Jesenice, Krka in Enotnost (Ljubljana).

TISOČ NOVOLESOVH KOŠEV

V dolenski košarkarski ligi vse po starem: 1. Novoles, 2. Beti, 3. Obutev, 4. Podbočje

Minulo soboto so košarkarske ekipe v dolenski ligi odigrale drugo jesensko kolo. Tako kot v prvem tudi v drugem ni prišlo do presenečenj, zakaj favoriti zanesljivo nizajo zmage. Ze po desetem kolu je znano, da bo prvak v dokaj močni ligi postal novomeški Novoles. V desetih tekmah je dosegel več kot 1000 košev, v nadaljevanju pa se mu obeta še večja „bera“, saj ima moštvo

za seboj skoraj dva meseca priprav, medtem ko se ostale ekipe na nadaljevanje niso najbolje pripravile. Tako bo najbolj zanimiv boj za drugo mesto, za katerega se potegujeta samo še Beti in Obutev. Ker bodo Novomeščani igrali z Metličani doma, imajo precej možnosti za zmago. Za četrto mesto se potegujejo Žužemberčani, ki jim letos ne gre najbolj od rok, in močna vrsta Podbočja; precej možnosti za dobro uvrstitev pa imajo tudi Semičani.

Rezultati 9. in 10. kola: Podbočje - Novoles 61:80 (22:47), Mirna - Semič 90:106 (40:49), Črnemelj - Beti 82:95 (39:47), Žužemberk - Obutev 67:94 (36:44), Novoles - Žužemberk 91:64 (48:31), Beti - Mirna 101:86 (52:46), Obutev - Črnemelj 101:62 (50:28) in Semič - Podbočje 71:94.

Vrstni red: Novoles 20 točk, Beti 17, Obutev 16, Podbočje 8, Žužemberk 6, Semič 6, Mirna 6 in Črnemelj 1.

DOLENJSKA - BREST 53:37 (26:22)

V nadaljevanju republiške kadetske lige za košarkarice so se Novomeščanke pomerile z Brestovimi vrstnicami. Medtem ko so bile Ljubljančanke v prvem polčasu še kos domačinkam, so v nadaljevanju popustile in Dolenjke so zasluženo zmagale ter se še bolj utrdile na drugem mestu.

Dolenjska: Obrč 4, Strajnar, Mezan, Tomšič, Galič 8, Grivec 1, Znidaršič 21, Bilobrk 4, Kure 4, Senica 11.

DOLENJSKA - TRIGLAV 29. SEPTEMBRA

Ker je med novomeškimi ljubitelji košarke za kvalifikacijski boj med Dolenjsko in Triglavom, ki bo odločil, katera vrsta bo šla v II. zvezno ligo, izjemno veliko zanimanje, bo novomeška Mladinska turistična poslovalnica organizirala v Trbovlje prevoz. Tekna bo 29. septembra ob 19. uri, avtobus pa bo z novomeške postaje odpeljal ob 16. uri. Prevoz in vstopnico za tekmo lahko zainteresirani vplačate v pisarni poslovalnice na Glavnem trgu.

PRVENSTVO V RIBNICI

Organizatorji 33. športnega prvenstva ljubljanske armadne blasti bosta Kočevje in Ribnica s pomočjo poveljstva ljubljanskega armadnega območja. Na nedavnem sestanku predstavnikov armade in obeh občin so se pogovorili o obnavljanju in graditvi športnih objektov. Blizu nove športne dvorane bodo postavili igrišča za košarko, odbojko, položili bodo tartansko stezo za atletiko, v vojašnici Mirka Bračiča pa bodo obnovili veliko športno igrišče. Po prvenstvu bo igrišče na voljo tudi občanom.

Tudi v Kočevju čaka organizatorje precej dela. Obnovili bodo igrišča v športnem parku Gaj. In še zanimivost 33. športnega prvenstva vojakov: nastopili bodo v dveh disciplinah, ki sta pri nas močno razširjeni, pa ju na vojaških prvenstvih do sedaj niso imeli. Ribničani in Kočevci bodo lahko gledali tudi boje v košarki in nastope v orientacijskem krosu. Prebivalci obeh mest si bodo lahko ogledali vse boje, zakaj nastopi bodo izmenično, en dan v Kočevju, drugi dan v Ribnici. M. G.

DOLENJSKA - ETA 13:13 (5:5)

V Sentjerneju se je reprezentanca Dolenjske pomerila z Notranjki. V povsem izenačenem srečanju, v katerem so imele za zmago več možnosti domače, sta se vrsti izkazali z dobrim roketometom. Pri Dolenjках so dobro igrale vse, nekoliko boljše od ostalih pa je bila prodorna Kovačičeva.

Zmago preprečile vratnice

Igralke Krke, novinke v II. zvezni roketmetni ligi, so prvo tekmo izgubile - Lepa Inlesova zmaga

V 1. kolu II. zvezne lige sta vrsti z Dolenjskega dosegli polovičen uspeh. Ribničani so premagali industromontažo, Novomeščanke pa so morale priznati premoč spretnejših gostij. V republiških ligah so bili doseženi pričakovani rezultati.

SLOVENJEGORIŠKA - BREŽICE 25:21 (11:10)

Startale so tudi reprezentance v republiških ligah. Brežičani igrajo v vzhodni in v srečanju, ki je bilo v Ormožu, so tesno izgubili s slovenjegotriško reprezentanco. Pri gostih sta se izkazala Škofca in Buzančič (8).

SLOV. GRADEC - SEVNICA 31:26 (14:12)

Br.kone je Sevnicičane, nekdanje zvezne ligaše, ugnal domači vratar Dobrošič, saj je od osmih sedemmetrovk ubranil kar sedem kazenskih strelcov. Tekma je bila zelo dobra, pri gostih pa sta bila najbolj razpoložena Svažič (8) in Novšak (5).

KRKA - ZASAVJE 21:19 (11:9)

Vrsta Krke, ki jo sestavljajo Črnmaljci in Novomeščani, je v prvem srečanju z dokaj dobro igro premagala močne Zasavce. Dolenjci so tokrat igrali izredno pozhvalno pa tudi domiselno, tako da je bilo okoli 150 Črnmaljcev s prikazanim roketometom nadvse zadovoljni. Pri domačih so se izkazali Adlešič, Punserčič in Hudelja.

OBALA - INLES 30:19 (13:9)

V prvi prvenstveni tekmi se mladi Ribničani niso najbolje znašli. Domači so namreč hitro povedli, razliko v zadetkih pa močno povečali v drugem delu igre, ko so gostje povsem popustili. Pri Inlesu sta bila nekoliko boljše Lovšin in Janež.

KRKA - PARTIZAN 11:14 (6:5)

Novinke v ligi so pričele precej zmedenno, tako da so gostje povedle s 3:0. To pa domačink ni zmedlo. Uredile so vrste, izenačile in ob podpori občinstva igrale vse boljše in oddle k počitku z zadetkom prednosti. V nadaljevanju so nalet domačih ustavile vratnice. Kar sedemkrat so zadržale nevarne strele, Novomeščanke so ponovno popustile in gostje iz Raičev so zmagale z veliko športne sreče.

Krka: Golob, Kregar 4, Vencelj, Hodnik 2, Brajer, Foršek, Svažič, Bon 1, Kostanjšek 1, Kovačič, Mršnik 3, Strukelj.

TOK GA JE UBIL

3. septembra okrog 20. ure je 22-letni Marjan Zidar iz Trstenika v svinjaku nameraval zamenjati pregorelo zarnico. Prijel je za kovinsko gilo in povzročil kratek stik. Pri tem ga je električni tok ubil. Delavci Elektra iz Sevnice so ugotovili, da električna napeljava ni bila strokovno izvedena.

TUDI ITALIJAN UMRL

31. avgusta zjutraj je v novomeški bolnišnici umrl 45-letni Italijan Nicolò di Lembo, ki se je 29. avgusta z osebnim avtom silovito zaletel na drugi prometne nesreče. Številni drugi prometne nesreče. Številni drugi prometne nesreče. Številni drugi prometne nesreče.

STRELA NA DVEH KRAJIH

31. avgusta okrog 11.30 udarila strela v gospodarstveniku pod Gorjanci in povzročila požar. Zgorelo je vse seno, tako da je škoda na 35.000 dinarjev. Malce kasneje je strela tresčila tudi v gospodarstvo v Razborah. Tu je strela udarila celotno stavbo, zgorelo pa je tudi 30 ton sena, slamožernica, betonski prež, sušilna naprava in drugo orodje. Pri Merzeljevi je strela naredila za 20.000 dinarjev škode.

tisti
hip

PO SVETU OKOLI

KO DA BI VEDEL — Alex Glaskar se je peljal z avtom po podeželski cesti v okolici Planegga. Nenadoma je izza ovinka proti njemu pridivil bik, malce rikal in se nato z rogovi lotil pločevine, jo dokaj zveržil, avto prevrnil in... Bližnji kmetje so preprečili, da je ni skupil tudi Glaskar. Ko da bi bil vedel, kdo je tisti, ki mu „krade“ krave, kajti Glaskar je živinozdravnik in vodja okolišne osemenjevalnice krav!

„NAPORNO, TEŽAŠKO“ — Dandanes domala ni poklica, katerega ne bi opravljale tudi predstavnice nežnega spola. Še posebno pa si težko predstavljamo robate moške v vlogi mičnih, ustrezljivih tajnikov z brezhibnim obvladanjem strojepisja in stenografije. In kako je bilo pred sto leti? V ZDA je bil kongres zdravnikov, na katerem je bila osrednja točka dnevnega reda razprava in sklepanje o tem, ali nežnemu spolu lahko dovoli „naporno, težaško“ — tipkanje!

VLAKI NA SLEPO — V Nigeriji vlaki čestokrat vozijo kar na slepo srečo, kajti med postajami ne dela telegrafski zveza. Preprosto zato, ker zelo pogosto izginjajo bakrene telegrafski žice. Preiskava je pokazala, da domorodke iz žic izdelujejo uhane, prstane, zapetnice, obeske in še kaj. Pa ne za trg, same se krasijo s tem. Glede na ceno bakra na svetovnem tržišču so Nigerijke dokaj — dragocene!

„PROSIMO, PREBERITE!“ — Vpadljivo obvestilo v neki hannoverski cvetličarni, ki stoji nasproti velikega parkirišča, se glasi: „Prosimo, preberite! Ne menjamo samo bankovcev v kovance za parkirne ure, ampak prodajamo tudi cvetje!“ V novomeški cvetličarni se kaj podobnega najbrž ne more primeriti, ker je parkirnih ur če dalje manj — na veselje lastnikov pločevinastih kočij!

JE KRIV? — Italijanske državne železnice tožijo Lorenza Castellija, češ da je zaustavil tri vlake in povzročil 29 minut zakasnitve. Nič posebnega, morebiti le to, da je Castellij že pokojnik, ker ga je povozil en od treh zaustavljenih vlakov!

LJUBLJANSKI DNEVNIK

takoj zaposli
za 4 ure dnevno

ZASTOPNIKA za območje Novega mesta

Poseben pogoj je stanovanje v Novem mestu.

Ponudbe pošljite na Ljubljanski dnevnik (Prodajna služba), 61001 Ljubljana, Kopitarjeva 2.

Obrtno nabavno-prodajna zadruga „Hrast“ Novo mesto, Partizanska 12 po sklepu združnega sveta in v skladu z 48 čl. statuta zadruge razpisuje prosto delovno mesto

DIREKTORJA

Poleg splošnih pogojev, ki jih določa zakon mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje
— da ima višjo ali srednjo izobrazbo, strojne, gradbene, ekonomske ali lesne stroke
— da ima najmanj 4 leta (višja iz.) oziroma 8 let (srednja iz.) delavnih izkušenj na vodilnih delavnih mestih
— da je organizacijsko in moralno politično sposoben organizirati in voditi poslovanje zadruge.
Kandidate prosimo, da pošljejo prijave na razpisno komisijo v roku 15 dni po objavi.

„DOLENJKA“

trgovsko podjetje na debelo in drobno Novo mesto objavlja za delovno skupnost skupnih služb prosto delovno mesto

STROJNEGA KNJIGOVODJE — LIKVIDATORJA

Pogoji: srednja šolska izobrazba ekonomske smeri, po možnosti z nekaj prakse in z upravljenim tečajem za strojne knjigovodje.

S kandidatom bo sklenjeno delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Pogoj za sklenitev delovnega razmerja je poskusno delo.
Nastop dela takoj ali po dogovoru.
Rok za vlaganje prijav je 8 dni po objavi.

ODBOR ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA CENTRA SREDNJIH ŠOL ČRNOMELJ

razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

- UČITELJA likovne vzgoje, P z nepolnim delovnim časom,
- UČITELJA obrambe in zaščite, P z nepolnim delovnim časom,
- UČITELJA ekonomskih predmetov, P za določen čas.
Razpis velja 15 dni po objavi.

„SOP“, specializirano podjetje za industrijsko opremo TOZD OPREMA Krško, razpisuje prosto delovno mesto

TEHNIČNEGA RISARJA.

Pogoj:
— končan tečaj za tehničnega risarja ali končana TSS — strojna smer,
— lahko pripravnik,
— odslužen vojaški rok,
— pripravniška doba po samoupravnem sporazumu o medsebojnih razmerjih,
— stanovanja ni.
Prijave sprejema kadrovska služba „SOP“ Krško.

Osnovne šole Novo mesto TOZD MILKA ŠOBAR — NATAŠA

razpisuje delovno mesto

POMOČNIKA RAVNATELJA

Pogoji za sprejem so: U, PU, P z najmanj deset let prakse v prosvetni stroki in strokovnim izpitom.
Kandidat mora imeti organizacijske sposobnosti in moralno-politične kvalitete.
O zahtevanih pogojih mora kandidat predložiti ustrezne dokaze.

Rok za prijave na razpis je 15 dni po objavi. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v petih dneh po preteku razpisa.

SPREHOD — Fotografija Zdravka Kramarja z Mirne, imenovali smo jo „Sprehod“, je značilen primer diskretne, vendar še ne vsiljivega pogleda kamere na svet. Avtor je ujel starejšega moža, ki se je rahlo sključen nekam odpravil, ali pa se od nekod vrača. Hladno je že, desna roka je v žepu zanimivega plašča zaklop kamere se ja zaprl v trenutku, ko leva noga (samo poglejte čevlje!) korak končuje, desna pa ga začinja. Možak izžareva osamljenost, nekam

hiti z mislimi, družbo mu dela vrečka iz polivinila. Ta vtis je znal Zdravko Kramar še poglobiti. Teleobjektiv je izo-

stril na možaka, vse za njim je zabrisano, neostro. Tudi ljudje. Izbor debelelozrnatega filma prispevku samo koristi.

Dolenjski list pred 20 leti

Tudi uspehi niso izostali

OD 22. JUNIJA DO 28. AVGUSTA je delalo na cesti Novo mesto—Mačkovec sedem mladinskih delovnih brigad, pet v prvi in dve v drugi izmeni. Skupno je bilo v vseh brigadah, ki so delale na tem odseku, 580 mladincev in mladink. Kot brigade v prvi izmeni, ki so delale v največji pripeki in navzlic temu dosegle izredne delovne uspehe, sta tudi obe brigadi druge izmene pokazali pri delu veliko požrtvovalnost, zato tudi uspehi niso izostali. Če je delo prve izmene ovirala silna vročina, je delo druge izmene večkrat oviral dež. Vremenski pogoji jim res niso bili preveč naklonjeni.

V HRASTU, NE DALEČ OD VINICE, imamo dober studenec, toda neurejen. Voda se razliva povsod, manjka pa je za napajanje živine in pranja. Treba bi bilo le nekaj dobre volje vaščanov in nekoliko pomoči, pa bi se lahko marsikaj uredilo. Pota so tako slaba, da ne bomo mogli več voziti po njih, če ne bodo popravljena. Ko je bil sprejet zakon o taksah na vozove, živino in pod., je pisalo v Dolenjskem listu, da se bo del tega denarja porabil za vzdrževanje cest, vaških potov itd. Do sedaj iz tega sklada za našo vas nismo dobili ničesar. Kje je vzrok?

JULIJA JE ROG OŽIVEL. Do tedaj mirni gozdni štirinožni prebivalci so dobili obiske iz mest in vasi. To niso bili lovci, temveč nabiralci malin. V njihovih vrstah je bilo največ žensk. Zaslužek je lep.

PRAV RAD OBIŠČEM KRAJE, kjer sem včasih hodil kot partizan, in tako sem nedavno prišel tudi v prijazno vasico Lašče pri Dvoru. Takoj sem opazil na njivi tri na pol polomljene križe. Na vprašanje, kaj tisti križi pomenijo, sem dobil odgovor, da so tam pokopani trije partizani. Kaj bomo rekli na to, da so še zdaj kosti naših padlih tovarišev tam, kjer so padli? Edino, kar jim lahko damo, je lep spomin nanje, ne bi pa smeli dovoliti, da se krave pasejo nad njimi in da jih plug vznemirja v zemlji, za katero so dali vse, kar človek lahko da. (Polde Merhar—Francelj)

(Iz DOLENJSKEGA LISTA 4. septembra 1957)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Prepovedano ter ojstro kaznjivo

(Dobro dolenjsko) vino je na prav dobrem glasu. Da, še celo prav nizko (cviček) proda se lahko dandanes po ceni, za kakoršno nas Vipavci, Istrijani in drugi vinski pridelovalci zavidajo. Nikar naj se pa nikdo ne loti, ponarejeno vino prodajati, kajti to je v prvič strogo prepovedano ter ojstro kaznjivo, in drugič bilo bi to skrajno nepošteno ter v stanu, dobro ime (kredit) našemu vinu popolnoma uničiti, tako, da niti najpoštenjšega blaga več prodati ne bi zmogli.

(Iz Adlešič.) Dne 8. septembra je predaval v tukajšnji šoli okr. živinozdravnik o živinoreji. Najprvo je govoril o prašičji kugi, o njenem začetku, razviku in nasledkih. Dalje je poučeval o reji goveje živine in o boleznih ter domačih zdravilih kot prvo pomoč v sili. Vse, kar smo slišali, bilo je zanimivo in hvale vredno. Možakov se je zbralo krog 200 in marsikateri je natezal ušesa ter komaj čakal, kedaj bode gospod živinozdravnik začel razlagati, kako se prešiči tihotapijo čez sedaj plitvo Kolpo, brez da bi

oni trije „fantje“ v Podbrežji kaj o tem slutili. (Prošnj.) V imenu podpornega društva na slov. visokošole na Dunaji, drzen se prositi dotične p.n. gospode, ki so do letos potom subskripcijske pole imenovano društvo podpirali, da blagotohno naklonijo svoje doneske o priliki „besede“ novomeških akademikov, ker se letos baš z ozirom na veselico ne bode v posebe nadlegovalo.

(Most čez Krko) so pričeli delati v toliko, da na mestni strani hiše podirajo in drugo potrebno pripravljajo.

(Vstaši na Kubi) so si osvojili imenitno mesto. Na otok bo morala Španija odpustiti novih močij.

(Deset let) obstoječo prodajalno v Kandijih bom od sedaj naprej ob nedeljah in praznikih zaprti imel; torej prosim, da me slavno občinstvo blagovoli druge dneve počastiti: (F. Krajec v Kandijih.)

(Iz DOLENJSKIH NOVIC 15. septembra 1897)

Zakaj so ježi zdesetkani?

Ne le naravni, tudi umetni so sovražniki ježev

Dasi je šele jesen pred gom, tudi zima ni daleč. Ljudje in živali bodo vsak čas začeli pripravljati ozimnico. Če bo morebiti srečali ježa, vam vprašanje: kam pa, kam! bo odgovoril: v Jugoslaviji ampak: v sadovnjak, po odplaj jabolka!

Izkušeni vrtnarji trdijo, da za boj proti škodljivcem imeti na vrtu enega ali dva kot pa celo vrsto strupov, kov, razpršil in podobno. Škrljivci postajajo čedalje bolj nevarni zoper umetne rastline slednjih je treba uporabiti nenehno več, zato strupinjajo tudi v povrtnine in v kajpak v nas, kar ni nič seljivega.

Ježi pa so prav pokončevalci škodljivcev.

Ježe je sodobni čas zdesetkani.

žal jih je zmeraj manj. Slovci pravijo, da se je število v zadnjih desetletjih zdesetkalo. Veliko jih je povozenih na cestah, terih deželah iz njih pogosto jedilne poslastice, mnogi poginjajo zaradi insekticidov, ki jih jedo vrtnimi škodljivci.

Ježi so dandanes med ogroženimi živalmi, zato nekaterih državah že zakon o zaščiti narave. Vljajo se posebna botaniško-zoološka društva, katere nova naloga je obvarovati ježev. V ta namen izdajajo šure, plakate in podobno, s katerim razgrinjajo, kako zaščititi ježe. Poziv velja voznikom, naj nikar brezskrbno ne gazijo te koristne živali, bilo moč obvarovati zmanjšano uporabo strupov zoper škodljivce, seveda ne bi zaščitili ježev, ampak posredno tudi naravo.

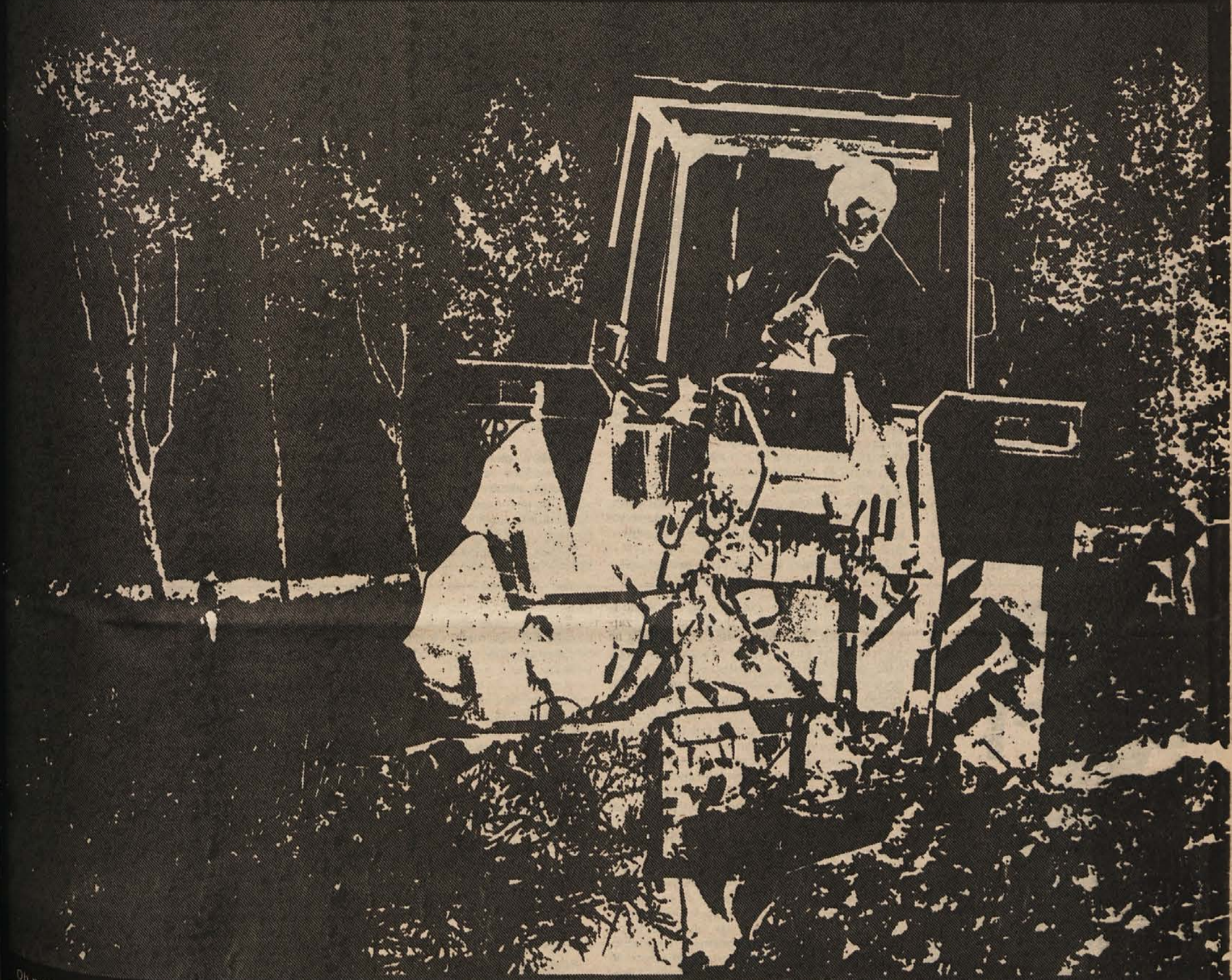
Kolikor ježev se umaknilo v varne kotle, prespalo zimo, toliko jih bo bod ob letu spet žuželke in deževniki, miši, negodni ptičji gobe in korenine različnih vela. Torej sovražniki vrtov.

Miki Muster
Janez Trnovc

Bojan in Zorica desetnik je pa naslednji ko so Španci nastopili Atahualpa, prenesel osvabljali še niso strup življenje in vera staro nju, da bo nekoč naš ljudstvo zopet svobodno v Cuzco in v Korihano.

TRAKTOR ZARADI PLUGA

Ob pogledu na nekaj desetih traktorjev, ki so nedavno v republiškem prvenstvu traktoristov in mladih zadrušnikov v Krškem s svojimi različnimi vrstami plugov orali kot rob mize, se opazovalcu tega vrveža utrne misel, da je plug pravzaprav ena od najbolj zanimivih stvari, kar si jih je izmislilo človeštvo.

Znanstveniki trdijo, da je „oče“ te čudovite orodja, ki je pomagala nasititi milijarde in milijarde ljudi, ralo. Slednje prvič srečamo v Mezopotamiji v Egiptu, v prvem tisočletju pred našim štetjem pa že pri vseh takratnih poljedelcih in narodih. Vsa ta preprosta rala so bila lesena in imela so rudo, ročici za vodenje in pluzno kolo. Rimski plug že pozna nekakšen lemež in imel je dva kolesa. Srednjeveški plugi so bili skoraj pranicoma preprostejši od rimskih. Ralo se razlikuje od pluga predvsem po tem, da zemljo samo obrne in je ne prevrača. Zanimiv je tudi koren pluga, ki je bil v obliki rala. Izhaja iz indoevropske besede orati, kar pomeni orati. V srednjeveški dobi so koren pluga imenovali orjemo.

Revolucionarno za pluge je bilo 18. stoletje, ko so nekatere lesene dele pluga zamenjali z železnimi, sam plug pa toliko izpopolnili, da je postal zelo podoben današnjemu. Med drugim so plugu naravnati tudi globino oranjanja.

Plug je vlekla živina, čeprav poznamo tudi pluge, ki jih vlečejo konji ali volovi. V Aziji vpregli celo jake in kamele. Pravažna so najstarejši parni plugi. Uporabljali so jih v 19. stoletju v Angliji. V 20. stoletju so jih zamenjali s traktorji. Lokomobilo, ki je navijala vrvi, na kateri so navežali enega ali več plugov. Na podoben način so ponekod poskušali tudi z elektriko.

V našem stoletju se je zaradi razvoja motorjev v notranjem zgorevanju plug (in ljudje) odrešil skrbi, kdo ga bo vlekel. To je traktor, v katerega lahko zapremo tudi šest ali več plugov.

Naj ta nekoliko zgodovinski uvod ne moti. Nekako smo le morali od rala do pluga, od pluga do traktorja in od traktorja do traktoristov.

Na republiškem tekmovanju v Leskovcu pri Krškem se je pomerilo 78 mojstrov ravnih brazd in traktorjevega krmila. Od tega je bilo 33 traktoristov, 30 mladih zadrušnikov in 15 mladih zadrušnic. Slednje bi morali zaradi njihove zagnanosti in pravil bontona omeniti pravzaprav prve, čeprav je star očanec tam na leskovskih poljih pomenljivo pljunil in bental nekaj o babnicah za volanom. Pa se bo že moral navaditi tudi na to, tako kot se je pred leti na „peklenško“ novotarijo — traktor.

Vsa ta množica traktoristov se je pomerila v treh disciplinah: v teoriji, oranju in spretnosti vožnji. S spretnostno vožnjo so dekletom prizanesli (očanec je le našel zasilno uteho).

Teorija je kot teorija. Vsak tekmovalac je dobil testno polo, na kateri je bilo 50 vprašanj s tremi odgovori, od katerih je samo eden točen. Obkrožiti je treba seveda pravi odgovor, čeprav se zdijo tistemu, ki se ni dobro pripravil, kar „v redu“ vsi trije po vrsti. Vprašanja so iz agrarne teorije, nege in vzdrževanja traktorja, spoznati se je treba na zaščitna sredstva (škropiva), na varstvo pri delu in na cestnoprometne predpise. Vsak pravilen odgovor prinese točko.

Nič manj znanja in še zvrhan koš spretnosti terja spretnostna vožnja. To ni nikakršna dirka, čeprav se meri tudi čas. Tekmovalni prostor je podoben ozkemu kmečkemu dvorišču, na

katerem je treba ostro zavijati, peljati (s prikolico, ki je dolga, predolga) naprej in nazaj, vzvratno parkirati itd. Pa so povsod ti presneti količki, ki pobirajo dragocene točke, če se jih samo dotakneš, kaj šele podreš. Največ je 25 točk.

Kralj športov pa je med traktoristi oranje. Starejši so se pomerili na parcelah 50 krat 20 metrov, mladi zadrušniki in zadrušnice pa so preizkusili znanje in spretnost na njivah, ki so merile 40 krat 15 metrov. Vse je natančno označeno z rdečimi in zelenimi količki, tu so sodniki z debelimi beležnicami, merilci globine oranja, starter z gromoglasno pištolo, katere pok zvočnik še okrepi, navijači, ki prisegajo na svojega Franca, Janeza, Jožeta ali pa Marijo, Stanko, Mileno. Strel! Zdaj je časa eno uro.

V rohnečih traktorjih se nafta spreminja v silo, ki ima en sam namen: vleči do kromovega sijaja bleščeči se dvojni plug. Lemeža ni tu več, zamenjal ga je ostrorobni krožnik, ki potegne (če je v dobrih rokah) črto, da se je niti ravnilo ne bi sramovalo. Temelj dobrega oranja je tako imenovano odpiranje brazde, ki mu traktoristi rečejo kar sendvič. Če je ravna prva brazda, je velikanska verjetnost, da bodo prav take tudi naslednje. Prva brazda mora biti tudi plitkejša, sicer se bo napravil greben in ob koncu oranja pokvaril splošno podobo zorane njive. Važna je tudi globina oranja, kar trikrat jo merijo. Presrečen si, če ti trikrat zapovrstjo namerijo predpisanih 20 centimetrov. Med drugim tudi ocenjuje, kako več je traktorist v pokrivanju strnišča. Čim manj zeli gleda iz brazd, tem več točk bodo navrgli sodniki. Tu ne gre samo za estetiko; posredi je tudi uporabnost. Če plevela ne bo pokrila brazda, se bo pod milim soncem razbo-

hotil. Zelo važno je tudi zapiranje brazde. Če je vse skupaj opravljeno vzorno, dobi traktorist 275 točk. Takih mojstrov skorajda ni, to je tako rekoč idealna ocena. Važen pa je tudi čas. Vsaka minuta pod predpisano uro oranja prinese točko.

Zdaj pa še nekaj besed iz ust Braneta Pečana, sekretarja kmetijskotehniške komisije pri Zvezi organizacij za tehnično kulturo Slovenije.

„Na vprašanje, zakaj ta traktorska tekmovanja — letošnje je že 21. po vrsti, je lahko odgovoriti,“ pravi Pečan. „Traktor je postal vsakdanji predmet, vendar ga še vedno ne izkoriščamo v tisti meri, ki jo zmore. Zaradi neznanja. Naj omenim samo eno na videz banalno stvar. To je spretnostna vožnja. Res je, da je to tekmovanje, raje bi rekel preizkušnja sposobnosti. Manevirati na čim manjšem prostoru v čim krajšem času. To znati v vsakdanjem življenju pa je tudi prihranek. Časa, nafte, dela. Amortizacija je večja itd. Podobno velja za teoretični del našega tekmovanja. Ali morda veste, da smo po nesrečah s traktorji med prvimi na svetu? Oranja pa ne bi posebej omenjal, vsak ve, kako pomembno je za naš vsakdanji kruh. Skratka: vsakoletno republiško tekmovanje traktoristov je samo ena od oblik splošnih prizadevanj za dvig tehniške kulture.“

V vseh teh besedah se dobri stari plug skorajda izgubi, bo kdo rekel. Tisoč in tisoč let je zvesto obdeloval zemljo, zdaj pa neha doma samo traktor in spet traktor. Pa ni vzroka za preplah. Če natanko pomisliš, je traktor zaradi pluga in ne plug zaradi traktorja.

DOBER DAN, DOLENJCI

MARJAN BREZOVAR

V stari novomeški družini rojeni Marjan Brezovar je dramaturg pri RTV Ljubljana. Mož z visokim čelom, ki ga očala še poudarjajo, govori v lepi, vendar ne izumetničeni slovenščini. Užitek ga je poslušati, kako zida besedo na besedo. „Študiral sem slavistiko in dramaturgijo,“ pravi Brezovar, „prvo sem tudi končal, druga pa je moja večna ljubezen. Že nekaj časa mi daje tudi kruh, dramaturg pri dramskem televizijskem sporedu je strokovnjak za gledališka dela, ki „komad“ izbira, interpretira in sodeluje pri postavitvi. Podobno je tudi s filmskim dramaturgom. Kot veste, je na ljubljanski televiziji

vsak mesec ena slovenska drama. Naloga dramaturga je, jaz seveda nisem edini mož tega kova pri ljubljanski RTV, da pridobi pisca in sodeluje pri oblikovanju teksta. Dramaturg predstavi piscu medij, za katerega piše (televizijsko občinstvo je precej raznoliko), velja pa pravilo, da dramaturg ne sme biti nasilen do avtorja. Poleg tega ima dramaturg tudi čisto „vsakdanje“ opravke: sodeluje pri propagandi, napovedih itd. To delo precej spominja na novinarstvo: roki, pravi prijem in še sto drugih malenkosti, ki to niso.“

Marjan Brezovar se je srečal z dramaturgijo

pri nekdanjem Triglav filmu, njegovo pronicljivost so koristno uporabili pri Državni založbi Slovenije, bil je član ožjega uredniškega odbora Sodobnosti, urednik Prosvetnega servisa, kjer se je dodobra soočil z amaterizmom. To je nekaj postaj na Brezovarjevi življenjski poti, ki se je končno vtrila na televizijskem dramaturškem oddelku. Mar res?

„Kot študent sem se ukvarjal z literarno kritiko,“ pove Brezovar. „Veroval sem, naj kritika proučuje idejno-vsebinska območja. Ugotovi naj, koliko izrazit in suveren je avtorjev pogled na svet in kako se to odraža v formalno-estetski vsebini njegovega dela. V tistih časih je doberšen del slovenske literature krenil v smer, ki ji kritika take vrste ni „bila kos“. Stvar sem opustil, čeprav vedno mislim, da bom še vzel pero v roke, kot se temu pravi. Ena od stvari, ki me privlačijo, je tudi film. Delal sem tudi na tem področju. Zdaj sprašujete za moje mnenje o tako imenovani stiski jugoslovanskega filma. Moj odgovor je lahko samo načelen in obenem tudi prastar. Družba, to smo mi vsi, se bo morala odločiti za kontinuirano in načrtovano filmsko proizvodnjo. Samo tak način dela lahko rodi tudi kakovost. Kakovost na račun plev, pleve na račun kakovosti.“

Marjana Brezovarja, za katerega vemo, da se srčno rad vrača v Novo mesto in na Dolenjsko, vprašam, kako da ni svoje ljubezni do rodnega kraja povezal tudi z delom doma.

Sogovornik se nasmehne: „Bojim se, da tu ne bi mogel dobiti službe. Vsaj ne dela, ki bi odgovarjalo mojim interesom. S tem seveda nočem trdit, da je Novo mesto podeželsko „gneздо“. Študijska knjižnica s svojim širokim poslanstvom je vsega spoštovanja vredna, precej razgibano je tudi likovno življenje. Kaj pa literatura? Kar boleče zveni, ko današnje stanje stvari na tem področju dolenjskega življenja in dela hočeš — nočeš moramo oceniti z besedo mrtvilo. Redka prizadevanja posameznikov so samo glas vpijočega v puščavi. Od Novega mesta seveda človek ne pričakuje tako imenovane ljubljanske kulture ali nekaj njej podobnega. Prestolno mesto je pač v vseh časih in prostorih nekaj posebnega. V dobrem in slabem.“

Vprašanje pa je, če Novo mesto s svojim širokim zaledjem res ne more kreniti po poti Pomurske založbe ali pa koprskeske Lipe. Med drugim. Obe imenovani ustanovi namreč primerno dopolnjujeta slovenski kulturni prostor. Z Dolenjskega pa ni glasu.

Seveda novomeška prizadevanja ne bi smela biti diletantska, neka merila o meji med dobrim

in slabim namreč še vedno so. Če drugega ne, sem prepričan, da bi lahko vsako leto izdali vsaj Dolenjski almanah. Zagovarjam mnenje nekaterih, ki trdijo, da je amaterizem na Dolenjskem izrazito nazadovalec. Potrebna bi bila stvarna analiza stanja. Dognanja bi potem služila za temeljit načrt dela, ki pa ne bi smelo temeljiti na samozaverovanosti.

Rekli boste, da je lahko z levo ali desno roko široko in blagohotno deliti nasvete. Pa ne gre za to. Rad bi opozoril, s primerom, na tako imenovani človeški faktor. Ko sem hodil v drugi razred novomeške gimnazije, nas je slovenščino poučeval prof. Karel Bačar. Z izjemno živostjo je znal v nas obuditi zanimanje za slovensko literaturo, razumel in spodbujal je naša rosnost ustvarjalna hotenja in ambicije. Vidite, tudi take ljudi bi med drugim potrebovali na Dolenjskem. Veliko, veliko prof. Bačarjev!“

Se mar ne zdi, da nam je sicer zapriseženi Dolenjec Marjan Brezovar natresel precej grenkih pilul? Hote, vendar z dobrim namenom. Bo ta dobronamernost komu prišla do srca? V mestu, ki je ne tako dolgo tega že dalo generacijo tako imenovane „Novomeška pomladi“?

Pustimo to. Danes je govor predvsem o Marjanu Brezovarju. Ne da bi vdrl v njegov intimni svet, lahko povemo, da se vedno znova vrača k Dostojevskemu. Svet literature, gledališča in filma je mrtev samo navidez. Mrtev samo za tiste, ki mu ni do tega, da bi ga oživel.

Ni vsaka knjiga knjiga, ni vsak film film in tudi drame so tako različne, včasih ena drugi niti do gležnjev ne seže. Se ne zdi, da smo pričeli nekaterim od teh razlik tudi na televiziji? — vprašamo moža televizije, Marjana Brezovarja. Ali ni v marsikomu od nas občutek, da daje televizija z biseri tudi smeti? Ali ni ta v skoraj vsako hišo segajoče sredstvo obveščanja tudi sredstvo zaslužjevanja, vzvod vplivanja na človekovo mišljenje, neredko tudi roka poneumljenja ljudi?

Marjan Brezovar: „Odgovorim lahko samo posredno. Povsod, na prav vseh področjih imamo možnost izbiranja med dobrim in slabim. Recimo, da sta pred mano na knjižni polici „Angelika“ ter „Zločin in kazen“. Segal bom po „Zločinu in kazni“. Pri televiziji je stvar še bolj preprosta. Samo gumb obrneš in vse, česar ne maraš, v hipu zgine z zaslon. Vprašanje pa je, kaj boš izključil. „Sandokana“ ali pa „Cvetje v jeseni“. Eden bo pritisnil na gumb pri prvem težko odgovoriti. To je nekaj takega, čeprav povezano z geometrijo ampak z okusom, kot nikoli natančno izračunana kvadratura kroga.“

MARJAN BAČAR

VOJAŠKI KOTIČEK

DELFIN V MORNARIŠKI UNIFORMI

V zadnjem času se poveljstva armad številnih držav vse bolj zanimajo za „vojake“ iz živalskih vrst. Med živalskimi rekruti je najbolj iskan delfin. Vojški strokovnjaki so ugotovili, da je tega inteligentnega sesalca zelo lahko dresirati. Igrivi delfin je postal mornar-vojščak. Za kaj vse uporabljajo delfina?

Nekatera ladjevja velikih pomorskih sil ščitijo z delfini. Običajna elektronska podvodna oprema je učinkovita samo zoper podmornice in druga večja sovražnikova mehanska sredstva. Zoper ljudi — žabe pa je elektronika nemočna. Na pomoč so poklicali delfine, ki patrolirajo okoli flote, zasidrane v luki. Naučeni so, da se vsako minuto obrnejo za 180 stopinj. Visokofrekvenčni sonar teh zanimivih sesalcev je veliko bolj občutljiv kot sonarji, ki jih je izumil človek. Delfin zazna človeka-žabo že na 400 metrov.

UBIJALSKA IGLA

Jata delfinov po „stiku“ s sovražnikom odplava do podvodne „orožarne“, kjer so na

posebnih podstavkih orožja. To so posebne naprave, ki si jih delfini nataknejo na nos. Orožje ima spredaj debelo, vendar ostro iglo, ki je spojena z jeklenko ogljikovega dvokisa. Jata nato odhiti do človeka-žabe, ki nima v tem podvodnem dvoboju prav nobenih možnosti z zmago, saj so delfini med najbolj spretnimi morskimi plavalci. Delfin z orožjem na nosu se zalepi v človeka-žabo, igla se zadere v telo, po cevi steče ogljikov dvokis in raztrga notranje organe. Nekateri mornarice so skušale oborožiti delfine tudi z bajoneti in injekcijami s strupom, vendar se je pokazalo, da je ogljikov dvokis najbolj učinkovit. V začetku je bilo to orožje mišljeno kot sredstvo za uničevanje morskih psov . . .

To pa ni vse, kar zmorejo delfini. So namreč tako razumni, da lahko pod vodo (če so izučeni) razlikujejo baker od aluminija, v popolni temi opazijo na razdaljo 200 metrov 7 centimetrov veliko kroglo, zelo lahko jih je naučiti, da rinejo po morski površini do 40 kilogramov težke tovore. To pomeni, da lahko do trupa neke sovražnikove ladje pririnejo magnetno mino. Delfini so žive miniaturne podmornice. V enem od mnogih pričevanj za „civilno“ dresuro delfinov piše, da lahko večno plavajo s hitrostjo 5 vozlov (en vozlel je 1853 metrov na uro), njihova operativna hitrost je 10 vozlov, na kratke razdalje pa delfini pospešijo do 37 kilo metrov na uro. Pod vodo. Njihov „motor“ zmora samo eno konjsko silo. Razmerje moči in hitrosti je naravnost fantastično, znanstveniki (tudi vojaški) si silovito belijo glave, kako je to sploh mogoče. Odgovor na to vprašanje bi seveda naredil revolucijo v gradnji podmornic. Je že tako, da mati narava veliko ve, prav zgovorna pa ni.

NAJDEJO TUDI ATOMSKO BOMBO

Delfini pa niso samo mornariški komandosi in polagalci min. So tudi detektivi. Znano je, da so jih uporabili za iskanje raket, ki so ušle elektronskemu nadzorstvu in padle v morje; ugotovili so celo, da lahko ta sesalec najde v sinjih globinah izgubljen atomski naboj. Za kaj gre?

V glave raket, za katere predvidevajo, da bi lahko zaradi napake v vodenju padle v morje, vgradijo elektronsko napravo, ki oddaja samo delfinom slišne znake. Če pade raketa v morje, pripeljejo z ladjami ali helikopterji na mesto nesreče delfine, ki sledijo znakom in najdejo potopljeno orožje. Delfini se dobro znajdejo tudi v čisto neznanih vodah.

Delfini so tako vsestranski „vojščaki“, da lahko odkrivajo tudi sovražnikove podmornice. Na veliko večjo razdaljo kot najbolj sodobna elektronska. Podmornice lahko delfini tudi spremljajo in „svoj štab“ obveščajo o premikih. Delfini pa so lahko tudi zavezniki podmornic. S

posebno dresuro dosežejo, da se jata delfinov drži svoje podmornice kot klop. Sovražnik na temelju odsevom meni, da gre za navaden trop delfinov. Ni pazljiv, iz nedolžne jate pa izplove podmornica . . .

Uporaba živali v vojaške namene ni v zgodovini vojskovanja nikakršna novost. Džingiskan je, tako trdi legenda, prebivalce nekega kitajskega mesta prepričal, da bo opustil neuspšno, vendar nevšečno obleganje, če mu meščani podare prav vse v mestu živeče lastovke in mačke. Sicer zviti Kitajci so menili, da bodo barbari živali spravili v kuhinjski lonec. Pa jih niso. Mačkam so na rep privezali počasi goreče plamenice, prav tako lastovkam. Histerične živali so v strahu preplezale ali preletele sicer nezavzetno obzidje ter zažgale mesto. Mongolom je preostalo samo še klanje, posiljevanje in ropanje.

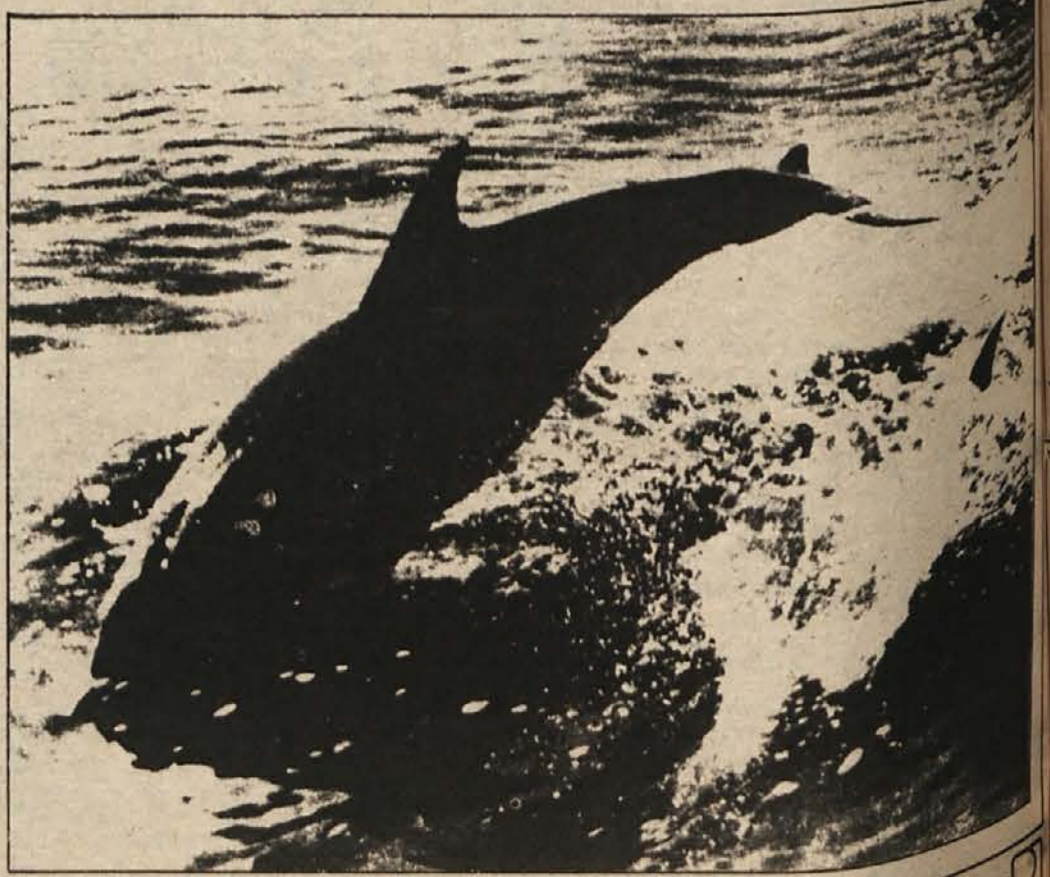
SAMO 6 KILOGRAMOV RIB NA DAN . . .

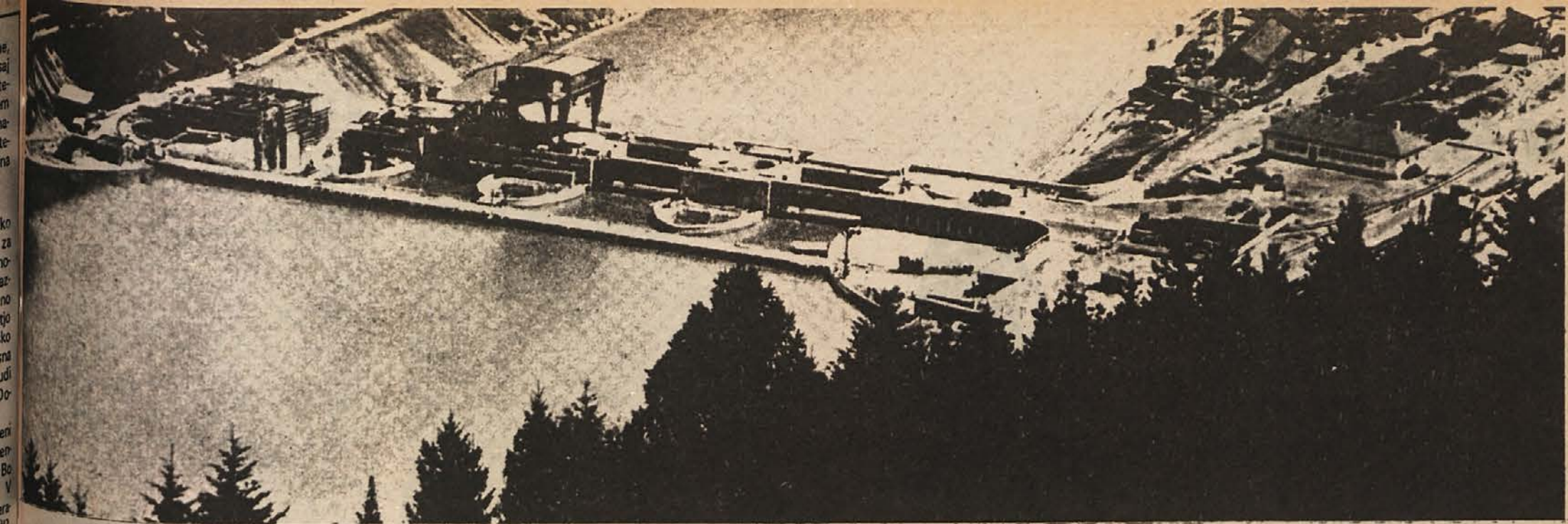
Poučen je tudi primer iz druge svetovne vojne. Nekateri države so zoper tanke uporabljale

posebej izžurne pse. Kot mladiče so jih hranili in ljubkovali pod ostanki zaplenjenih sovražnikovih tankov. Zavetje pod tankom jim je bilo dom. Ko so psi odrasli, so jih poslali na fronto, ter jim okoli vratu privezali primerno količino visoko brizantnega eksploziva. „Skrbnega in bežega doma“ navajena žival se je zatekla pod sovražnikov tank, specialni detonator je sprožil iskro. Vse je izginilo v ognju. Tudi pes.

Delfini so na tej fronti samo korak naprej. Cinični vojaški strokovnjaki so celo izračunali, da potrebuje delfin samo 6 kilogramov rib na dan. To je njegova mezda. Za ribe ni nujno, da so sveže. Sicer pa imajo vojščaki tudi tako imenovane humane argumente. Eden med njimi je: „Vsaka naloga, ki jo opravi žival, je opravljena manj za človeka. Med nevarno nalogo poginje žival in ne človek.“

Ni pa argument (vsaj za vojaške strokovnjake), da živali tega ne opravljajo zavestno. Kljub temu pa gre to zares nevarno igrakkanje talca daleč, da imajo nekatere mornarice v svojih vrstah delfine s „činom“ vodnika.

OD JESENIC DO JESENIC 41 ELEKTRARN

Vekoslav Korošec

Znamci po vsej verjetnosti ne bodo lepo sodili tem, kako smo gospodarili z energijo, posebno zadnja desetletja. Poslednje naftne krize so nekateri sicer streznili, vendar še zdaleč ne vseh. Sicer pa tudi v daljni preteklosti ni bilo mnogo ljudi, ki bi mislili (jarem ali komat, da bi vpregli živino, je treba šele izumiti!), ni bilo bolj genialne zamisli od te, da so si pač eni lahko privoščili to, kar so namesto sebe poghali delat druge. Suženjstvom se hoteli vpreči, ne bi imelo računa. Že pred leti so namreč vsega zmožni Amerikanci računali, da porabi vsak njihov državljani zasebno energijo desetih ton premoga, kar je po posebnem „enakovredno“ moči stotnjice sužnjev. Posebne gospodarnosti pri vpreganju naravnih virov si zadnja desetletja tudi pri nas ne smemo več v čast. Še naši pradedje so bili do prve svetovne vojne pravi mojstri pri postavljanju vodnih turbin, n. pr. za mline ali žage, kar so delali na bližnjem vzhodu že pred 2.100 leti. Gorenjci ne bi bili Gorenjci, če ne bi nekaj takih mlinov svoje

čase preuredili za pogon generatorjev. Eno takih turbin si je med prvimi v Posavju omislil boštanski grof Jakil na Mirni. Energija iz njih je spravila k brlenju nekaj žarnic v bližnji Sevnici. Parni stroj je kmalu zatrl mline in marsikje tudi misel na pridobivanje elektrike z močjo vodne sile na Savi.

Četudi je Sava najdaljša jugoslovanska reka, je energetsko slabo izkoriščena. Tista moč, ki ji jo odvzame medvoška centrala, je komaj omembe vredna. Seveda pa je njeno porečje zmožno za mnogo več. Že mnogo let so v predalih zloženi načrti za nič manj kot 41 hidrocentral od Jesenic na Gorenjskem do Jesenic na Dolenjskem!

Direktor Inštituta Milana Vidmarja iz Ljubljane, dipl. inž. Vekoslav Korošec, nam je povedal, da smo sicer še vedno v dokaj kočljivem energetskem ravnovesju vseno prišli do praga, ko naj bi napočil primeren čas, da bi se po dolgoletnem zatišju spet lotili gradnje hidrocentral. Elektrogospodarstvo naj bi namreč bilo čim bolj podobno stonogi: čim več nog, od termo – hidro in celo atomskih central ima, tem bolj je izključena

nevarnost mrka, zakaj ni šment, da bi vsi naenkrat odpovedali (čeprav se je nekaj takega že dvakrat zgodilo newyorškim daljnovodom). Najdražja je energija takrat, kadar je ni. To že dobro vedo večja dolenska podjetja, ki so si pred leti za vsak primer nabavile agregate. Čeprav smo sicer postavili velike termocentrale (kljub drugemu največjemu dimniku na svetu hudo onesnažujejo zrak, je čas, da se spet resneje lotimo izrabe vodne energije. Že leta 1955 je bil pri Elektroprojektu izdelan osnovni projekt energetske izrabe celotnega porečja Save.

Strokovnjaki so izračunali, da bi to porečje, če bi nanj namestili stroje moči 856 MW jedrska v Krškem bo imela 600 MW, lahko tehnično izkoristili vodno energijo 3.565 GWh! Od takrat je steklo brez „koristi“ že mnogo vode, čas pa je prinesel še mnogo izpopolnitev v zasnovah. Podjetje Savske elektrarne je storilo še korak dalje. Po pogovoru z gradbenimi podjetji in domačimi dobavitelji strojne opreme je postalo jasno, da je mogoče gradnjo devetih elektrarn na Savi brez večjih težav uresničiti že v prvem obdobju, do leta 1980 in ne, kot so naši energetski planerji zaključili, šele tik pred letom 2.000.

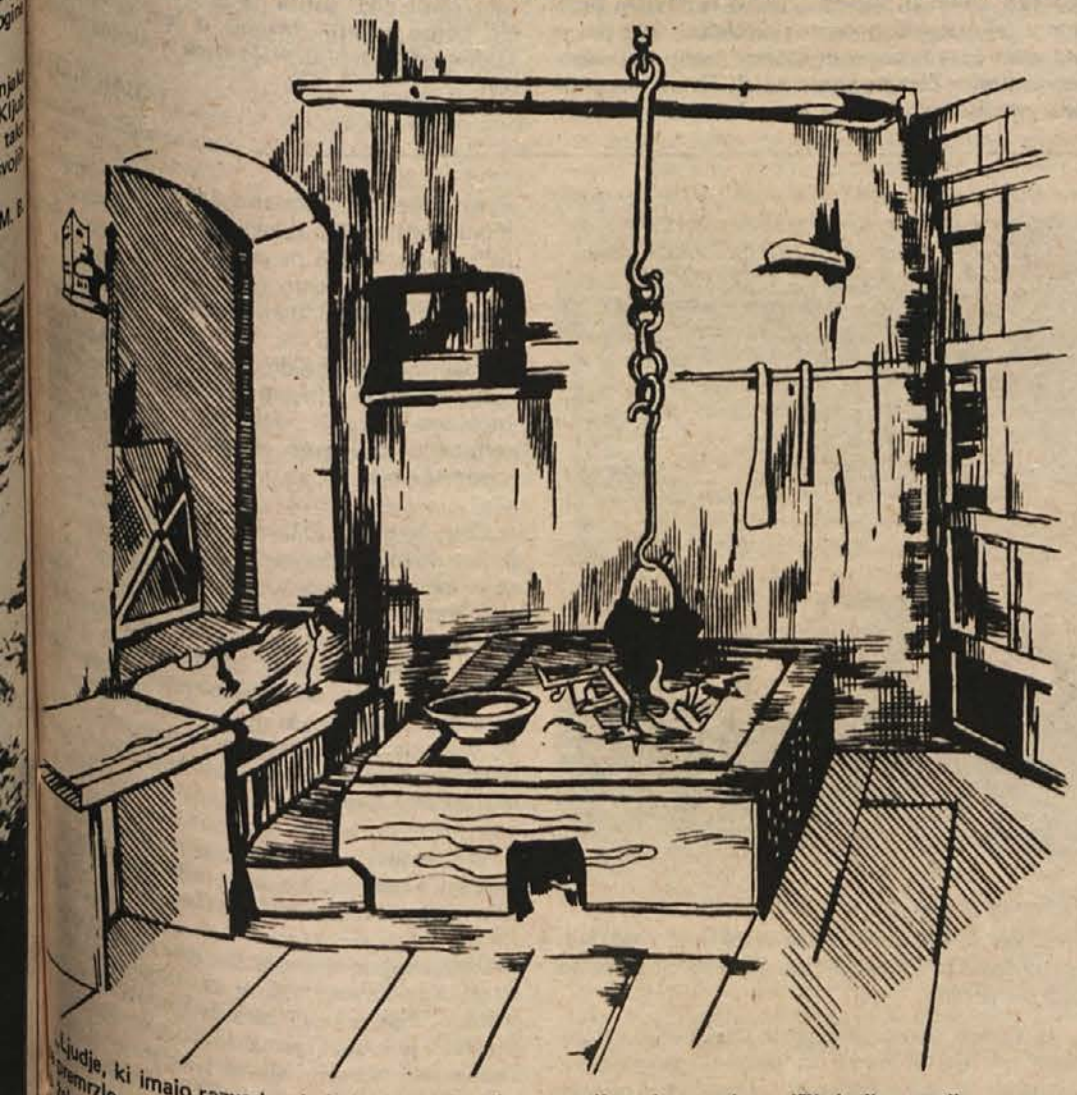
Za naše območje so še posebno zanimive stopnje central nizvodno od Litije, ki so tudi energetsko in ekonomsko ugodnejše. Še več, odsek Zidani most–Krško je projektno in geološko celo bolj obdelan kot gornji. Na tem odseku ne predstavlja ovire niti za večino še precej utopična plovna pot po Savi (Osimski sporazum z Italijani morda omogoča več, kot si na prvi pogled mislimo o tem večprojektu), ker je na tem delu struge (po mnenju strokovnjakov) tehnično enostavno rešljiv z rezerviranjem zemljišča ob reki. Strokovnjaki Savskih elektrarn predlagajo, da bi vsaj sedem elektrarn na Savi dobilo prednost v novi slovenski energetski bilanci do leta 1990. Kot prva naj bi že leta 1984 obratovala HE Vrhovo, ker je projektno in geološko najbolj proučena, HE Boštanj in Renke 1986, HE Blanca in Trbovlje leta 1988, HE Krško in Suhadol pa leta 1980.

Med drugim bi morali pri teh gradnjah slednjic potegniti nauk iz drage dravske „šole“, ko je bil med gradnjo ene in druge HE prevelik časovni razmak. Posavska strokovna skupina pod vodstvom dipl. inž. Nika Kurenta, ki je pripravila pripombe štirih svetov občin na republiško energetsko bilanco, opozarja celo na prednosti, ki jih imajo zbrani strokovnjaki in tisoči delavcev na gradbišču krške jedrske centrale. Bližnja jesenska aktivnost naših delegatov v samoupravni skupnosti elektrogospodarstva in republiški skupščini bo morala slovenski javnosti predstaviti energetske prednosti celotnega porečja Save (mimo-grede: tudi na Savinji je v načrtu šest HE) in poglavito – potrebe združenega dela po zanesljivosti in poceni energiji.

Veriga dravskih hidrocentral je zaključena. Porečje Save ima ponavadi največ vode, ko tare suša druge reke. Poleg obilice kilovatov cenene elektrike iz hidrocentral (kilovatna ura iz termocentral velja 55 par, iz vodnih pa le pet par, poleg tega se npr. samo za trboveljsko termocentralo znoji globoko pod zemljo dan in noč več kot 400 rudarjev, premog pa bomo krvavo potrebovali za druge stvari!) bodo številni jezovi pretočnih central zblíževali oba bregova namesto dragih mostov, ki so v savski dolini še vedno dokaj redki. Vprašajmo se: ali bomo reki Savi hvaležni vsaj toliko kot naši davni predniki, ki so, ploveč čez njene zahrbtno tolmuhe, obloženi s težkimi in dragocenimi tovari, peljali na barki tudi kamen za oddolžitve predrišskemu božanstvu Savusu, ki je po njihovi veri pomirjalo rečne demone? Na izredno nevarnih brzicah med Zagorjem in Radečami so se še dodatno zaklinjali bogu Adsalutti. Vsi, ki so tačas pluli po Savi, so obema božanstvom v Hrastniku postavili svetišče. Ti kamni so kasneje prišli prav še kristjanom, ko so tu pozidali cerkev. Na Savo kot plovno pot, še posebno pa kot brezplačen vir energije, smo odtelej pozabili. Svojo vodno silo nam ponuja še sedaj, zato je prav, če jo v svoj prid uporabimo raje danes kot jutri.

ALFRED ŽELEZNIK

GALOFAK JE IMEL PREDNIKE

ce, ki nastajajo ob uživanju popačevalnih sredstev, ki se nahajajo v živilih. Ponaredbe se izvršujejo naravnost v tovarnah s pomočjo posebnih strojev ali pa kar doma. Ponaredbe so mnogokrat tako spretno in dovršeno izvedene, da jih celo izkušeni strokovnjaki in raziskovalci morejo razkriti le z velikim trudom, včasih pa se jim to niti ne posreči.”

Ti stavki so zapisani v knjižici dr. Hermana Vedenika „Kako si ohranimo ljubo zdravje“ iz leta 1918. Nekaj za naše gospodinje zelo zanimivih ugotovitev iz tistih časov o ponarejanju živil smo že zapisali v prejšnji številki našega tednika, tokrat pa, zaradi nekaterih vprašanj, ki so nam jih zastavili bralci, zapis še dopolnjujemo. Tudi ti podatki niso nič manj presenetljivi od tistih, ki navajajo da so že naše babice znale maslu, siru ali margarinu primestati mavec ali kremenčev pesek. Zaradi večje teže izdelka in s tem tudi boljšega plačila.

Začnimo z nekaterimi „mesnatimi“ primeri. Avtor piše, kako je večer za večerom hodil v neko gostilno na golaž. „Stanje“ v želočku po vsakem obroku ni bilo ravno najboljše. Zakaj? Kasneje so ugotovili, da je najemnik gostilne predeloval v golaž na pol gnilo konjsko meso. Pri poznejši preiskavi so našli v njegovi kuhinji večje količine mrhovine, namenjene gostom. Še zanimivejši je primer nekega „imenitnega“ prekajevalca salam, ki je s svojimi izdelki zalagal na tisoče odjemalcev. Pokazalo se je, da je redno kupoval bolne in crknjene svinje in njihovo meso predeloval.

Herman Vedenik, ki je bil tiste čase tudi zdravnik, piše, da je velikokrat imel opravka z ljudmi, ki so se zastrupili s hrano. Ob tem navaja primer nekega šestnajstletnega fanta, ki je zaradi bolečin od zastupitve zblaznel. Niti prisilni jopič in z jermeni prepasani udi niso pomagali. Šele močno pomirjevalno sredstvo in dan za dnem mučno izpiranje želočka sta fanta vsaj nekoliko postavila na noge. Sicer pa:

„Koliko več sreče bi imeli gospodarji z živino, ko bi ji privoščili več prostosti, čistega zraka in svetlobe; koliko škode bi si prihranili! Zaradi tega je kar 15 do 20 odstotkov goved jetičnih.”

Mleko in mlečni izdelki. Kdo bi si mislil, da je pri ponarejevalcih živil prav to tako v čišlih? Zastavimo s surovim maslom. O raznih primeseh, ki so mu jih dodajali, smo že pisali, tokrat zabeležimo le, da je dosti kmetovalcev in tovarnarjev „odlašalo“ pokvarjenje masla z dodajanjem borove ali silicilne kisline. Hudo narobe.

„Dokazano je, da se bacili kolere, tifusa, tuberkuloze in drugih kužnih bolezni v umetno vzdrževanem surovem maslu dalje časa ohranijo živi in da se z njegovim uživanjem morejo prenašati imenovane bolezni.”

Bojda je sir v tistih časih pomenil še posebno uganko. Ne samo, da so mu mešali kredo, mavec, škrob, itd., največkrat je bil tudi povsem napačno shranjen ali celo nepravilno predelan.

„V napačno pridelanem siru, ali v siru, ki se je predolgo in neprimerno shranjeval, napravi se lahko nevaren strup, ki povzroča človeku bolezen ali celo smrt.”

Pa še nekaj zanimivosti o drugih živilih. Tistih v konzervah skorajda (po avtorjevih besedah) ni bilo kupovati. Ne samo da ni šlo verjeti njihovi vsebini, ampak so bile tudi nemalokrat narejene iz kovine, ki je oddajala razne strupe in včasih celo rjavela. Tudi kis (bojda so ga v tistih časih posebej rade pile ženske, ki so želele postati blede) ni bil vosej brez nevarnosti. Sila močna očetna kislina, pripravljena iz preparatov, je mnogim naširala želočno sluznico in poškodovala krvna telesa.

Toliko k dopolnilu jedilniku iz začetka našega stoletja. In prav verjetno je, da bodo podoben zapis brali tudi naši znanjci. Denar je pač vsemogočen. Le da ne kviri samo ljudi, marveč tudi našo hrano. Sprijaznimo se s tem. Tudi naši očetje in babice so se morali. Pa čeprav danes tako tarnamo za tistimi časi, ko je šlo tudi brez galofakov, bebirona, nitromonkala in še česa.

Je ta zapis omajal mit o čisti, naravni hrani naših prednikov? To naš namen ni bil. Gre le za čisto preprosto ugotovitev, ki jo lahko ob današnji poplavi raznih konzerv in „popačitev“ jemljemo tudi za tolažbo: če so preživeli oni, bomo tudi mi. In najverjetneje še nekaj sto rodov za nami.

BOJAN BUDJA

Ljudje, ki imajo razvado, da jedo prevroče ali premrzlo, se izpostavljajo nevarnosti, da dobijo želodčni krč. Ako se ta ponavlja skozi dalje življenje, more končno povzročiti želodčne tvore, na

temelju teh pa v kasnejših letih neredko nastane rak. . . Kuharice zelo pogosto zbolijo na želodčnih tvorih in ni dvomiti, da le zaradi tega, ker pokušavajo jedi prevroče. . . Hujše pa so posledice

oblečeni v sonce

Zapletlo se je že na samem začetku. Pri nazivu. Naturisti, nudisti ali nagci? Slovničarjem vsem tem izrazom daje odprta vrata, ne pa tudi vsebina. Za naturizem je v bukvah učenosti zapisano, da predstavlja težnjo, živeti čim bolj naravno in blizu naravi, za nudizem, pa, da zagovarja kult golega telesa. Ostali bomo torej pri slednjem, čeprav v nasprotju z nudisti (ta izraz po uvodnih ugotovitvah že lahko uporabljamo), ki so si za svoje gibanje izbrali „ustreznejši“ naziv – naturizem.

Dve povsem različni mnenji sta danes o nastanku nudističnega gibanja. Nekateri pravijo, da je le-to še mlado, da še sploh ni povsem zaživelo, drugi pa, da je nudizem najstarejše gibanje v zgodovini človeštva. V obeh je nekaj resnice. Prvemu lahko pritegnemo zaradi naraščajočega števila nagcev širom Evrope, drugemu pa zaradi dejstva, da so se že naši predniki pred več tisoč leti kopalji goli. O tem, da takrat še kopalj poznali niso, se pač ne kaže razpisati. Eno je zagotovo: današnji nudisti so se najprej naselili na evropske plaže, najprej na severu (Švedska in Danska), presenetljivo hitro pa so se pričele križati tudi naše babice. Zaradi nagcev seveda. Povsem nasprotno so reagirali turistični delavci. Po začetni osuplosti si danes zadovoljno manejo roke. Predsodke je izpodrinil denar, slednjemu pa se je ob bok postavil še močan argument: nudizem ni več moda, je stvarnost, ki je letos na jugoslovanske plaže privabila preko 75 tisoč nasprotnikov kopalne konfekcije.

TRENING V ZAKLENJENEM STANOVANJU

Zanesljivega recepta, kako povečati njihovo število, ni. Ze zaradi sramu, začetne treme in še česa ne. Neki prijatelj mi je pred kratkim dejal, da se je polni dve leti pripravljaval za prve korake po nudističnem kampu. Bojda se je z družino zaklenil v stanovanje, kjer so v Adamovih in Evinih kostimih, sprva s prekrizanimi rokami na „najobčutljivejših“ mestih, osvobajali svojo miselnost vsakršnih predsodkov. Tudi to je ena pot.

In kakšno pot si je izbral zanesljivo eden najstarejših (po stažu seveda) novomeških nagcev, Avgust Modic?

„Prav gotovo je potrebno do vsega tega neko nagnjenje. Spominjam se, da smo kot otroci vselej radi smuknili na kakšno skrivno mesto ob Krki, odložili obleko in si posončili tiste dele telesa, ki jih sicer tako sramežljivo skrivamo pred svetom. Pred šestimi leti, ko smo prvič z družino obiskali trenutno najbolj znan jugoslovanski nudistični kamp Konversada pri Vrsarju, pa brez „treninga“ ni šlo. „Ovira“ so bili otroci. Vsaj tako smo mislili. No, danes lahko rečem, da je to popolnoma zgrešeno mišljenje. Še več. Starši so največkrat tisti, ki se sramujejo.“

Avgust je zaupal, da mu je bilo prvo srečanje z nagci nepozabno doživetje. „Kdor vsaj enkrat ugrizne v to, nudizma ne bo nikoli več zapustil,“ pravi. „V nudističnem naselju ali plaži si enak med enakimi. Kaj bi bilo, če bi prišel v Dolenjske Toplice na kopanje in odložil vso obleko? Zijali bi vame, kot v deveto čudo. Enako pa je med nagci. Moški ali ženska v kopalkah bi prav gotovo

vzbudila pozornost vseh nudistov, tudi ogorčenje.“

PO ČEMU SPOZNAŠ PREKALJENEGA NAGCA

Še nekaj zanimivosti nam je navrgel naš sogovornik. V prvi vrsti to, da ni novince v nudističnem kampu, ki se ne bi izdal z vsaj eno kretinjo. Zakaj? Vsak star nudist bo ob prihodu v kamp najprej odrgel vso obleko, šele nato bo pričel postavljati šotor. Pri novincih je obratno. Ves prepoten, da se mu obleka lepi na telo, bo raztegoval šotorsko platno, zabijal količe, šele nato se bo slekel in sramežljivo pokukal izpod platnene strehe. Poseben problem bo novincu delala tudi sveže opečena koža na tistih delih telesa, ki si jih poprej še nikoli ni sončil. Še eno znamenje več, da je prvič med nagci. In slednjič: verjetno bo prav vsakemu, ki bo prvič zagledal povsem nagega moškega ali žensko na kolesu, ušel smeh.

„Tudi sam pri tem nisem bil izjema,“ je priznal Avgust Modic.

Beseda, dve o na novo ustanovljenem Društvu nudistov za območje ljubljanske in novomeške regije prav gotovo ne bo odveč. Po izjavi predsednika jugoslovanskega nudističnega društva Regjeka Tofanija je sodelovanje s hotelsko-turističnimi podjetji, ki upravljajo s tovrstnimi kampi, še vedno v začetni fazi. Za turistične delavce je nudizem slej ko prej še gibanje, od katerega lahko vlečejo lepe kupčke denarja, medtem ko nagci težijo po dobrem počutju v kampih, solidnih storitvah in predvsem nizkih cenah. Že pred časom je bil govor (sprejet je bil tudi sklep), da bodo imeli člani nudističnega društva v svojih kampih 10 do 20 odstotkov popusta, vendar je do danes vse to ostalo le na papirju. Vsaj v veliki večini primerov.

Nudizem pa, tako pravijo njegovi pristaši, ne sme biti le golo kopanje v času poletne sezone, marveč zahteva, da so nudisti aktivni skozi vse leto. Ljubljanski nagci so pri tem že storili prve korake. Dvakrat tedensko imajo rezerviran prostor v rekreacijskem centru na Ježici, kjer jim je na voljo bazen, savna in športni prostori. Podobno je tudi v Zlatem klubu v hali Tivoli. Potemtakem nudistični dinar ne bo več ostajal v sosednji

Avstriji, ki je bila skozi leto največje pribežališče naših nudistov.

In končno: nagci se bodo lahko že v kratkem hladili tudi v naših rekah. Poseben odbor nudističnega društva si je ogledal terene ob Savi, in Sori za ureditev posebnih plaž. Po dosedanjih ugotovitvah prihajata v pošev prostora ob Gameljščici in v Mestnem logu. Žal so pri slednjem največja ovira insekti in prav nič prijetno ni (tako je zagotavljal neki nagec), če se želo zarine v najobčutljivejši del telesa. Sicer pa prepustimo izbiro nudistom samim, najpomembnejše je le, da pri ljubljanskem urbanističnem zavodu ni bojda nobenih zadržkov za ureditev plaž na navedenih območjih. Kakšno mnenje pa imajo o vsem tem tamkajšnji prebivalci, nam seveda ni znano.

Tako Ljubljančani. Bitko za svoje prostore pa bijemo tudi Dolenjci. S Krko in Kolpo. Bosta postali rezervat nagcev? Kolpa v bližnji prihodnosti prav gotovo. Belokranjskemu turizmu obeta razcvet, čeprav nagci nimajo denarja niti pri sebi.

Velja spregovoriti še o nečem. Da nudizem nima le pristašev, ampak tudi nasprotnike. Največkrat v oblečenih kopalkah. Razumljivo. Vskladno pač ni mogel na hitro opraviti z vrsto pomislekov ob pogledu na golo telo. Divje nudistične plaže, največkrat v bližini tistih, ki so namenjene oblečenim kopalcem, povzročajo prepire, včasih še kaj hujšega. Letos spomladi je bilo veliko govora o tem, kako so nudisti zasedli kamp Jeseničarja Partizana v Baški. Kdo ima prav? Nudisti pravijo, da je to naredilo hotelsko podjetje, ki je bojda uvidelo, da bo od nagcev lahko izžulilo mnogo več, kot od oblečenih Jeseničanov. Turistični dinar je vsemogočen.

NUDIZEM JE ŽIVLJENJSKI NAZOR

Največ vroče krvi med naturisti je povzročila izjava delegata republiške skupščine Srbije Hladiča, ki je nudiste imenoval reakcionarje, kapitaliste in ljudi, ki imajo vse in bi se radi samo izživljali. Čemu takšne izjave (spor je bil na srečo hitro rešen), ko pa je naša družba nudistom vedno dar dala prosto pot za razvoj njihovega gibanja?

Za nudiste je njihovo gibanje življenjski nazor, ki med drugim stremi za tem, da vzpostavi ravnotežje med človekom in naravo. Sami nagci pravijo, da skušajo vračati naravi vsaj malo tistega, kar nam nudi.

„Čista, neokrnjena narava ni pomembna samo za boljše človekovo počutje, marveč predstavlja tudi mesto, kjer se človek duševno sprosti, naj samega sebe, izboljšuje medsebojne človeške odnose, ki so zaradi hitrega tempa življenja včasih krat zrahljani, tako v družini kot v službi, skratka postane bolj človeški in ni več samo del ogromnega aparata v industrializiranem svetu.“ Tako je zapisano v zasnovi programa ljubljanskega – dolenskega nudističnega društva.

Avgust Modic pravi, da v dosedanjih šestletih izkušnjah med nudisti ni doživel nobenega škodljivega učinka. Življenje v raju nagcev je po njegovem besedah v marsičem podobno družinskemu. V besedah za enega, eden za vse. Tudi zabave imajo dovolj, igrajo se na tenis, mini-golf, košarko. Govorimo o kampu Konversada. Tu so še trgovine, menzice, skratka mesto v malem. Le prodajalnik tekmovalne opreme (beri kopalk) ni.

Toliko o nudizmu, ki je svojčas pomenil pravo cato revolucijo, danes pa že trka na naša vrata. Mu bomo odprli? Mnenja o tem se razhajajo. Tudi v našem zapisu. Naj zmaga svobodna odločitev!

BOJAN BUDUR

„dosti greha pa malo skupička“

Na zahodnem Dolenjskem je gotovo najbolj znana gostilna „Pri Cenetu“ v Ribnici. Vendar nihče, niti sedanji lastniki, ni natančno vedel, odkod gostilni tako ime, koliko je stara itd. Pred kratkim pa nam je prinesel Viktor Dežman iz Kočevja 44. zvezek „Slovenskih večernic“, ki ga je leta 1890 izdala Družba Sv. Mohorja v Celovcu. V njej smo poleg zanimive črtice „Cigani“, na katero nas je lastnik knjižnice še posebej opozoril, našli tudi življenjepis očeta Ceneta, ki ga je napisal njegov sin J. Podboj.

16. marca 1821 (tega leta je umrl na otoku Sv. Helena Napoleon) se je v Ribnici rodil Janez Nepomucen Podboj. Tistega Nepomucena so domačini in drugi skrajšali v Ceneta in kasneje je po njem dobila ime tudi gostilna.

Cenetov oče Anton Podboj se je v Ribnico priženil s Planine na Notranjskem, pobrala pa ga je kuga, ko je bil Cene star 18 let, se pravi leta 1839. Sinu je zapustil mesarijo in krčmo, vendar ne preveč premožno, saj je oče Hren iz Begunj pri Cerknici, kamor je šel Cene zaprositi za hčer Miciko, dejal: „Kakošen mesar in krčmar je ta ženin, ki ima v hlevu jedno samo kravše, suho kot trska, v kleti pa nič manj kot pol lodrice (soda) vina.“ Toda kljub taki sodbi je bil Cene očetu Hrenu po volji.

Zanimiva je tudi ocena, kako si je Cene izbral nevesto. „Pameten mladenič si ne izbira neveste

na plesu in vasovanju, ne hodi je iskat v hišo, ki je na slabem glasu ...“

Cene je res dobro izbral. Po poroki so hodili ljudje v njegovo gostilno „kot buče v panj“. Mlada gospodinja je bila namreč izvrstna kuharica, poleg dobre jedače pa so vedno točili dobro, zdravo pijačo. Pri Cenetu so imeli najboljše kruh, juho, pečenko in klobase. Cene je kupoval le najboljše pijačo, pa čeprav jo je drago plačal. Točil je rezkega dolenjca, močnega hrvata, sladkega prosekarja pa tudi trdega istrijana. Piva ni maral, češ da je nemška pijača.

Z dobro jedačo in pijačo si je gostilna pridobila sloves daleč naokoli. Gostje so radi zahajali v

hišo, ker je bil Cene vedno vesel in je znal ljudi kratkočasiti. Povedal je marsikatero ribniško pa tudi pel je rad.

In še eno dobro lastnost je imel Cene, kar pri današnjih gostilničarjih in gostincih pogrešamo: pijanemu ni dal nikoli piti. „Marsikateri pijanec je zato rentočil in klel, da je vse v kosce letelo, ko je bil odgnan od hiše, pozneje pa je hvalo vedel in sam potrdil pametno ravnanje Cenetovo.“

Imel pa je še eno navado, ki je danes večina ljudi ali pa vsaj mladi ne bi odobrvali: godbe in plesa ni trpel. Dejaj je: „Pri tem je dosti greha pa malo skupička.“

Kot oče je bil Cene strog, a pravičen. Otroci morali biti zvečer („ko je Zdravo Marijo zvonilo“) doma. Nekoč pa je eden izmed sinov preveč zamudil. Drugo jutro ga je oče Cene poklical k sebi, mu dal 5 goldinarjev in ga zapodil od doma. Češ: „Le pojdi si po svetu iskat kruha, ker domači ne ugaja! Kdor hoče pri moji hiši kruha jesti, mora mojo pesem peti!“ Nič niso pomagali otrokove solze in materina prošnja. Za naslednjih tednov je moral proč, dokler se ni poboljšal v domačo hišo.

Cene je tudi ljubil svoj narod in jezik. Čepce je kot otrok obiskoval v Ribnici le nemško slovo se je kasneje pri svojih otrocih naučil tudi slovensko brati in pisati. Ko se je slovenski narod leta 1860 naprej vedno bolj zavedal svoje krvi in terjal pravice v tedanji Avstroogrski, je bil tudi Cene med tistimi, ki so se zdržali in stopili pod narodno zastavo, „ki jo je razpel velezaslužni dr. Bleiweis“. Udeleževal se je tudi volitev narodnih zastopnikov, čeprav si je s tem nakopal marsikatero zamer.

V Cenetovi hiši so bile prve narodne veselice v Ribnici. Tudi prva čitalnica, odprta leta 1870, je bila v prostorih gostilničarja Ceneta.

Ob vsakem vremenu je šel Cene na pot kar peš da je kupil razno živino za svojo mesarijo in gostilno. Peš je hodil celo do Karlovca in nazaj. Kmalu si je nabral revme, ki ga je mučila 40 let. Zadnje štiri mesece življenja je ležal skoraj nepremično. Umrl je 6. januarja 1889. V oporoki se je med drugim spomnil tudi trga Ribnice in mu volil prispevek „za odpeljavo vode, ki ob nalihih cestah poplavlja in grdo onesnaži“. Tako je Ribnica povrhinske vode, prave kanalizacije pa še danes nima.

JOŽE PRINČ

NATAŠA PETROV JADRANKA MATIČ
MAJDA TURK MARJETA DAJČMAN
JANEZ BRULC

je knjiga še moja prijateljica?

Ali si sploh še upamo trditi, da je knjiga naša dobra prijateljica? Komajda. V Sloveniji zapolni tisoč novih knjig in brošur, ki si tudi pod izgovorom naravnost astronomskih cen — no, vsaj ta komaj lahko prestopi prag knjigarne — le s težavo utrejo pot do kupca. Pa vendar, nove in 1378 knjig in brošur, leta 1972 1510, leto kasneje 1719, leta 1974 pa že kar 2568) imajo gotovo svoje ekonomsko opravilo. Knjižni trg se je močno razmahnil in skoraj popolnoma usmeril bralca. Za raznovrstnimi napotki in posiljenju pa se skriva knjiga, „naša prijateljica“, ki ni kupca. Ta se mnogokrat zadovolji že z lepo opremo, hrbitičem v usnju, kar se lepo poda knjižnim policam, ki bi prazne „sramotile“ našo duhovno plitkost. Knjiga kot predmet je zasenčila knjigo kot vsebino, čeprav je prvo pogoj drugemu.

POLOVICI SLOVENCEV KNJIGA NI POTREBNA

Še vedno je dokaj razširjeno mnenje, da Slovenci dosti beremo. Veselje do knjige naj bi nam nas prepričujejo ravno o nasprotnem. Skoraj 48 odstotkov Slovencev knjiga sploh ni potrebna. V enem letu niso prebrali nobene vrstice in prelistali nobene knjige. Prelistali morda že, prenekateda odprla jih ni in knjigo je „izpodrinila“ drugih življenjskih in hlastaških nuj prav na marjino. Lahko pa se pohvalimo Slovenci s tem, da tistih 62 odstotkov Jugoslovanov, ki jim je knjiga znotraj tuja. Ze teh nekaj skopih vrstic in užaljenih besed poraja vrsto vprašanj in pomislekov. Ali je danes, ko dnevno pritiskajo na zvonec vztrajni prodajalci, ko so knjižni „štanti“ na vsakem koraku, poleg tega pa so nam na voljo še javne knjižnice, ali res težko dostopna? Če kupec ve, kaj bi zadovoljiti — knjižni delavci si prizadevajo zadovoljiti vsakršnemu okusu. Drugače pa je, če vemo svetovati in mu pri tem ne vsiljevati? Vključenega se vsakdo, ki mu je glava trezen in knjižni, kmalu prenaje, in izgubili smo kupca. Še v knjižnicah tisto, po kar je prišel? Prav čudno je, da razen v strokovnih revijah, še posebno na televiziji, kjer bi bila reklamirana knjižna novost, ni izdaja pravo razvedrilo v zameno za reklamiranje praškov in kozmetike, knjiga ni pogostejši predmet. Navadno si zapomnimo ime igralca v drama-

tizirani nadaljevanki, uro pričetka in dan, ime pisatelja in dela, po katerem je nastala, pa le slučajno. Televizija je rodila bestseller, ki ga velja kupiti in tudi prebrati. Obratno se zgodi le malokdaj.

Vprašani in dvomov, ki imajo toliko razloga, kolikor je založb, in ljudi (bralcev in nebralcev), ki se kakorkoli srečujejo z literaturo, se ne manjka. Vsaj nekaterim smo skušali priti pod kožo z mnenji posameznikov, ki jim je knjiga poklic in ljubezen. Za mnoge, ki jim kruh reže usoda knjige in bralca, je eno v drugem, navadno pa najprej ljubezen do branja in šele potem poklic. Zapisati pa velja še marsikaj, kar nas kot bralce razburja in zadovoljuje nebralce.

BLAGO POSEBNE VRSTE

Knjiga je blago posebne vrste, ki je izpostavljena vsem tržnim zakonitostim. Ima svojo vrednost, ki se kaže za založnika in knjigarno, nimalokrat tudi za pisca, v dinarjih in uporabno vrednost ali če že hočete svojo vsebino, ki jo ceni bralec, brez katerega je knjiga mrtva. Prav zanimivo je, da na ceno knjige prav malo ali skoraj nič ne vplivajo vrednote, ki jih izpoveduje pisatelj umotvor. Ceno narekujejo stroški in vloženo delo v knjigo — predmet (posodo brez vsebine). Brez dvoma je lepo opremljena knjiga tudi prijetnejša za branje. Toda ali nismo šli v opremi morda malo predaleč, še posebno pri otroški literaturi, za katero vemo, da ima zaradi nenasitne radovednosti malčkov kratko življenjsko dobo. Ali prodajalec, ki naj bi ustregel vsem željam, skromnim in zahtevnim, izrečenim in zavitim in nevednost kupca, ceni kupca „skozi dinar“ in knjigo kot potrošniško dobrino, ali pa morda po vsebini, ki jo mora prirediti zahtevam kupca?

JANEZ BRULC, poslovodja knjigarne Mladinske knjige v Novem mestu: „Ugoditi skušamo vsaki želji, ne pa vsiljevati svoja mnenja in dražjo literaturo. Tak odnos do kupca postavlja v ospredje vsebino in ne knjigo kot tržno blago. Kupci so zelo različni: nekateri pridejo in zahtevajo to ali ono knjigo — tem je najlažje ustreči, drugi povprašujejo samo po novitetah, tretji kupujejo knjigo za darilo, so tudi taki, ki niso večji tujih imen in jim je nerodno vprašati, zato si knjigo izberejo sami med obhodom knjižnih polic. Težko je ugoditi vsem, toda ne tudi pretežko, če ti knjiga ni samo predmet. Zato moramo slediti vsem novitetam, največ iz reklam in katalogov — vsega ob delu ni mogoče tudi prebrati, mnogo pa nam pomagajo tudi, žal, redki knjižničarji dnevi. Vedeti je potrebno ne samo, kje je knjiga, temveč tudi, katero željo bo lahko zadovoljila.

OTROŠKA KNJIGA JE PREDRAGA

Cenal Reči moram, da je lepo opremljena knjiga zelo iskana, četudi je dražja. Žepne knjige ne gredo najbolje. Prebrane skoraj ne sodijo na knjižne police. Res pa je, da so otroške knjige preveč razkošno opremljene in stane ovoj dvakrat več kot vsebina, poleg tega pa jih otrok kaj kmalu uniči.

Zdelo dobro se prodajajo prevodi tujih avtorjev. Ta „literarni deficit“ omilijo potem šolska čtiva — ne vem zakaj so med njimi dela, ki jih na trgu sploh ni — in uspešnice, kot je Svetinova Ukana in še marsikatero domače delo. Zanimivo je, da smo v pičlih dveh dneh prodali vseh dvajset izvodov Sandokana, ki ga zelo uspešno propagira televizijska nadaljevanka.

Med kupci je najmanj visoko izobraženih, največ tistih s srednjo izobrazbo, mamic in očkov, žal pa sta dve polici srbohrvaških del malone „neokrnjeni“ že poldrugo leto. Kmetje kupujejo predvsem Kmečko knjigo.

Mnogi bralci, predvsem tisti, ki jim je draga knjiga nedostopna, iščejo duhovno hrano v knjižnicah. Tudi tu želja ni vedno „izdelana“. „Dajte mi nekaj lepega,“ je vsakdanja prošnja.

MARJETA DAJČMAN, vodja Ljudske knjižnice: „V enem letu je odprlo vrata tega hrama 9250 bralcev in seglo po 10698 knjigah. Bralcu se je treba približati in ga voditi, nikakor pa ne zavajati. Okus mnogih že poznam in tem ni težko ustreči, seveda če niso prežulili že pretežnega dela vsebine te knjižnice. Knjigo je potrebno prilagoditi starosti, osebnosti človeka, potrebno je upoštevati, da si nekateri žele tudi lahkotnega branja. Opažam, da je vedno manj povpraševanja po solzavih romanih. Bralec vse manj bega iz realnosti in išče svojo potrditev v sodobnejših delih.

Skoraj vsako leto organiziramo „potujočo knjižnico“ v Fazanu, kjer letujejo naši otroci. Samo v eni izmed štirih izmen je 105 otrok seglo po 1138 knjigah.

NIČESAR ZA STAREJŠE BRALCE

Starejši bralci, ki nimajo tu več kaj najti, so vedno bolj redki. Potrebovali bi več sredstev in boljše pogoje dela. Dobro bi bilo, da bi imeli naročene tudi revije, saj bi si tako pridobili še prenekatero „slučajnega“ gosta. Oddaljenost od knjižnice in trenutna nezadovoljitev želje, ker knjige pač ni na polici, pravega ljubitelja branja ne bi smela odvracati od knjige in obiska pri nas.

Pa so še knjižni molji? Še. Tudi taki, ki „predihajo“ sto in več knjig na leto. Ko smo silili v one, ki jim je knjiga prava neznanca, so se izgovarjali, da ni časa. Spoznali pa smo nekaj. Vest jih peče in razgovor za javnost so prijazno odklonili.

MAJDA TURK, učiteljica: „V enem letu sem prebrala približno 200 (dvesto) knjig. Tudi zato, ker študiram slavistiko in likovno vzgojo, toda najprej je bila ljubezen do literature in jezika in šele nato poklicna usmeritev. Želja do branja je neizmerna. Berem vse: domača in tuja dela, pogostokrat se vračam na že prebrana poglavja, si izpisujem misli. Pri branju se marsičesa naučim. Nimam najljubšega pisatelja in stila. Morda mi je nekoliko bolj pri srcu naturalizem.

Knjige so mnogo predrage. Kupujem v glavnem knjige, ki so polne dejstev in podatkov: enciklopedije in leksikone.

Osebo mi je knjiga mnogo ljubša od TV nadaljevanke.“

Od vodje Ljudske knjižnice nismo zahtevali: „Povejte nam nekoga, ki je prebral zelo veliko.“ Majda je le prišla po svojo „201“ knjigo.

„LITERARNA POSILSTVA“

Zakoreninjena potreba po branju bo ostala večno živa. Spreminjali se bosta samo njena moč in živost.

V času, ko literaturo trpinči ekonomski učinek, ki krni moč vsebine, komercializira vrednote in izriva estetske, moralne in psihološke učinke ob branju, ko individuum izgublja svoj prvoten značaj in osebnost avtonomijo (avtonomijo prevzemajo predmeti), zamenjujejo potrebo po branju pridobitniške vrline in poneumljanje ali pa vsaj zgrešeno usmerjanje bralca. Človek si želi

vse dojeti na čim lažji način. S tem pa v njem hromi družbeni smisel človeka kot vsestransko razvite osebnosti.

Bralca bi bilo treba usmerjati in ne posiljevati s poceni razprodajami knjig, ki se — ne vem, po kakšnem izboru — pogostokrat znajdejo na knjižnih policah.

NATAŠA PETROV, bibliotekarka v študijski knjižnici Mirana Jarca: „Časopis prinaša vesti in (ob)sodbe, ki ne terjajo razmišljanja, TV kot poseben medij dobro izkorišča svoje prednosti, knjiga pa dopušča mnogo imaginacij in svobode v razmišljanju in čustvovanju. Ravno zato je za mnoge pretežka. Mnogi niso imeli nikoli v življenju priložnosti razviti se v bralca. Iščejo nekaj lepega. Ljudje na razpotju ostajajo brez pravih kažipotov za vedno so okradeni užitka ob branju. Izobrazba je pomembna, preseneča pa me, da intelektualci segajo po kičastem in lahkem branju. Smo v svetu potrošništva in plitkih čustev. Profit usmerja vse. Zakaj ni mogoče kupiti Dostojevskega? Moderni človek bere čim lažje, čim več in čim krajše. To spoznanje trg še kako izkorišča.

BOLJŠE OD LAŽNEGA BRANJA JE VRTIČKARSTVO

Morda imajo ljudje v družboslovnih poklicih manj možnosti dodatnega dela in mrtvi čas oživljajo z branjem. Osebo sem prepričana, da je boljše vrtičkarstvo kot pa lažno branje. Poseg po knjigi je močno odvisen od plemenitosti ponudbe. Kulturna in literarna posilstva pa srečujemo na vsakem koraku. Res pa je, da je knjižna ujma tako močna, da je pregled nad izdanim zelo težaven.

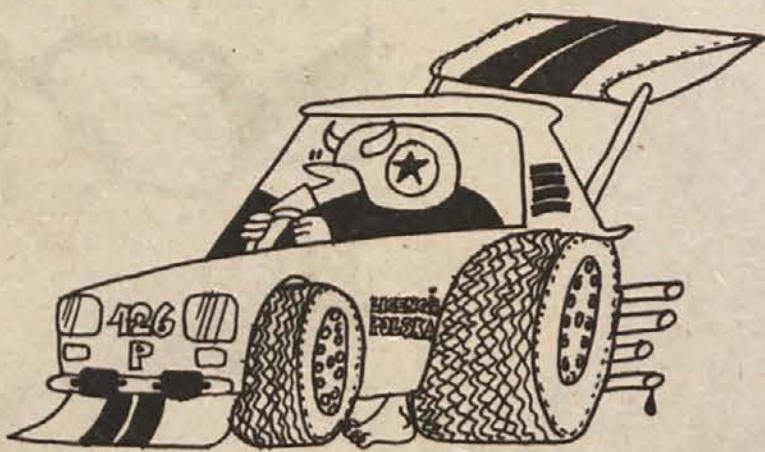
JADRANKA MATIČ, katalogizatorica v študijski knjižnici: „Mladež rabi tudi stripe in šund. To je „literatura“, ki jo danes prebereš in jutri pozabiš. Mislim pa, da je vloga šole pri usmerjanju čustev in pohlepa v nadvse bogato zakladnico literature še vedno premajhna. Branje je premalo problemizirano. Nikakor ne gre zanemariti, da odpira knjiga ogromno možnosti za razmišljanje, ki se ga danes tako branimo. Morda pa je le usmerjeno v druge — nekulturne sfere. Kolikor je bralcev enega dela, toliko je vizij. To krepi človekov duh in ga razvija.“

NAMESTO SKLEPA

Težko bi sklepali o tako nedorečeni temi. Nekomu je knjiga le vir informiranja, sredstvo, da ob njej razvije intelekt in ga opremi s lastno sodbo in okusom, potem pa, ko so mu odprte vse možnosti dobrega bralca, jo zavrže. Drugi, močno omejeni v možnostih, dojemajo vsebino intuitivno in iščejo v njej življenjske modrosti, moralne sodbe in vse, kar ustreza njihovemu pojmu ustreznega in koristnega. Tretji zopet ubijajo že mrtvi čas z branjem „dr. romanov“, stripov in vsakovrstne lahke literature.

Eno je govotno potreba po knjigi ni razvita v zadovoljivi meri. Mnogokrat izgubljam največ v za bralca najdragocenejšem obdobju — mladosti. Takrat ga je še mogoče „okužiti“ s to, nikoli neizpito vsebino. Že otroku je potrebno vcepiti v glavo pravilen odnos do knjige — prave knjige v pravem času. Samo tako bo poslej lahko kljuboval ihtivemu potrošniškemu zlu, znal ceniti dobro, četudi drago pisanje. Vprašajmo se zato, ali storimo, kot starši in učitelji, vse, kar je v naših močeh?

ropotarnica

Čeprav hitrost na naših cestah ni preveč priporočljiva stvar, je med nami mnogo voznikov, ki bi hoteli svoje jeklene konjičke voziti hitro, vendar tudi varno. V avto šoli vas tega ne nauče, Jovica Paliković in

njemu podobni pa imajo za izdajo priročnikov premalo časa. Na tujem potiskajo o tako imenovani športni vožnji precej papirja (ne gre za divjanje!), eden od naslovov, na katerega se lahko obrnete, je zahodno-

nemška založba „Motorbuch“, 7000 Stuttgart, Postfach 1370. Pišite jim za katalog njihovih izdaj, potem bo lahko izbrati pravo knjigo. V katalogu so navedeni tudi priročniki o „fizionanju“ motorjev.

Na naš zapis o športnem potapljanju („Tiho, globoko“) smo dobili nekaj pisem, v katerih nas bralci sprašujejo, kje lahko kupijo opremo za avtonomno potapljanje. Pravi naslov so ljubljanske ali zagrebške

trgovine s športno opremo. Svetujemo pa, da se pred nakupom posvetujete s člani novomeškega „Kluba za podvodne aktivnosti“. Trgovci vam lahko namreč dajo na pult drago, vendar za vas neprimerno opremo. In še nekaj! Športno pota-

pijanje ni šala. Zato priporočamo, da se včlanite v omenjeni klub, članarina je simbolična. Če pa ne marate družbe, preberite pred nakupom vsaj knjigo dr. Gošovića „Ronjenje u sigurnost“. Dobite jo v zagrebških knjigarnah.

spet gremo v šolo

Kot bi mignil, so minile šolske počitnice, in te dni se je na mestnih ulicah in vaških cestah spet začel otroški živžav. Medtem ko je zadnje tedne starše najbolj skrbelo, kako bodo nabavili otrokom vse potrebne šolske potrebščine, pa so si oni belili glavo z zamislimi za nove obleke.

Marsikaj bo še uporabnega od lani, kavbojke bodo še vedno prišle prav, pa vendar je kdaj pa kdaj prijetno obleči še kaj drugega. Iz rebrastega žameta ukrojena krilca za dekleta in športni suknjiči za fante so zelo praktična oblačila, povsem v skladu z otroško modo. Bolj suhe pionirke imajo lahko krilo z več gubami iz diolena ali gabardina, sicer pa so športna krilca z gubo spredaj primerna za vse. Krilce komaj pokriva koleno,

zraven sodi puli in pa športni jopič, podoben vetrovki ali doma spletena jopa v tem stilu.

Visoke pete v osnovno šolo ne spadajo, najbrž pa se tudi otroci bolje počutijo v čevljih športnega tipa bodisi z gumijastimi ali usnjenimi podplati. Za slabo vreme so ceneni gumijasti škornji najbolj praktični.

Kjer imajo že celodnevno šolo, lahko dekleta opuste tudi običajne šolske torbe in si omislijo za spravljanje najpotrebnejših osebnih stvari cekarček ali torbico po svojem okusu. Spletemo jo iz volne, naredimo iz ostankov usnja, uporabimo pleteno košarico itd. Torbica za odrasle pa povsem skvari celotno podobo šolarke, če je še tako okusno in moderno oblečena. Na take stvari naj kar počaka leto ali dve.

RIA BAČER

DOMAČA LEKARNA:

lučnik

Velecvetni lučnik poznajo nekateri pod imenom papeževa sveča ali kosmati lučnik. V drugem letu zraste rastlina v dva, celo tri metre visoko sivozeleno dlakavo steblo z narobe jajčastimi, proti vrhu vedno manjšimi listi. Lepi rumeni in po medu dišeči kolesasti cveti s petimi zlatorumenimi listi so zbrani v stožkastem grozdu. Lučnik cvete od junija do septembra, raste po suhih in peščenih krajih, rečnih naplavinah,

železniških nasipih in gozdnih parobkih. Nabiramo liste in cvete junija in avgusta v lepem vremenu. Cvete sušimo v senci, v slabem vremenu pa ob peči ali v sušilnici. Posušene zapremo v neprodušno posodo. Lučnik pospešuje potenje in izločanje seča, delovanje žlez, ima pa še druge lastnosti, zaradi katerih ga uvrščamo med dragocene zdravilne rastline.

Uporaben je zlasti kot čistilo dihal pri pljučnih boleznih.

V ta namen pripravljamo čaj iz 3 do 8 gr na skodelico vode in ga pustimo 10 minut stati. Dodamo sladkor ali še bolje med in to naj bolnik uživa. Pomaga pri prehladih in katarjih dihal, pri hripavosti, kašlju, jetiki, naduhi, vnetju žrelca, pa tudi pri želodčnem in črevesnem katarju in pri zlati žili.

Z vodo, v kateri smo kuhali čučnikove liste, umivamo rane, opekline in čire.

Marija Besal

musaka iz jajcevcev

V Zdravilišču Šmarješke Toplice v sezoni jajcevcev postrežejo gostom z musako, ki je postala zelo priljubljena. Malokdo jo pozna in pripravljajo doma, ni pa s pripravo jedi nobenih težav. Recept je povedala Marija Besal, kvalificirana kuharica v zdravilišču: „Potrebujemo 1 kg jajcevca (melancan), 0,50 kg mletega

mesa, 10 dkg čebule, peteršilj, 20 dkg moka, 3 jajca, sol, poper, 1 dcl smetane, 10 dkg margarine, mleko za bešamel.

Melancane najprej dobro operemo, narežemo na kolo-barje, solimo in pariško ocvremo. Posebej pripravimo bešamel. Na spenjani margarini zarumenimo moko, zalijemo z mlekom, da se zgosti in ohla-

dimo. Na koncu dodamo jajca in smetano. Na olju prepražimo čebulo, dodamo meso in ga dušimo, ga solimo, ko je dušeno, ga solimo s popramo in potresemo s peteršiljem. Na pomaščen pekač nalagamo plast ocvrtih jajcevcev, mesa, jajcevcev. Pri-lijemo z bešamelom in pečemo v ne prevroči pečici okrog 30 minut.“

R. B.

obzorja

knjige

razprava

Razpravo z naslovom „Tekstilna industrija v Sloveniji“ je uspešno zagovarjal kot doktorsko disertacijo, pred kratkim pa je izšla pri založbi Borec. Z razpravo je avtor podal razvoj tekstilne industrije v Sloveniji med obema vojnama, temeljito je razčlenil socialnopolitični in gnotni položaj ter delavsko gibanje tekstilnega delavstva. Uvodoma je orisal tudi pregled razvoja tekstilne industrije v stari Jugoslaviji. Kresal se je vse-skozi opiral na arhivsko gradivo in literaturo. Shemo razvoja tekstilne industrije in tekstilnega delavstva je obdelal statistično, posluževal se je tudi primerjalne metode, tako da je razprava temeljito zaokrožena podoba tovrstne industrije v času, ko so si delavci z mezd-nim garanjem služili kruh. Raz-pravo dopolnjuje več tabelarnih pregledov in grafikonov, doku-mentarnih fotografij, še poseb-no izčrpno pa so navedeni šte-vilni viri, ki jih je avtor izbrskal iz najrazličnejših arhivov, trgo-vinskih registrov, publikacij in časopisov.

sirota stina

Thomas Mann je označil dan-skega prisatelja Martina A. Nexoeja za „socialista srca“, kar pride še posebno do izraza v njegovem najbolj znanem roma-nu „Sirota Stina“. Delo je v prevodu Frana Albrehta izšlo na Slovenskem že pred zadnjo vojno, drugič tik po njej, tokrat pa ga je tretjič izdala v dveh knjigah Pomurska založba. Roman je pripoved o Stini, ki

jo zavrže mati in kasneje zataji še oče. Dekletce odrašča v pomanjkanju, mrazu, zanjo skrbi le babica. Kasneje se znaj-de v Kopenhagenu, Nexoe opisuje njeno ljubezen, ki se poraja sredi delavskih nemirov, sredi obtoževanja krivcev za socialno zlo. Izkaže se, da je Stinina življenjska pot ponovitev po-dobne usode njenih prednikov, po Stinini huđega polni poti pa gredo tudi njeni potomci.

medved pu

Dasi je (že dve desetletji pokojni) angleški pisatelj Alan A. Milne napisal vrsto zabavnih romanov, novel in dram za odrasle, je bolj priljubljen med mladino. In tako je že dolga leta stari znanec mladih bralcev tudi na Slovenskem, še posebno s knjigama „Hiša na Pujevem oglu“ in „Medved Pu“. Obe sta bili že večkrat ponatisnjeni, „Medveda Puja“ pa je pred nedavnim spet izdala Mladinska knjiga, tokrat v zbirki „Biseri“. Dogodovščine dečka Christo-pherja Robina in njegovih igrač, zlasti medvedka Puja, so že domala sestavni del otroštva najmlajših pokolenj. Deset zgodb je prevedla Majda Stan-ovnik, verze pa je poslovenil Gregor Strniša.

zasedanje ustavodajne skupščine

Sad poldrugo leto dolgih raziskav, trdega dela novinarja in publicista Slobodana Nešovi-ča je pred nami. Knjiga „Zase-

danje ustavodajne skupščine“ (izdalo jo je ČZP Komunist) predstavlja avtentičen prikaz obdobja ustvarjanja nove Federativne demokratične Jugosla-vije, od prvega zasedanja AVNOJ-a v Bihaču 26. in 27. novembra 1942 do razglasitve prve ustave Federativne ljudske republike Jugoslavije dne 31. januarja 1946. S tem zgodovins-kem dejanjem, sprejetjem prve ustave v Evropi po drugi sve-tovni vojni, so se uresničile sanje številnih generacij najna-prednejših sil vseh naših narod-ov. Delo natančno prikazuje proces nastajanja in oblikovanja prve ustave nove Jugoslavije, tako da je moč nedvoumno spoznati, da so bile prve ustave določbe zanesljiv odsev ta-kratnega stanja družbene za-vesti. Zagotovljena je izvirnost vseh tekstov in dokumentov, ki so bili svojčas natisnjeni samo v srbohrvatskem jeziku. Slobodan Nešović pravi, da navedeno delo predstavlja osnovo nadaljnjim preučevanjem našega skupščin-skega sistema.

ZDA na križpotju

Mladinska knjiga je v zbirki „Potopisi“ izdala študijo „ZDA na križpotju“ Gojka Staniča. Na več ko dvesto straneh je avtor izčrpno orisal temeljne posebnosti Amerike, ki so takšne, da lahko postavi tudi tole vprašanje: „Začetek konca imperialistične moči sodobnega rimskega cesarstva?“ Studija je kot feljton izhajala lani v časni-ku „Delo“, za knjižno izdajo pa jo je Stanič dopolnil in tako predstavlja svojevrstno priče-

O jugoslovanski filmski ustvarjal-nosti se piše in piše; zdaj karajoče zdaj pohvalno pa spet z dolgočasno in celo neumljivo. Piše se preprosto zato, ker nenehno nastaja kaj, kar tako ali drugače sodi pod zglavje sedme umetnosti. Baje so predstave domačih filmov čedalje bolj obiska-ne, od časa do časa se najde tudi kakšen „idealist“, ki mu v Moskvi lahko pripnejo zlato kolanjo za izvrstno moško vlogo, ali „vdovela Žašlerca“, ki s svojim razblinjenjem v nič navduši berlinske filmske sla-dokusce. Kajpak ne smemo pozabiti Pulja, priložnosti za celovito pred-stavitve domače filmske kuhinje, v kateri se običajno preveč ali pre-malo meša, nikoli pa ravno prav, da ne bi bilo razkuhanih ali prismojenih, sploh pa žolčnih debat o tem, kam vodijo pota domačega filma.

Govorilo in pisalo se bo še o dveh filmih, ki tokrat nastajata v sloven-ski filmski delavnici. Pri Viba filmu. Dokler nas ne bodo filmski plakati ali prospekti zvlekli na bolj ali manj oblažinjene stole pred velikim belim platnom, je nemogoče globoko-umiti, pač pa lahko zgolj nakažemo določene posebnosti filmov, ki najbrž ne bosta nikakršna mejnika v filmski ustvarjalnosti.

„To so gadi!“ Tak bo naslov prvega celoveče-rega filma režiserja Jožeta Bevca, ki je zanj napisal tudi scenarij. Doga-

PREDSTAVUJAMO VAM

Franci Strle je dokaj znano ime v tisti plati slovstvenega ustvarjanja, kjer se z besedami kar najbolj povedno očrtuje pehanje in nehanje slovenskega življa med zadnjo vojno. Njegovo prvo knjižno delo „Med proletarci“ je pri Mladinski knjigi izšlo že 1953. leta, pred dvema letoma je Partizanska knjiga izdala njegovega „Partizanskega volka samotarja“, pred nedavnim pa je Strle v samozaložbi izdal že drugo, dopolnjeno izdajo „Velikega finala na Koroškem“. Pet tisoč izvodov prve izdaje tega dela je pošlo v slabih dveh mesecih. Na osnovi preuč-nih dokumentov in pričevanj je Strle prikazal celovito podobo dogajanj ob koncu vojne na severu Slovenije in na Koroškem, kjer so bile do tal posekane sile kontrarevolucije, a žal izgubljen dobršen del slovenske dežele. Strle je dovolj živo opisal borbene akcije enot JA, ki so prisilile k vdaji generala von Loehra, se znašle med pisano množico vojska in bile osvobodilni boj še potem, ko je drugod orožje že utihnilo.

vanje o nekdanj obljubljeni, dandanes pa deželi, ki je na zgo-dovinskem križpotju. „Ali se bo odločila za solidarno, enako-pravno sodelovanje z vsem svetom, posebno pa z nerazvitimi deželami... ali pa se bo odlo-čila za desničarske odgovore in za rešitev iz zapletenih nasprotij razrednega boja z militariza-cijo,“ piše Stanič v uvodu, nato pa prikaže rast družbene pro-duktivnosti v pogojih kapitaliz-ma, znanost, tehnologijo, potrošniški način življenja, naj-različnejše križe in težave ZDA, politične tokove, politični sis-tem, skrajni individualizem in odnos velesile z one strani Atlantika do preostalega sveta.

kultura in SLO

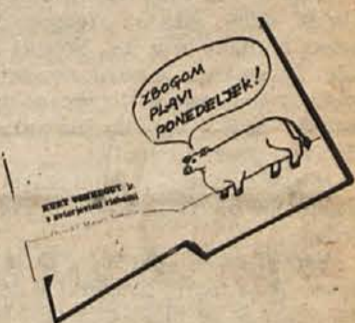
Knjiga z naslovom „Kultura in SLO“, ki prihaja iz hiše Časo-pisno-založniškega podjetja Komunist, je bila s strani kriti-kov ocenjena kot največji knjiž-ni dosežek na področju SLO. Gre za zelo uspeh poskus Voji-slava Vukičevića, da prikaže položaj in vlogo kulture ter umetnosti v uresničevanju dok-trine splošnega ljudskega odpo-ora, ki mu naša socialistična

skupnost posveča vse več po-zornosti. Knjiga „Kultura in splošni ljudski odpor“ zajema prav tiste vidike naše obrambne organiziranosti, kjer se kultur-no, duhovno ustvarjanje potrjuje kot bistven in neizogiben dejavnik. Avtor izhaja iz mark-sističnih osnov naše družbeno-zgodovinske prakse, v kateri skuša najti potrdilo, v kolikšni meri sta kultura in ljudska obramba medsebojno pogojeni. S takšnim razmišljanjem je avtor ogromno pripomogel k razjasnitvi nekaterih vprašanj, ki so pomembna za kulturo in ljudsko obrambo. Človek, svo-boda in ustvarjanje postajajo torej temeljne vrednote, ki us-tvarjajo odnos do obrambnih ciljev in dajejo človeku občutek nepremagljivosti v primeru napada nanj.

zajtrk prvakov

Pri Mladinski knjigi je v zbirki „Krog“ izšel roman „Zajtrk prvakov“, ki ga je napi-sal ameriški pisatelj Kurt Von-negut, ml. V delu, ki ga je v slo-venščino prevedel Matjaž Šin-kovec, avtor z besedo in risbo

razgalja „deželo neslutnih možnosti“ – Ameriko. Vonnegut zdaj humorno zdaj domisel-no razbija mit o deželi, ki je zlasti po zadnji vojni doobra vzpredla svoje niti po Starem svetu. Ob glavnih osebah roma-na, Kilgoreju Troutu in Dway-neju Hooverju, se spleta in raz-krinkuje podoba ameriškega zla, ki je pognalo korenine tudi na tej strani Atlantika. Izmaliče-na zgodovinska dejstva,

lažno, Ameriko povečujoče leporečje, kupi filmskih in sploh zabavnih umetnosti, ki s puhlostjo le poneumljajo – to in še kaj je Vonneguta dolgo ščegetalo v nosu in z „Zajtrkom prvakov“, ki ima podnaslov „Zbogom, plavi ponedeljek“, je vrgel Ameriki v obraz vse, o čemer je menil, da je botrovalo nezdravim kalem v zahodno-evropski miselnosti. Celu pravih vrednot ne trpi, zanj je Amerika le velika tovarna sanj, ki nima nič skupnega z naprednostjo v vseh ozirih.

„gadih“ in „jagodah“

janje je že posneto na filmski trak, zdaj ga montirajo, pri snemanju pa je sodelovalo kar 63 igralcev. Nosilci glavnih vlog bodo Bert Sotlar, Dare Velič, Radko Polič, Jože Hrovat, Andrej Prevč, Bogdan Savojec, Majda Potokarjeva in Milanda Kale-zič.

Temeljno sporočilo filma? Zaen-krat lahko le ugibamo po skopi vse-binski zasnovi. Šlo bo za pripoved o vdovcu, njegovih petih sinovih, gos-podinji in nečakinji. Fantje so raz-posajeni, z vragolijami motijo in spravljajo v zadrego malomeščansko sosesko, ki jih zmerja z „gadi“. Njihovo početje očetu ne dela sivih las, tudi gospodinja jih zagovarja, dokler se ne znejejo celo nad njo; razjezi se in odide domov na Do-lenjsko. V razposajeno hišo pride nečakinja, dasi se trudi okoli gos-podinjstva, gre vse narobe. Soseska se muza in ugiba, kdo je zaljubljen vanjo. Fantje in oče štebe so iz dneva v dan v večji zagati. Neča-kinja končno spravi v hišo staro gospodinjo in razkrije skrivnost svojih potov. Hodila je v šolo in postala voznica mestnega avtobusa. Če naj sklepamo po vsebini filma „To so gadi“, potem bo slovenska filmska ustvarjalnost bogatejša za eno komedijo. Morebiti se tudi motimo, saj ni šala narediti dobro komedijo, še posebno, ako hoče biti slednja malce kritična do sodobne

družbene tematike. Slovenski film je običajno moč-nejši tedaj, ko nastaja po literarnih predlogah. S te plati je že nekajkrat dokazal svojo umetniško polnost, zato s tolikanj večjim zanimanjem pričakujemo film režiserja Rajka Ranfla.

„Ko zorijo jagode!“ Po istoimenskem romanu pisateljice Branke Jurca je scenarij napi-sal književnik Ivan Potrč. Za Jur-čevo vemo, da je najboljša dela napi-sala za mlade, s pripovedmi, ki so di-jo v vrh tovrstne literature na Slo-venskem, se je na svojsko oblikujoč način dotaknila dovolj žgočih tem, da jih je vredno umetniško obdelati tudi s filmom. Roman „Ko zorijo jagode“ gotovo sodi v ta sklop, saj s prikazom dozorevanja in iskanja mladih v svetu, ki ni brezmejno očarljiv in prizanašajoč, dobiva že kar razsežnost večne resnice, če hočete.

Vsebine romana, filmsko doga-janje pa najbrž ne bo močno odsto-palo od le-te, ne kaže povzemati, znana je domala vsakemu šolarju. Ob scenariju je Potrč zapisal tudi: „Oboje, tako pisateljčina knjiga kot scenarij, odgrinja naš mladi svet, kri naše krvi, s katerim se vsak dan sre-čujemo, a ki ga kdaj komaj kaj poznamo ali razumemo, v kolikor mu nismo kdaj celo krivični... Vsaka mladost mora pognati svoje

korenine in naša jih poganja v našem svetu; vsaka mladost se mora spo-pasti z vsem narobnjim v našem svetu, da bi tako z lastnimi, z novi-mi silami pomagala pri ustvarjanju svoje domovine in sveta... Vseno pa je to mlado življenje različnejše – a ta razlika je tudi v zunanji dru-gičnosti naših današnjih mladosti, v čemer pa je tudi čar teh današnjih mladosti, je čar večno novega in nastajajočega. Vsi moremo povedati s pesnikom, z Whitmanom: „Vse se razvije naprej in nazven, nič se ne zruši...“

Nadejati se je, da film „Ko zorijo jagode“ ne bo zgolj poprečen mladinski film; literarna predloga, scenarijstvo ime in ne nazadnje tudi režiser bi morali biti dovolj prepri-čljivi porok o nasprotjem, da bo povedal veliko resnico o tem je rekel Potrč „kako današnji mladi in prihajajoči rodovi nosijo v sebi ista prič-akovanja in isto voljo, kakor jo je nosila revolucionarna generacija očetov in mater.“

Glavne vloge v filmu, katerega snemanje gre h koncu, bodo igrali Irena Kranjc, Roman Goršič, Sandi Krošl, Jerica Mrzel in drugi.

Bodi kakor že, do vstopnic za oblažinjene stole pred platni bomo že prišli in potlej še kaj pisali o „gadih“ in „jagodah“!

D.R.

LADISLAV LESAR OBRAZI

ENOSTAVNOST JE SREČA

„Naj se sliši tako nasprotujoče, ampak Zoran Didek, slikar, inženir, pedagog, teoretik, oblikovalec, arhitekt in še kaj, skratka univerzalni človek. 20. stoletja, je nihal med skrajnostima: med globino enostavnosti logičnega mišljenja in med nežno, občutljivo, skrajno subtilno, globoko doživeto poezijo trenutka.“

In ravno ta sinteza je ob pravih trenutkih zlitja dajala slikarske rešitve v obliki zvoneče harmonije reda.

Vendar pa le redki vedo, da je njegov slikarski opus, če se tokrat omejimo le nanj, precej obsežen, čeprav ga ni slikal v serijah, kot je zdaj v navadi. Zakaj slika je bila zanj problem reševanja slikarske pojavnosti, problem, ki ga je bilo treba rešiti. Tako je za vsako sliko stotine risb, stotine ur dela in temeljitega študija. Slika je potem doživela uredništvu v mojstrskem in vehementnem „slučajnem“ zamahu trenutka, navidezne improvizacije, ki je navdihnila življenje in svežino, da je potem lahko velikokrat pozabljena ostala v kotu in desetletja lovila prah in redila vse od plesni do zajedalcev.

S tem je izpričana Didkova prava narava, ki je značilna za vse velike umetnike: zanima ga slikanje, ustvarjanje, gradnja, oziroma proces do uresničitve, ko pa je problem rešen in viden, rezultat ni več zanimiv.

Seveda je bila prevečkrat posredi kar nevdružna mera samokritičnosti, ki potem veliko večino naslikanega izniči ali odvrže. S tem sta si precej podobna z enim od somišljenikov in nekaj časa celo vzornikom – Cezannom. In prav ta samokritičnost, večkrat stopnjevana do neosnovanega strahu in plahosti pred neustvarjalno in vase zavevano časopisno kritiko, je bila kriva, da je umetnik tako redko razstavljal in preverjal svoja dela pred javnostjo. Dosti raje se je zapiral v svoj krog somišljenikov in prijateljev, čeprav so ga po komunikativnosti in po ostrem umu in znanju cenile cele generacije bodočih slikarjev, ki so v njem zaradi njegove dobrodušnosti in klene kmečke enostavnosti v analiziranju problemov

čutili ne le vodnika, ampak predvsem človeka z razdajajočim širokim srcem in toplino očeta.

Zoran Didek iz Podbočja pod Gorjanci je imel slikarski talent in še nekaj, kar je treba v tem trenutku povedati. Ne samo lamutovska širina zamahov slikarske vehemence. To, da je bil predvsem teoretik in učitelj, ga uvršča med pionirje tega stoletja.

O Zoranu Didku, visokem slokem mož, ki ga ni več med nami, bomo slišali in spoznali več na antologiji njegove likovne ustvarjalnosti v Lamutovem salonu v Kostanjevici na Krki – na 22. kulturnem prazniku, ki ima še zmerom premalo razumevanja, čeprav se Lado Smrekar, kreator tega fenomena, od rosnih časov festivala ni preveč postaral.

Ob Didkovi razstavi bo izšel tudi poseben katalog z uvodno besedo Petra Polha, Srečo Dragan, tudi rojak in ljubitelj Dolenjske, pa bo tam in v reističnem nagonu, ki ga je pravzaprav zaplodil Zoran Didek, povedal marsikaj, kar bo zanimalo obiskovalce.

Na tej razstavi bo prvič predstavljeno delo človeka, ki ima neizmerljive zasluge za slovensko šolstvo. To bo njegova šola jedernega mišljenja in globina njegove jasnovidnosti. Te izkušnje se bodo morale uveljaviti v vsakodnevnih praksi, saj je bil Zoran Didek do zadnjega trenutka usmerjen v enostavnost, pogum in mlade ljudi.

Na razstavi bo razvidno, kako se gradi slika, kako nastajajo umetniška dela in kako je mogoče mladim ljudem razložiti to zahtevno snov. Gre za ustvarjanje in za mišljenje slovenskega slikarja, ki je gorel od strasti, ki je bil predan svojemu delu in ki je oral ledino.

Slovenski pedagogi bodo še posebej prišli na svoj račun. Zoran Didek, ta visokorašni mož, pa se bo še enkrat rodil. Tudi, če odmislimo njegove slike. Njegova velika platna s pokrajino in s čopičem sicer spominjajo na vzornike, predvsem na Zorana Didka. Učiteljeva ustvarjalnost, tista ustvarjalnost, ki rojeva talente in vzbuja zaupanje in pridobiva znanje, bo prišla do izraza.

NAŠI ZAKLADI

OD LESENE ŽLICE DO ZAPRAVLJIVČKA

Od Mirne proti Šentrupertu stoji na levi strani ceste v les izdolben napis „Kmečki muzej“. Še nekaj makadamskih ovinkov in že smo pred častljivim poslopjem, ki mu domačini rečejo kar grad. „Kmečki muzej“, Brinje 30 pri Šentrupertu. Tak je uraden naslov, domačini pa pravijo tej nenavadni ustanovi: „Naš muzej na Veseli gori“. Upravljeno.

Oskrbnik in ključar te zakladnice predmetov, ki so jih vsak dan uporabljali naši predniki (neredko še tudi očetje in matere), je Peter Kurent. Čeprav smo ga dobesedno sneli z njive, krompir je treba pospraviti, mu ni bilo odveč iti po ključ ter v senci grajskih obokov povedati nekaj besed o ponosu Šentruperta in okolice. Celu Trebanjcev.

„Našega Kmečkega muzeja brez trdne volje in zavzetosti Bojana Brezovarja, ravnatelja osnovne šole Šentrupert, nikoli ne bi bilo,“ pove Kurent. „Saj veste, kaj se je in kaj se še dogaja po podeželju. Pridejo gospod ali gospa iz mesta in mimogrede vprašajo, če je imajo mamka kakšen star razbit lonec, kolovrat, možnar, sliko na steklu, volovski jarem. Da vse plačajo, čeprav je brez cene, za „kufe“ da bo že. Mamka prikimajo. Pa ne najdejo samo z žico prepređenih starih loncev, tudi stara črvena skrinja se je našla, kovane burkle pa so navrgli za dobro mero. Najteže, govorim karikirano in v povprečju, so se mamka ločili od svetih podob na steklu in lesenih bogcev. Pa so se mestni hitro znašli. Za enega črvicega bogca so dali čisto novega iz mavca, ki je lepo zlato pobarvan in vsem črvom kos, sliko na steklu pa so zamenjale v najnovejši tiskarski tehniki natisnjene reprodukcije. Skratka: ustvarjalnosti bogato slovensko narodno blago je odtekalo. Žal prevečkrat čez mejo. Bojan Brezovar se je zavedal, da temu toku odhajanja zlepa ne bomo kos. Nekaj zaradi nevednosti, nekaj zaradi ubogih fičnikov, ki pa so vendarle košček denarja, ta pa je sveta vladar. Pa tudi zaradi tega, ker v zakonih o varstvu narodnega blaga vse lepo piše, samo izvajati jih je težko. Beseda je dala besedo in na občini so sklenili, da bomo najlepše predmete iz vsakdanjega žitja in bitja naših prednikov shranili doma. Za nas in naše potomce. Tako se je rodil „Kmečki muzej“. 27. aprila 1975.“

Muzej je v gradiču, ki ga je dal svoji hčeri za doto grof Barbo iz Rakovnika. Po vojni osamelega in zapuščenega poslopja so se lotile roke prostovoljcev, ki so se trdno odločili za svoj muzej. Posebej pridni so bili pri urejanju gradu šolarji iz Šentruperta. Poslopje je prešlo z odlokom trebanjske občinske skupščine pod nadzorstvom turističnega društva Šentrupert. Med zdravljenjem starih zidov se je Bojan Brezovar s sodelavci, med katerimi lahko posebej omenimo Poldeta Jurgliča, lotil zbiranja predmetov.

In z veseljem lahko zapišemo, da so ljudje mimogrede spoznali, da tu ne gre za denar, ampak za spomenik. Za narodov ponos. Ta je odstopil zajca za sezuvanje škornjev, drugi železen lonec ali možnar, tretji je podaril vinsko prešo, četrti iz slame pleten čebelji panj. Zelo redki so bili, ki so za predmete terjali odškodnino.

Peter Kurent pove „menda se nisem zmotil, da je zdaj v „Kmečkem muzeju“

okoli tisoč predmetov. Razstavljenih. Veliko jih je, skoraj še enkrat toliko, v shrambi. Urediti bo treba še prenekatero sobo, da bodo lahko pokazali vse, kar imajo. Predvsem nimajo kam z zapravljevčki in drugimi vozovi. Pošten voz terja precej prostora.

In tako se pred nami vrste likalniki na ogle, stope za pšeno in ješprenj, orožje in priprave divjih lovcev, črna kuhinja, skledniki, pinije, kolovrati, zibke, trlice za lan, vrtena za laneno prejo, del tkalnice za platno, poljedelsko in rokodelsko orodje, kovane ključavnice z velikanskimi ključi; zanimiv je kovaški oddelek z mehovi; skled, loncev in ostale piskrovine kar mrgoli, klet pa je posvečena sodom, stiskalnicam in mlinom. Pa ure. Žepne, stenske, na uteži na vzmet... Kdo bi vse naštel.

Človek se z veseljem ustavi pri prav vsakem eksponatu. In predmetov je okoli tisoč. Kot posebne znamenitosti je Peter Kurent omenil več kot 300 let staro gasilsko brizgalno, dve stoletji staro škropilnico ter skobelnik za trske. Trske so bile nekaj v slovenskih kmečkih hišah edina svečava. Sveča je bila bolj za v cerkev ali na grob, petroleja pa prav tako kot soli nikoli ni bilo dovolj. S skobelnikom so imeli največ dela mladi fantje. Če se je kdo od njih hotel dekletu prikupiti, ji je pridno nosil svežnje trsk. Ko je bil uslišan, jih nista ravno preveč pridno prižigala. Slišati je, da ima tak skobelnik za trske na območju širše Dolenjske samo še Belokranjski muzej.

Silna znamenitost je bila v nekdanjih časih tudi nabožna podoba, ki „kaže tri slike“. Če pogledaš pravokotno, vidiš Jezusa, pod kotoma 45 stopinj pa Jezuščka z Jožefom ali pa Marijo z božjim sinom. Odvisno od tega, na katero stran stopiš. Za to sliko je menda italijanski turist ponujal dva stara milijona. Pa ne bo menjala lastnika. Pač zato, ker je naša in tudi danes nekaj posebnega.

„Kmečki muzej“ na Veseli gori se bo še širil. Zdaj gradijo čebelnjak. V njem bodo poleg sodobnih panjev tudi prastare slamenaste košnice. Ni bojazni, da jih čebele ne bi hotele naseliti. Enih in drugih.

Ta muzej, ki je dvakrat narodni, prvič zato, ker so po zakonu taki vsi muzeji, drugič pa zato, ker ga je prostovoljno pomagala ustvariti domala vsaka hiša v tej dolini, si zares velja ogledati.

Če pa imate premalo navdiha, če ste že predaleč od življenja svojih pradedov, pa tale odlomek iz dr. Borisa Kuharja knjige „Odmirajoči svet vasi“: „Ko je lan dozorel, so rekli, da zja. Ženske so ga poputile in zvezale s poveismom v snop, tri peščice na križ. Nato so ga naložili na voz in odpeljali v kozolec. Tu so ga sušili 14 dni. Na podu so ga fantje in dekleta z nogami omeli, enako kot ob metju prosa. Omet lanu (stebelca) ca kot ob metju prosa. Omet lanu (stebelca) so razgrnili na travnik. Pustili so, da ga je tri tedne močila rosa, da se je zgodu. Nato so ga povezali v snope s poveismom iz ržene slame ali pa iz srobot. Tako povezan lan so hranili doma v šupi do jeseni, ko so ga trli.“

Počasnost je glavna slabost

Ocena komiteja ZK v Novem mestu: uresničevanje zakona o združenem delu posebno v manjših kolektivih ni steklo — Zakaj ni strokovne pomoči?

30. avgusta je novomeški občinski komitej Zveze komunistov ocenjeval uresničevanje zakona o združenem delu v občini in evidencialno možne kandidate za oba kongresa in v organe CZ na slovenski in jugoslovanski ravni.

Kot so ugotovili na seji, je kar zadovoljivo steklo delo družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih in poslovnih organov v večjih delovnih organizacijah, kritično pa je v enovi-

tih delovnih organizacijah in v manjših kolektivih, kjer ni kadrov in ne organizirane strokovne pomoči. Ne vedo, kam po nasvete, kdo naj bi jim pomagal. S tem v zvezi je bila kritike

ZADNI DAN POČITNIC: En dan pred začetkom novega šolskega leta so Zoranovi z Dvora pobirali krompir na njivi. Glavna delovna sila so bili otroci. „Hitimo, da bi bili danes gotovi, kajti ko se začne pouk, so otroci tako vpreženi v šolsko delo, da nam na njivah ne morejo več veliko pomagati,“ je rekla njihova mama. Za večino suhokranjskih otrok velja, da med šolskimi počitnicami krepko delajo doma. (Foto: R. Bačer)

Novomeška kronika

PREHUDA „VNEMA“ ŠKODUJE — Pa so za gobarje le napočili prvi časi! Polne košare vabljivega gozdnega „sadeža“, ki jih dan za dnem vidavamo ob naših cestah, so zadostno potrdilo za to ugotovitev. Dobra gobova večerja jo lahko v nočnih urah tudi hudo zagode. V novomeški bolnišnici skorajda ni dne, ko ne bi kakšnemu preveč vnetemu nabralcu (tudi jedcu) gob spirali želodca.

BOGATEJŠI ZA NOV SALON — Mladinska knjiga iz Novega mesta bo v sredo odprla nov prodajni salon pisarniških potrebščin in biro opreme v Citalniški 1. Otvoritev bo ob 17. uri. Vabljeni!

TRI PROTI ENA — V novomeški porodnišnici so minuli teden privekali na svet trije dečki in le ena deklica. Rodile so: Jelka Nilič z Ragovske 16 — Iztoka, Elizabeta Japelj iz ulice Marjana Kozine 13 — Boštjana, Cveta Rižar z Ceste komandanta Staneta 26 a — Davida in Anica Strmole z Ragovske 12 — Nino.

SKORAJ SO SE STEPLI — Dokaj vroče je bilo konec prejšnjega tedna na novomeški tržnici. Nekli trgovec je iz južnih krajev pripeljal več sto kilogramov čebule, ki jo je ponujal po 6 din za kilogram, kar pa je prodajalcem na stalnih stojnicah pomenilo prehuo konkurenco (za kilogram čebule so doslej zahtevali 12 din). Po dolgem in ne nedolžnem prerekanju so se stvari na srečo novomeških gospodinj le uredile. Tako so lahko po daljšem času videle tudi na naši tržnici zmerno ceno.

HRUŠKE PO 16 DIN ZA KILOGRAM — Razen gornjega primera pa ni na novomeški tržnici nič novega. Le to, da so na stalnih stojnicah prodajali hruške po 16 din za kilogram, Agrokombinat iz Krškega pa po 5 do 6 din. Ostale cene so bile: za kilogram paprike ali paradiznika je bilo treba odšteti 6 din, krompirja 5, solate 16, sliv 10 in breskev od 15 do 20 din.

Ena gospa je rekla, da je iz Portovala čez noč izgubil kup odpadkov, ki jih je tja pripeljal neki gostilničar. Rekla je, naj pišemo še o okolici taborniške kladare na Otočcu, da bodo morda tudi tam odstranili svinjarijo...

SMIHEL: SE VEDNO VODA

Na četrtkovem sestanku v Šmihelu pri Zužemberku so bili člani SZDL seznanjeni z možnostmi za gradnjo vodovoda iz Globočca, o čemer že nekaj let govorijo. Na sestanku so izvolili odbor, ki bo vodil akcijo, konec septembra pa je predviden širši sestanek s krajanji, kjer bo izvoljen še širši gradbeni odbor.

VEHAR V REPREZENTANCI

Ljubljanski kolesarski klub Astra je v počastitev letošnjih jubilejev in 90-letnice kolesarskega športa v Sloveniji konec minulega tedna pripravil dve večji dirki, na katerih so nastopili tudi novomeški kolesarji. Med mlajšimi mladinci se je izkazal Srečko Vehar, ki je bil na 64 km dolgi progi drugi in sicer z istim časom kot zmagovalec. Vehar se je uvrstil tudi v mladinsko republiško reprezentanco, ki bo nastopila na znani dirki „Po Istri“.

ZARADI GOB OŽIVELI GOZDOVI

Pojav gob v preteklem tednu je povzročil, da so bili gozdovi okrog Zužemberka, Velikega Lipja, Dvora in Hinj polni obiskovalcev. Gobarji od blizu in daleč so vneto pobirali in zadovoljni odhajali. Nekaterim je bila sreča mila in so nabrali polne košare gob.

V ASTRONOMSKE VIŠINE

1. septembra je izvršni svet novomeške občinske skupščine med drugim obravnaval politiko cen v stanovanjski graditvi. Ugotovljeno je namreč, da so cene v novomeški občini že dosegle 9.000 din za meter stanovanjske površine, vseeno pa stanovanj v Novem mestu ni in jih še nekaj časa ne bo dobili predvsem zaradi prepočasnega komunalnega urejanja zemljišč. Izvršni svet je sklenil, da morajo ustrezne službe pripraviti gradivo o stanovanjski problematiki, nakar bodo šli v akcijo, da bi ceno stanovanjske površine „očistili“ prekomernih obremenitev.

SREČANJE NA PADEŽU

Krajevna organizacija Zveze borcev Birčna vas bo priredila v nedeljo, 11. septembra, ob 14. uri na Padežu srečanje borcev, aktivistov, internancev in vseh občanov. Po prireditvi, na kateri bodo počastili pomembne letošnje jubileje, bo zabava. Vabljeni!

dolžna občinska komisija, ki bi morala nuditi pomoč, pa svoje naloge ni opravila.

Komitej je pozitivno ocenil načrte za samoupravno organiziranost v IMV, tovarni Krka, v Novolesu in Labodu, Poudarili pa so, da je potrebno hitreje in bolj zavzeto iskati rešitve za bodočo podobo delovnih organizacij v Novoteksu, v cestnem podjetju, pri Gorjancih in v kmetijski zadrugi.

Komunisti bodo morali v bodoče več narediti, da bi v delovnih organizacijah prišli do meril za ugotavljanje osebnih dohodkov delavcev. Glede tega je do zdaj malo oprijemljivih rezultatov. Enako velja za novo organiziranost na področju osebnega dela v lasti občanov — pri obrtnikih. Komunisti v občinski skupščini in pri sindikatih so dobili zadolžitev, da to stvar spravijo v tek. Menili so, da bi morali tudi komunisti v SZDL pokazati več prizadevanosti, saj jih pri uresničevanju zakona o združenem delu doslej skoroda ni bilo čutiti. Po mnenju članov komiteja so se najslabše izkazali odgovorni komunisti v občinski skupščini, zato bodo njihovo odgovornost posebej ocenjevali na eni prihodnjih sej.

Glede bančništva in zavarovalništva ter novih odnosov na teh področjih dosedanja prizadevanja še niso zadovoljiva. Komitej je podprl stališče, naj bi bodoča organiziranost bančništva v dolenski regiji prinesla eno samo temeljno banko.

Prizadevnost rodi sadove

Gasilci v Mokrem polju pripravljajo 18. septembra večjo proslavo z otvoritvijo obnovljenega gasilskega doma in razvitjem prapora. Ker bo to za ves kraj velika pridobitev, vznikla predvsem po zaslugi delavnih posameznikov in odbora, nam je Vinko Čečelič, predsednik gasilnega društva, povedal nekaj več o njihovem delu.

Pred dvema letoma, ko je bil izvoljen novi odbor, smo takoj začeli akcijo za obnovo gasilskega doma, lani pa smo zamislili tudi začeli uresničevati. Pomagali so vsi krajanji, mladina, predvsem pa gasilci.

Take akcije potekajo običajno največ s prostovoljnimi delom. Koliko ur ste opravili pri vas in na kolikšno vrednost bo ocenjen obnovljeni dom?

„Posebno delovnih je bilo zlasti sedem članov. Vsega skupaj je bilo opravljenih okrog 2550 prostovoljnih delovnih ur. Posamezniki so prispevali les, medtem ko sta nam z denarjem pomagala krajevna skupnost in gasilska zveza. Računamo, da bo obnovljeni gasilni dom vreden 900.000 dinarjev.“

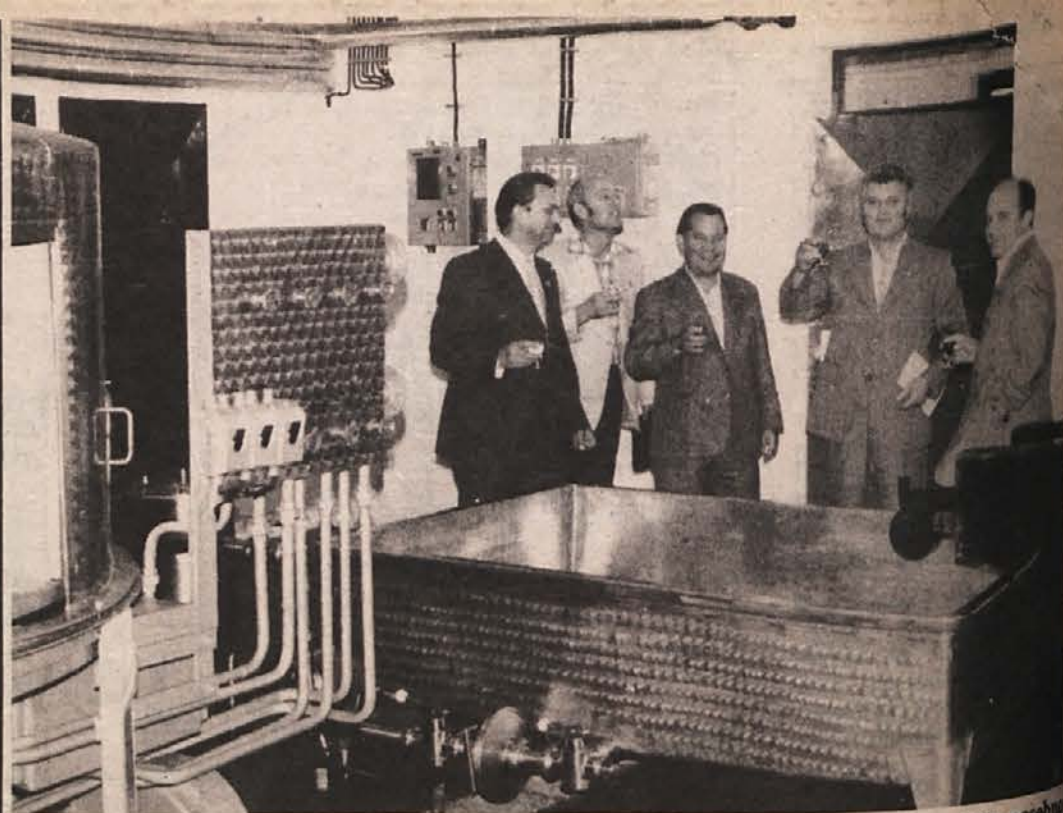
— Koliko prostorov bo v novem domu na voljo in čemu bodo namenjeni?

„Imeli bomo večjo dvorano za prireditve in sestanke raznih organizacij, orodjarno, pisarno, klet, kuhinjo in prostor za delovanje nogometnega kluba in mladine. Za Mokro polje vse to pomeni osnovo za veliko boljše kulturno in družbenopolitično življenje.“

— Kako boste počastili otvoritev doma?

„Organiziramo večje slanje z gasilsko paradom, razvitjem prapora in podelitvijo priznanj, sledila pa bo veselica.“

R. B.

VSE SIJE — Pri zbiranju mleka od tolikšnega števila kmetov je vprašanje kakovosti še posebno zahtevno. Nova zbiralnica Ljubljanskih mlekarn v Trebnjem bo v marsičem za zgled in spodbudo, bo tudi „doma“ vse kot v škatlici.

Zbiralnica — plod skupnih naporov

V novi trebanjski zbiralnici bo še del litijskega mleka

V Trebnjem nastaja ob trgovini kmetijske zadruge z reproduktivnim materialom pravcata kmetijska cona: ob občinskem prazniku je predsednik občinske skupščine Slavko Kržan izročil namenu novo zbiralnico mleka, zadruga pa gradi poleg še nov trgovski center. Prostore stare trgovine bodo preuredili v nekakšno „lekarno“ kmetijskih zaščitnih sredstev.

Nova zbiralnica, gre za zelo lep tipski objekt, lahko sprejme v svojo svetlečo se cisterno 15.000 litrov mleka na dan, kar pomeni 5,5 milijona litrov mleka letno. Prav gotovo bo tudi ta količina kmalu dosežena, saj velja, da se količine mleka v trebanjski občini podvojijo že v dveh do štirih letih. Kmetje vidijo v mlekarstvu trden vir dohodka. Seveda se v tej zbiralnici ne bo zbiralo le mleko kmetov kooperantov iz trebanjske občine, temveč celo z območja Gabrovke v litijski občini in Kmetijskega gospodarstva Slovenska vas.

Direktor tozid Mlekarn Ljubljanskih mlekarn, Milan Mesojednik, je ob otvoritvi opozoril na boj za kakovost. Predvsem si mlekarna želi rednost pri oddajanju mleka iz kmetičkih hlevov. Zeliyo tudi stalnost količin v zimskih mesecih. Za dobro delo so sedaj dobri pogoji. Pripelja-

no mleko s terena v vrčih se bo sedaj lahko strokovno ohladilo. V Ljubljano ga bodo poslej odpremjali na tovarnjakih — v cisternah in ne več v vrčih. Vrednost celotne naložbe znaša 6,1 milijona dinarjev. Lep

objekt so postavili gradbinci Spilnega gradbenega podjetja Grosuplje. Hladilna oprema je izdelek Loharjevih hladilnikov.

OD MALEGA RASTE VELIKO

Zbrane količine mleka v trebanjski občini so lahko v ponos kmetovalcem kot tudi organizatorjem te veje kooperantskih odnosov. Leta 1964 so na območju občine zbrali le 460.000 litrov mleka. Leta 1969 so presegli številko 1,93 milijona litrov mleka. Leta 1972 so z novimi zbiralnimi programi glavni zjeli celotno območje občine in tako zbrali 2,3 milijona litrov mleka. Poslej se je oblikovala sedanja zakonitost: podvojili so proizvodnjo, saj so lani zbrali že 4,213.000 litrov mleka v pičlih sedmih mesecih letošnjega leta pa že 2,5 milijona litrov! Po junijski odločitvi delavcev in kmetov trebanjske kmetijske zadruge v referendumu o združitvi v SOZD KIT so dane še boljše možnosti razvoja.

ZVESTI TRIMU

Praznik trebanjske občine praznujejo kot svoj praznik tudi v industriji montažnih objektov Trimu. Na sobotni slavnostni seji delavskega sveta so podelili priznanja letošnjim jubilarom — delavcem, ki združujejo delo v tem kolektivu deset let. Prejeli so jih: Anica Breznikar, Andrej Mastnik, Alojz Makše, Bratoljub Jurkas, Janez Udovič, Roman Starič, Miha Maver in Alojz Zupančič. Ob takih priložnostih ne pozabijo upoko-jencev, tokrat sta bila to Franc Zakrajšek in Branko Škarja.

Le po čem bo?

Krompirja toliko kot lani?

Na otvoritvi novega skladišča Kolinske na Mirni so bili med vrsto gostov tudi kmetje, čeprav le trije. Med njimi je bil tudi Danijel Potokar iz Račjega sela.

Kmet Danijel je že dolgoletni pridelovalec krompirja. Kakšen hektar ga vedno zasa-di. To leto ga ima na 1,20 hektara. Z Alfonzom Jakijem iz Brinja sta ob tem modrovala, kako s krompirjem ni ne posebne izgube in ne dobička. Potokar je lahko zadovoljen, da je že lani opustil sajenje drage sorte.

„Več zemlje za krompir si moram zagotoviti s kolobarjenjem,“ izkušeno ugotavlja,

JAKI IN POTOKAR: „S krompirjem ni posebne izgube, dobička pa tudi ne!“

hkrati pa tudi ne zamolči uporabo raznih zaščitnih sredstev. Letos je tako npr. škropil kar šestkrat. Seveda je tudi njega, kot mnoge druge na Mirni, zanimala cena, čeprav je bilo že spomladi zagotovljeno v Kolinski najmanj 2,20 dinarja za kilogram. Kmet Potokar bi bil izredno zadovoljen, če bi iztržili kaj več, vsaj 2,50 dinarja za kilogram.

TREBANJSKE NOVICE

POZDRAV GUBČEVCEM — Športniki trebanjske občine so v čast 35. obletnice ustanovitve Gubčeve brigade ponesli štafeto s pozdravi vse od Podšumberka do gozda pod Trebelnim. Na sliki: iz mladinski rok prevzema štafeto predsednik občinske telesno kulturne skupnosti Ciril Bukovec.

VELIČASTEN SPOMENIK — Volaričev Gubec — kot simbol upora proti nasilju — od minulega petka opozarja na prestop trpljenja. Spomenik je na lepem prostoru pred novo šolo.

Se vedno neenaki pred zdravnikom

Bolezen ne pozna meja zdravstvenih skupnosti -- Delovni invalid iz žepa 11.194,86 din

Pred časom smo na tem mestu že pisali o pobudi statutarno prave komisije pri sevnjski občinski skupščini, da da statut zdravstvene skupnosti v presojo ustavnemu sodišču, predvsem zaradi spornega plačila drugačnih cen zdravstvenih storitev v zdravstvenih zavodih izven regije.

Zal komisija še ni mogla na ta način „tožiti“ zdravstvene skupnosti, ker mora, kljub pomislekom, statut najprej sprejeti, šele zatem lahko „užge“ po njem. Pri pravnih stvareh mora namreč vse iti „po črki“. Tako se bo ta statut navsezdanje znal tam, kjer je treba.

Krivično določilo o prvenstvu storitev doma hudo bega bolnike, ponavadi najhujše. Pred nedavnim nam je z ogorčenim pokazal račun za plačilo

take razlike stoodstotni delovni invalidski upokojenec brez obeh nog, Martin Jamšek iz Sevnice. Za plačilo razlike zdravljenja v ljubljanskem Kliničnem centru naj bi po zahtevku regionalne zdravstvene skupnosti Celje do 1. oktobra plačal nič manj in nič več kot 11.194,86 dinarjev! Invalid se seveda ni zatekel v elitni ljubljanski center zaradi svojih muh, temveč zaradi vse hujših tegob, ko so Eskulapovi služabniki doma nenehno trdili, da je

nekaj narobe z njegovim srcem. V Ljubljani pa so ugotovili, da gre za želodec in mu ga dve tretjini tudi izrezali. Sedaj so se v Celju spomnili, da kaj takega stane pri njih samo 7.066,50 dinarjev.

Ze jeseni naj bi v republiko sprejeli nov samoupravni sporazum, ki naj bi v zdravstvu marsikaj uskladil z zakonom o združenem delu. Predvsem naj bi uskladili enak obseg zdravstvenega varstva za vse ne glede na to, v kateri občini kdo živi. To pomeni, da se bodo morale občinske zdravstvene skupnosti sporazumeti o enotni prispevni stopnji za tako imenovano glavno dejavnost zdravstvenega varstva in obvezen obseg zdravstvene dejavnosti. Razumljivo je, da bo tako moralo priti do prelijanja denarja med skupnostmi.

ALFRED ŽELEZNIK

SEVNIŠKI PABERKI

OČENJEVANJE PRIPRAVLJENOSTI IN IZURJENOSTI -- Občinska gasilska zveza se najprej pripravila za letošnji gasilski avtorally. Start bo na Bučki v nedeljo, 18. septembra.

RADOSTEN ZAČETEK -- Minuli teden so tudi novepečeni petošolčki na svojstven način začeli novo šolsko leto: kar vseh 230 se jih je vkrvalo na sevnjski železniški postaji, tokrat na brzovlak proti Pulju. Tam deset dni uživajo v šoli v naravi. Sevnjska postaja že zlepa ni imela toliko potnikov!

UŠI ŠE NISO UGNALI -- V prenekaterem šolskem razredu niso le „čupavci“, temveč pravcati lastniki ušvih glav. Rednejši pregledi bolj ali manj bogatih kodrov ne škodijo. Slednjič so postali previdni tudi frizerji. Tudi tu velja, da je lažje preprečevati kot zdraviti.

SEVNIŠKI VESTNIK

„Zelenega zlata“ bo 40 ton

V Brežicah je hmelj zelo dobro obrodil -- Večino nasadov bodo obrali s stroji

V nasadih brežiške Agrarie, ki se raztezajo ob Savi od Brežic do Trnja, je letos hmelj odlično obrodil. Obrirajo ga od 21. avgusta dalje. V starejših nasadih opravljajo to delo s strojem, v enoletnih pa si pomagajo s sezonskimi delavci. Pri spravitlu je še kljub temu zaposlenih 100 ljudi.

Če vreme ne bo preveč nagajalo, bodo hmeljišča obrana do konca tedna. Tako upa delovodja Franc Stipančič, pa tudi obralci si želijo, da ne bi bili prepogosto mokri. Že večkrat jih je presenetila nevihta. Strehe ni blizu, dežnik pa v takih primerih nič ne pomaga, zato so tedaj do kože premočeni. Obralci, prišli so iz Hrvaškega Zagorja, dobijo za merico hmelja po sedem dinarjev. Na dan naberejo povprečno po dvajset meric,

umejši pa tudi po trideset. Za hrano in stanovanje jim ni treba skrbeti, oboje jim nudi Agraria.

Kakovost letošnjega hmelja zelo dobro ocenjujejo. Pridelka pa bi bilo dosti manj, če hmelja v juniju ne bi zalivali. Franc Stipančič je pojasnil, da so vodo črpali iz Save in z namakanjem prebrodili kritično obdobje. Skrb se je obrestovala. Na 33 hektarjih se nadejajo nad 40 ton pridelka, pri čemer je treba upoštevati, da je na tej površini šest hektarov enoletnih nasadov. Površine s hmeljem bodo še povečali za 5 hektarov.

Sadijo štiri sorte hmelja, to pa predvsem zaradi različnega zorenja, da laže porazdelijo obriranje. Najprej potrgajo golding, nakar postopoma zorijo še sorte apolon, aurora in atlas. Za obriranje imajo dva stroja. En stroj napolni v dvanajstih urah najmanj 150 košev in tako zamenja kar 200 delovnih rok. Zato

je strojno obriranje mnogo cenejše od ročnega.

JOŽICA TEPPEY

NAJUGODNEJŠA KOPALNA SEZONA

V Čateških Toplicah so z letošnjim poletjem izredno zadovoljni, saj v desetih letih niso imeli še nikoli toliko kopalcev kot v tej sezoni. V zunanjih bazenih od maja dalje so imeli 127.665 kopalcev, od tega samo v juliju 60.000. Ob sobotah in nedeljah so jih našli tudi po devet tisoč. Avgust je nekoliko slabši, ker nagaja vreme.

Tudi v kampu imajo to leto izredno velik obisk, čeprav zanj niso delali posebne reklame. Samo v juliju so zabeležili 1861 nočitev, od katerih jih 912 odpade na tujce. Vseh nočitev v kampu so imeli 2656. Bivanje v kampu velja za dve osebi 66 dinarjev dnevno, v tej ceni pa je všteto tudi kopanje.

VSE ZASEDENO

Za zdravilišče v Čateških Toplicah je letos ugodno leto in kolektiv je zadovoljen z obiskom. Nočitve so se zelo pomnožile. Do julija so jih našli 71.075, planirali pa so jih komaj 65.670. Sicer pa v kolektivu menijo, da finančni uspeh ni odraz več kot stoodstotne zasedenosti, saj se jim to pri dohodku premalo pozna. (Morda pa tistih nočitev nad 100 odstotki ne zaračunavajo?)

NOVO V BREŽICAH

BIKOVSKA LEPOTA NA OGLED -- Na brežiškem sejmišču bo danes živinorejska razstava z revijo najlepših plemenskih bikov. Najuspešnejšim rejcem bodo na prireditvi izročili priznanja.

JURČKI NA STOJNICAH -- Nabiralci gob so poskrbeli za pestrejšo ponudbo na brežiški tržnici. Prodajajo jih po 100 dinarjev za kilogram, ob tej ceni pa se marsikateri ljubitelj gob premisli in raje sam poskuša srečo pri nabiranju.

BREŽIŠKE VESTI

PIŠEČKI LOVCI SO SLAVILI. V nedeljo so člani lovske družine Pišce počastili tridesetletni obstoj družine in sedemdesetletnico slovenskega lovstva. Ob tej priložnosti so podelili članom odlikovanja in priznanja. (Foto: J. Teppey)

Naš krompir premalo konkurenčen

Z dograditvijo skladišča mirenske Kolinske zaključena izgradnja tovarne

Od zadnjega občinskega praznika je kmetijstvo trebanjske občine in vse Dolenjske bogatejše še za en lep objekt: za 2.200 kvadrat-predelavo krompirja na Mirni.

Vrednost tega objekta znaša okrog 5 milijonov dinarjev. Strokovno kombinirano skladišče, tako da bo krompir ali pa izdelke. Pomočnik direktorja Kolinske Vlado Češnovar je ob tej priložnosti opozoril na razne vidike, na katere bi morali biti pozorni vsi, ki sta jim pri srcu obstoj

tovarne in pridelave krompirja. Sedanje zmogljivosti predelave krompirja v pire v državi namreč krepko prekašajo potrošnjo. Tovarne pri nas naredijo 3.500 ton pirea, poje pa se ga (z vso potrošnjo po hotelih) le okrog 2.500 ton. Ravno letos imajo velike zaloge v Čačku. V pripravi je še izgradnja novih tovarn! Vse kaže tako, da dogovarjanje glede teh

zmogljivosti v državi ne uspeva in da bo moral odločiti, če hočemo ali ne, konkurenčni boj!

Strokovnjaki Kolinske vidijo izhod v cenejši surovini. Naš krompir je še vedno tako drag, da iz njega narejeni pire ne more postati izvozni proizvod. Po količinah možnega pridelka naša ravnala dolenjska zemlja ne more biti konkurenčna vojvodinski črnici. Seveda ne kaže kar tako vreči puške v koruzo, saj bi z osvojenim znanjem prav lahko prišli do večjih pridelkov.

Mirenska tovarna misli tudi na dodatne programe. Sedanji proizvodnji otroške hrane in predelavi hrena naj bi sledila še predelava česna. Tovarna si lahko šteje v čast dosedanje raven dohodkovnih odnosov s kmeti. Pri slednjem še niso vneseni obojestranski riziki, temveč predvsem zagotovilo za odkupno ceno.

A. ŽELEZNIK

TREBANJSKE IVERI

ZA PRISTNEJŠE VZDUŠJE -- Trebanjski godbi se je, kot smo že poročali, ob otvoritvi ljubljanskega vinskega sejma ponudila nadvse las-kava priložnost: v svojih posebej pripravljenih opravah so zabavali vse živo v tem vse manj belem mestu. Vsa čast godbenikom, saj je znano, da je bil sejem vsaj po družabnosti precej kisel. Kaže, da znamo za pravo veselje poskrbeti samo še na Dolenjskem.

VSE IMA SVOJO CENO -- Na „štantih“ knjigotržcev ob proslavi 35-letnice Gubčeve brigade pod Trebelnim je prišel prav le „debel“ denar. Ne rečemo, da to in ono ni bilo vredno svojega denarja, čeprav je treba priznati, da ne znamo ničesar več poceni natisniti. Ni manjkalo prizorov, ko je moral prenekateri obiskovalec „osramočen“ oditi, ker ni prišel na proslavo s šopom „rdečih“.

TREBANJSKE NOVICE

Pri jaslih se začenja krog

Z vstopom v vrtec se otrokom postopoma odpirajo vrata vse do zadnjega razreda šole

Vrata osnovnih šol so se znova odprla. V krški občini sicer ne napovedujejo veliko novosti, pa vendarle ne bo vse po starem. Največ sprememb je in jih še bo v Krškem, kjer hitro uredničujejo pomemben načrt, s katerim naj bi že v bližnji prihodnosti povsem zaokrožili vzgojnoizobraževalni proces. To pomeni, da bodo v prostorsko zaokroženi celoti, v mestnem delu na levem savskem bregu zapustili osnovnošolske klopi.

Temelj za ta načrt sta osnovna šola „Jurij, Dalmatin“ in vzgojnovarstvena ustanova s prvimi „jaslimi“ v občini. Oba objekta nameravajo še povečati. V vrtcu bodo to soboto odprli tri nove oddelke za otroke od

tretjega do četrtega leta, v osnovni šoli pa napovedujejo za 29. november otvoritev dveh prizidkov. Z njima bodo pridobili štiri učilnice, eno

matično in tri specializirane: matematično z vstavljenimi kalkulatorji (malimi računalniki), učilnico za tuje jezike (fonolaboratorij) in učilnico za pouk slovenščine. Dozidava je bila nujna, saj se je od tedaj, ko so šole odprli, pa do danes, število učencev povečalo od 872 na 956.

Seveda pa bosta obe novosti zagotovili šole dobro polovico vsega, kar je potrebno, da bo omenjeni vzgojnoizobraževalni proces res zaključen. Že to jesen bodo začeli graditi večjo osrednjo kuhinjo za osnovno šolo, vrtec in posebno šolo. Istočasno bodo zgradili tudi zaklonišče. Pozneje bo prišel na vrsto še tisti del vzgojnovarstvene ustanove, ki bo sprejel otroke od četrtega leta starosti naprej.

KRŠKE NOVICE

AKTIVISTI V MATERADI -- V tem obmorskem letovišču občinske počitniške skupnosti pri Poreču je občinski sindikalni svet v sodelovanju s svojimi osnovnimi organizacijami omogočil od 1. septembra naprej brezplačen oddih zaslužnim aktivistom. Kljub vsem ugodnostim pa zanimanje ponovno ni bilo veliko, saj jih izkonišča le 12 sindikalnih delavcev, verjetno zaradi bojzani pred slabim vremenom.

OBETAVERN NAČRT -- Občinska konferenca ZSMS načrtuje med 19. in 25. septembrom „Mladinske dneve“, s katerimi naj bi prikazali predvsem kulturno dejavnost svoje članstva. Vanje bodo vključili tudi razstavo treh likovnikov, osrednjo prireditev s kulturnim programom, kviz tekmovanje slovenskih papirničarjev in morda še kaj.

NOVO GRADBIŠČE -- V jubilejnem letu mesta Krško novosti, ki smo jim pričeli, niti ne presenečajo več, vse skupaj pa bodo v veliki meri pripomogle k lepšemu mestnemu videzu in krepitvi njegovih funkcij. K temu bo prispevalo tudi novo poslovno-stanovanjsko poslopje, ki ga je kot številne druge objekte v tem letu pričel graditi na desnem savskem bregu krški tozod novomeškega „Pionirja“.

SOLE SO ODPRTE, KAM ŽELITE?

Delavske univerze v Posavju do 15. septembra sprejemajo prijave za vpis v večerno osnovno šolo, v poklicno administrativno šolo, v delovodsko oblačilno šolo, v ekonomsko srednjo šolo, v srednjo komercialno šolo, v višjo upravno šolo, na ekonomsko fakulteto, v visoko ekonomsko komercialno šolo in visoko šolo za organizacijo dela. Tudi v tej izobraževalni sezoni bodo delavske univerze prirejale tečaje za poklicne voznike motornih vozil, strojepisne tečaje, tečaje tujih jezikov, šiviljske tečaje, novost pa so tečaji za voznike motornih čolnov, za katere je tudi v Posavju vedno več kandidatov.

V POČASTITEV JUBILEJA V KRŠKEM

To soboto, 10. sept. dopoldne bosta mestnemu jubileju posvečena kar dva dogodka. Ob 10. uri bo slovesna otvoritev še enega dela vzgojnovarstvene ustanove na levem savskem bregu, pri osnovni šoli „Jurij Dalmatin“, ki bo lahko sprejela v treh oddelkih še 56 otrok, med tretjim in četrtem letom starosti.

Le uro kasneje pa bo krško „Filatelistično društvo“ v šolskih prostorih odprlo izredno zanimivo razstavo znanj in poštnih žigov ter ob tej priložnosti izdalo mestnemu jubileju posvečen spominski ovitek s priložnostnim žigom.

JUBILEJNA PRIDOBITEV -- Gasilci iz Dolenje vasi so praznovali 50. obletnico obstoja društva, ki je s svojim delom veliko prispevalo za razvoj kraja. Za jubilej so kupili novo brizgalno, za katero so zbirali denar krajani, podjetja in Gasilska zveza Krško. (Foto: Zupančič)

KRŠKA VRATA -- Kljub nekaterim izredno neugodnim letinam krompirja je mirenska Kolinska vedno držala besedo, dano kmetom. Novo skladišče (na sliki med slavnostnim otvarjanjem minuli teden) je nared za začetek odkupa, ki je določen za 15. september. (Foto: Železnik)

Do praznika semafor

V Kočevju promet po novem – štiri enosmerne ceste – Novi prometni znaki

Do občinskega praznika – če ne bo prišlo vmes kaj izrednega – bo končana uredba glavne križišča v Kočevju in postavljeni semaforji. Investitor je krajevna skupnost Kočevje, vrednost investicije pa znaša 2.572.670 din. Dela izvajajo kot najugodnejši ponudniki Slovenija ceste iz Ljubljane, poleg tega pa še javna razsvetljava iz Ljubljane in Elektro iz Kočevja.

Kolpa nagaja in vabi

Najprimernejša za enodnevne izlete

Vikend hišice v Dolu ob Kolpi, ki jih imajo kočevske delovne organizacije, so v poletnih dneh v glavnem zasledene, namenavalo kočevsko turistično naselje, združeno s kampingom (prostori za šotorjenje). To naselje so opustili in vse delovne organizacije. Vzrok ni imelo denarja za ureditev prostora, postavitev hišic, sanitarnih objektov ter vzdrževanje.

Spominski kolač predsedniku Titu

17. septembra bodo slavile Grčarice v spomin na zmago nad plavogardisti

Grčarice praznujejo svoj praznik v spomin na uničenje četniške oziroma plavogardistične postojanke 11. septembra 1943. Že 8. septembra so partizanske brigade obkrožile plavogardiste v Grčarici. Zajemali so odločili 10. septembra zaplenjeni italijanski topovi. 10. septembra so imeli 11 mrtvih in 18 ranjenih. Z zmago v Grčaricah je bila razbita in uničena glavna četniška v Sloveniji.

Grčarice bodo letos praznovali v soboto, 17. septembra. Glavna svečanost bo v Turnu na 10. uri. V kulturnem delu praznika bodo nastopili šolarji in kulturne skupine iz Dolenje vasi in Loškega potoka.

Grčaric

POKAL JELENOVEMU ZLEBU – Konec avgusta je bilo zaključeno praznik Zdrženega KGP Kočevje. Vsi so se veselili. Sodelovali so v mnogih tekmah. V zaključni tekmi sta se pomerili za prvo mesto. Zmagala je ekipa iz Grčaric. Vsi so prejeli pokal.

MRLIŠKI VOZICEK – Vsi so se veselili praznika občanov. Vsi so prejeli voziček. Veljal je okoli 1000 din. Zdej pokojnikov ne bo. Vsi so se veselili. Vsi so prejeli voziček. Veljal je okoli 1000 din. Zdej pokojnikov ne bo.

ASALTIRANA CESTA – Julija bodo zapeljali na novo asfaltirano cesto od odcepa z glavne ceste v Dolenji vasi do Grčaric.

NIŠKE NABIRAJO – Te dni bodo glavni cesti proti Grčaricam postavili nove lesnike. Pešcem, ki bodo hodili po Rabinici do Rakitnice, bodo postavili nove lesnike, saj je lesčevja v Rabinici do Grčaric.

znaki bodo veljali takoj, druge pa bodo prekrili in jih odkrili, ko bo urejena semaforizacija. KS je sklenila z Javno razsvetljavo Ljubljana pogodbo, da bo dvakrat na leto (do 1. maja – turistične sezone in do 1. novembra – začetka pouka) uredila obeležja na cestah. Pri glavnem križišču bo tudi nova javna razsvetljava – devet rumenih in belih luči.

Kočevje bo dobilo tudi naslednje enosmerne ceste:

- Cesta na stadion – Bračičeva do priključka na Rožno;
- Trg zboru odposlancev – Gaj – priključek na Reško cesto;
- Roška c. – Prečnovna ulica – priključek na cesto v Mestni log;
- Železniški podvoz (Tomšičeva c.) – Cesta na Trato in mimo Tekstilane do priključka na Kolodvorsko.

Zaprti bosta Šeškova in Tesarska ulica. V Kidričevi ulici bo urejeno enostransko parkiranje. Pri vstopu v Kočevje pa ne bo prednostna več vsa Ljubljanska cesta, ampak le do križišča pri Unionu in nato Kolodvorska – Tomšičeva in do priključka pri semaforju.

je prostor, predviden za naselje, razmeroma majhen in večji del zemljišča se v zasebni lasti; Kolpa včasih to zemljišče poplavi in dela škodo na objektih; do najbližje trgovine je kar 4 km, domačini imajo malo živil za prodajo itd.

Poleg tega je Kolpa po vsakem dežju več dni mrzla in ni primerna za kopanje. Zemljišče je vlažno in ni primerno za šotorjenje. Tabornikom – ljubiteljem narave – „delajo družbo“ komarji, muhe, mravlje in druge živalce.

Kljub vsemu temu pa je ob Kolpi le lep. Čeprav ni urejenih stranišč in vodovoda, taborniki sem radi zahajajo. Kar precej kočevcev preživi tu vsaj del letnega dopusta. Na izlete pridejo tudi kanuisti od vseposoda, da preizkušajo svoje znanje na brzicah Kolpe. Kolpa je tudi pravi raj za ribiče in vse ljubitelje nepovtorljive narave.

Za novo cisterno

Nekaj novosti iz gasilstva

Občinska gasilska zveza je na nedavni razširjeni seji sekretariata, ki so se je udeležili tudi sektorski poveljniki, sprejela načrt dela do konca leta in več drugih sklepov.

Tako so osvojili program protipožarnega tedna, ki bo v Ribnici od 23. do 30. oktobra. Sklenili so, da bodo nadaljevali z izobraževanjem kadrov in organiziral cestniški ali podčastniški tečaj ter sestinarje za strojnike. Imenovali so tudi komisijo, ki bo razpisala delovno mesto hišnika v novem gasilskem domu v Ribnici, ki so ga odprli julija l. g.

Sprejeli so tudi sklep, da bo PGD Ribnica predalo avtocisterno PGD Sodražica. V Ribnici pa se bo začelo zbiranje denarja za nakup nove cisterne, ki bo večja. Denar za nakup bo prispevala tudi SIS za varstvo pred požari, razen tega bodo pomagale še delovne organizacije, najeti pa bo treba tudi nekaj posojila.

Zavarovalna skupnost Triglav je dala 2 milijona din posojila za gradnjo doma. V tem domu bodo skupni društveni prostori, tudi gasilski. Gradnja se bo predvidoma začela že letos. Poleg tega je skupnost Triglav odobrila 300.000 din posojila PGD Sodražica.

Zakaj še vedno zasedaš prostor v družbenem brlogu, čeprav si tako rekoč kralj živali?

Ker je komunalno opremljeno zemljišče za najslabši brlog prek 10 starih milijonov, jaz pa sem kolikor toliko poštena zverina.

Drobne iz Kočevja

ODBOR SALAMIADJE SESTAVLJAJO – Te dni se je že oblikovalo ožje vodstvo odbora prihodnje Vestsnikove salamiade. Predsednik odbora je dr. Franc Rupnik, organizator je mesarski mojster Ivan Lampe, predsednik ocenjevalne komisije pa inž. Dušan Oražem. Kot smo že poročali, bo salamiada novembra, pokrovitelj pa bo zagrebški VUS.

KONČNO ZBOR POTROŠNIKOV – Te dni zaključujejo pri krajevni skupnosti priprave za imenovanje zboru potrošnikov za območje mesta. Priprave za ustanovitev tega zbora potekajo počasneje zato, ker vodstvo KS ne bi rado „obudilo“ preživelih potrošniških svetov pri stanovjskih podjetjih oz. skupnostih, ki se niso obnesli.

KJE BOMO ZIDALI? – Jeseni se bodo v Kočevju začele javne tribune o bodočih zazidalnih območjih. V Kočevju trenutno ni na razpolago dovolj zazidalnih parcel za družbeno in zasebno gradnjo, kar še zavira gradnjo stanovanj.

KMALU SEMAFOR – Te dni bodo začeli v Kočevju razkopavati cesto v središču mesta, kjer bodo uredili križišče in postavili prvi semafor. Dela bodo trajala okoli mesec dni.

POVIŠANJA NI

V pretekli številki Dolenjskega lista je tiskarski škrat povišal Stanka Nikoliča iz podpredsednika v predsednika Krajevne skupnosti Oslinca. Prizadetim se za napako opravičujemo.

KOČEVJSKE NOVICE

Občan vprašuje medved odgovarja

Sem slišal, da imamo v Ribnici v redu le eno ozvočenje, primerno za širjenje obvestil.

Vendar smo kljub temu dobro obveščeni, za kar poskrbe „neke gospe“ iz Kolodvorske ulice, ki od jutra do mraka na klopici pred blokom izmenjujejo najnovejše vesti.

Ribniški zobotrebc

GREGOR SE PRIPRAVLJA – V soboto, 10. septembra, bo pri Svetem Gregorju živalski sejem, ki ga organizira kmetijska zadruga Ribnica. Sejamski prostor je že pripravljen. Nekdo se je spomnil in napravil iz lesa miniaturne živali, ki jih bo prodajal ob tej priložnosti.

SEJEM DOMAČE OBRTI – V nedeljo, 11. septembra, bo v Ribnici sejem, na katerem bodo prikazali izdelke domače obrti in spominke. Pripravljali odbor sejma dela že dva meseca. Opraviti je bilo treba ogromno dela. Tudi za pokrovitelja je bilo težko, končno pa so ga dobili: DOM Ljubljana. V pripravah na sejem so pridno delali vsi člani Turističnega društva, najbolj pa Andrej Klemenc, Janez Belbeljak, Franjo Matoh in Janez Arko.

ZABAVA IN JEDAČA – Med sejmom bo poskrbljeno tudi za zabavo in vse ostalo. Gobarji se bodo izkazali s svojimi specialitetami. Za dobro prehrano in pijačo bodo poskrbeli družbena in zasebna gostišča. V gradu pa bo poskrbelo za gostinske usluge gasilsko društvo Bukovica. Razen tega bo v gradu igral tudi eden izmed domačih zabavnih ansamblov.

REŠETI

M. G-č

Odločitev do konca stoletja

V poslopju črnomaljske občine je od konca junija na ogled novelacija osnovne urbanistične dokumentacije, ki jo je izdelal

OBVEZNO FLUOROGRAFIRANJE

Od 20. do 28. septembra bo v črnomaljski občini obvezno fluorografiranje za vse občane, rojene 1953 in prej. Avtobus inštituta za pljučne bolezni in tuberkulozo z Golnika se bo ustavil na 31 mestih, poleg tega pa še v petih večjih delovnih organizacijah. Občani bodo 10 do 14 dni prej dobili vabila, če je le možno, pa naj pridejo na fluorografiranje takrat, ko niso v službi. V podjetjih bo fluorografiranje samo za delavce dopoldanske izmene, ti bodo o tem še posebej obveščeni. S fluorografiranjem odkrijejo poleg tuberkuloze, raka na pljučih, kroničnega bronhitisa, astme in drugih pljučnih bolezni tudi srčne bolezni.

SEMIČ SE ŠIRI – V Semiču rasteta dva nova bloka; v enem bodo solidarnostna stanovanja, v drugega pa se bodo vselili Iskrini delavci. V enem bloku bo dobila prostor tudi podružnica Ljubljanske banke. Računajo, da bosta bloka vseljiva proti koncu leta.

Urbanistični inštitut SRS, obsega pa novelacijo urbanističnega programa za črnomaljsko občino ter urbanistični načrt mesta Črnomelj.

„To je pravzaprav popolnoma nova dokumentacija, saj ji je prejšnja iz 1959 lahko komaj služila za podlago,“ je povedal referent za urbanizem in gradbeništvo Peter Ambrožič. „Urbanistično planiranje je sestavni del družbenega planiranja, zato mu moramo posvečati še posebno pozornost. Za nadaljnji razvoj naše občine je ta novelacija izrednega pomena.“

Gre za prostorsko ureditev črnomaljske občine, občinsko središče pa je obravnavano še posebej. Ko so imeli izhodišča za izdelavo te novelacije, so le-ta obravnavali občani v KS, prav tako so upoštevali mnenja delovnih organizacij, samoupravnih interesnih skupnosti, družbenopolitičnih organizacij in drugih. Računajo, da bodo ta pomembni dokument sprejeli na občinski seji oktobra ali novembra, seveda pa bodo upoštevali pripombe; sedaj je pripomb bolj malo, zato bodo organizirali posebne razprave v krajevnih skupnostih.

Ta dokumentacija bo podlaga za izdelavo podrobnejših urbanističnih načrtov za posamezna naselja oziroma zazidalnih načrtov za posamezne dele naselij. Zato je še kako pomembno, da se občani dobro seznanijo z

razgrnjenim načrtom in posredujejo svoje pripombe, kajti urbanistični program občine in načrt Črnomlja bo, ko bo sprejet, veljal do leta 2005. Oba dokumenta bosta na občini razgrnjena do srede septembra.

PRAZNIK KS TALČJI VRH

V spomin na partizanski napad na Italijane 8. septembra 1942 na Hajki praznujejo krajan KS Talčji vrh svoj praznik. Letošnje praznovanje bo v nedeljo, 11. septembra. Slavnostni govornik bo znani belokranjski prvoborec in družbenopolitični delavec Franc Košir, v kulturnem programu pa bo sodeloval ženski pevski zbor iz Črnomlja. Po slovesnosti bo gasilsko društvo Rožič vrh priredilo veselico, ob tej priložnosti bodo predali namenu tudi nov gasilski kombi.

Črnomaljski drobir

KDAJ TEHNIČNI PREGLEDI? – V Črnomlju si prizadevajo, da občanom ne bi bilo treba voziti na tehnične preglede v Novo mesto, Karlovac ali celo Kočevje, marveč da bi to lahko opravili v svojem občinskem središču. Tehnične preglede naj bi opravljali pri Viatorju. Seveda to ne more biti urejeno čez noč, saj je za to treba še precej urediti, preden bodo dobili vsa soglasja.

SEZONA KRIVOLOVCEV – Črnomaljski ribiči so zaradi brezvestnih krivolovcev letos utrpeli veliko škodo. Vendar se tudi „raubšči“ ne bodo poceni izmazali. Od tistega iz Gribelj, ki je julija iz Kolpe z ostmi potegnil kar sedem somov, bo ribiška družina izterjala štiri tisočake odškodnine, svoje pa bo rekel tudi sodnik za prekrške. „Pogumnež“, iz Čudnega sela, ki se je pred kratkim spril nad ribe v Lahinji na Zagarcih kar z razstrelivom, je povzročil za 13.000 dinarjev škodo. Seveda se zanj zanima tudi javni tožilec. Tako sta dve „veliki ribi“ na suhem.

Črnomaljski poročevalci

SPREHOD PO METLIKI

ŽELEZNA PLOŠČA MESTNE KANALIZACIJE pred hotelom Bela krajina spravlja goste, speče v sobah, ki gledajo na Cesto Bratstva in enotnosti, v obup in v govornje nelepih besed. Kadarkoli zapeje čezno avtomobil, zaropče, da vrže še takega zaspanca iz postelje. Četudi je bilo pritožb na račun tega že veliko, nihče niti s prstom ne migne, da bi popravil zadevo.

STANOVALCI BLOKA 40 b so se razveselili mojstrov, ki so prišli, da bi prebarvali poškodovana okna in vrata. Veselje pa je bilo kratkotrajno, kajti delavci so prebarvali le dele oken in vrat. Na vprašanje, zakaj ne nanašajo barve na cele površine, so odgovorili, da ni denarja in da bo tudi tako dobro. Varčevanje ali obrtniško mazažto?

NASELJE POD VESELICO lahko mirne duše imenujemo raj za pse. Stanovalci so navlekli od nekod krdelo cukov, ki povleči cvilijo, lajajo in tulijo, da spravljajo speče krajane na rob zvrčnih zlomov. Lastniki mešancev naj pozopar svoje štirinožne ljubljence v klet ali kam drugam, saj je že dovolj, da se po glavni cesti dro pijandure, vračajoče se iz gostiln, ki so odprte, dokler hoče tudi poslednji gost tuliti iz kوزarca.

JESEN KORAKA V DEŽELO, zato se bo zelo povečal promet na gorjanski cesti. V Belo krajino bodo drveli ozimničarji, sorodstvo, ki dobi tu brezplačno ozimnico. Še sreča, da so jeseni, sicer bi marsikateri roditelji pozabili da imajo kje v velikem mestu svoje ljubeče otroke. Polne trte, hruške, jabolane in polja pa jih priliječejo pod rodni krov.

MODNE REVIEJE NA VINOMERU

Propagandna služba Beti je v domu na Vinomeru spet pripravila modno revijo, na kateri bodo manekenke in manekeni poslovnim gostom prikazali modele za sezono pomlad-poletje 1978. Revije so se začele v ponedeljek in bodo trajale do 5. oktobra. Potem bo vsa ekipa odšla na potovanje po Jugoslaviji, da bodo tudi širši jugoslovanski javnosti pokazali, kaj ta belokranjska tovarna pripravlja za prihodnjo sezono.

metliški tednik

350 EVIDENTIRANIH IZ DO

DOLENSKI LIST 19

MTP

VSE INFORMACIJE IN REZERVACIJE ZA BIVANJE V PLANINSKEM DOMU „VINKA PADERŠIČA“ PRI GOSPODIČNI NA GORJANCIH NUDI

MLADINSKA TURISTIČNA POSLOVALNICA, NOVO MESTO, GLAVNI TRG 7, telefon: (068) 22-555.

NA SREBRNIH KRILIH

POČITNICE 77

Hotel Korinjak na otoku Ižu je nameščen v neposredni bližini otoške prestolnice Iž Veli. Sobe imajo v glavnem razgled na morje — na panoramo zadarskega otočja. Na hotelski plaži je še posebej urejen del, ki je namenjen otrokom, prav tako je letos poskrbljeno za otroško plavalno šolo.

Dopustnike, ki se bodo odločili za letovanje na otoku Ižu, bo odpeljalo letalo z ljubljanskega letališča vsako nedeljo ob tri četrt na dvanajst. Z Zadarskega letališča pa bodo odleteli proti domu deset minut čez eno popoldne, prav tako

ob nedeljah.

Cene za en teden znašajo na osebo 1.600 do 2.350 din, za dvotedensko bivanje pa 2.500 do 3.250 din. Otroci od dveh do desetih let bodo letovali po 1.300 do 2.050 din za 1 teden, oziroma po 2.200 do 2.950 din za 2 tedna.

Prijave in informacije: Turistična agencija Aerodroma Ljubljana-Pula, Brnik, tel. (064) 22-347, in Mladinska turistična poslovalnica, Novo mesto, Glavni trg 7, tel. (068) 22-555

KOMPAS JUGOSLAVIJA

VABIMO VAS NA ŠTIRIDNEVNI IZLET V ORVIETO-RIM-FIRENZE

Odhod 24. septembra 1977

Prijave sprejema Kompas Novo mesto, tel. 21-333.

Nudimo vam še: letalske vozovnice za domače in mednarodne letalske linije, organizacijo letnega oddiha, organizacijo prevoza in izletov ter usluge menjalnice.

Informacije: osebno v poslovalnici Kompas, Novi trg 8 ali po telefonu 21-333.

ZVEZA KULTURNIH ORGANIZACIJ
NOVO MESTO

razpisuje

GLEDALIŠKI ABONMA

za sezono 1977 - 1978

Abonma vključuje 9 gledaliških predstav, ki jih bodo uprizorili:

- MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO
- STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE TRST
- SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE
- ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
- GLEDALIŠČE „KOMEDIJA“ ZAGREB
- GLEDALIŠKA SKUPINA KUD „DUŠAN JEREB“ NOVO MESTO

Cene posameznega abonmaja:

sedež I. reda 250 din

sedež II. reda 200 din

Vpisovanje abonmaja bo do 20. septembra 1977 v pisarni Zveze kulturnih organizacij. Prešernov trg 5 (tel. 21-210)

Vse predstave bodo v Domu kulture v Novem mestu.

Vabljeni!

EKONOMSKO ADMINISTRATIVNI ŠOLSKI CENTER NOVO MESTO

objavlja razpis za šol. leto 1977/78 za vpis v:

1. razred EKONOMSKE SREDNJE ŠOLE — odd. za odrasle,
2. STROJEPISNI TEČAJ.

1. spričevalo 8. razreda osnovne šole,
2. izpisek iz rojstne oz. poročne matične knjige,
3. potrdilo o zaposlitvi,
4. izjavo o financiranju šolnine.

Sestanek vpisanih slušateljev v 1. letnih bo 19. septembra 1977, in sicer za ekonomsko srednjo šolo — odd. za odrasle ob 16. uri in za strojepisni tečaj ob 17. uri.

Vpisovanje slušateljev 3. letnika ekonomske srednje šole — odd. za odrasle ter 2. letnika poklicne administrativne šole — odd. za odrasle bo 20. septembra 1977 ob 16. uri.

Prošnje kolkovano s kolkom za 2,00 din, je treba oddati najkasneje do 15. septembra 1977 in priložiti:

DOM MAJDE ŠILC NOVO MESTO, Kristanova 60

razpisuje prosta delovna mesta:

1. 2 KV KUCHARJEV(IC), nastop dela 1/10-1977,
2. 1 PKV KUCHARJA(ICO) — razpis velja do zasedbe delovnega mesta).

Za vsa razpisana delovna mesta je potreben pogoj: delno nočno delo v izmenah. Prijavi dodajte dokazilo o izobrazbi.

OBČINSKO SODIŠČE SEVNICA

objavlja prosto delovno mesto

VODJA PISARNE KAZENSKEGA ODDELKA.

Pogoji:

- srednja šola ekonomske ali administrativne smeri, ali
- nepopolna srednja šola in 2 leti prakse na podobnih delovnih mestih.

Prednost pri izbiri imajo kandidati, ki poleg splošnih pogojev tega razpisa dobro obvladajo strojepisje.

Poskusno delo 1 mesec.

Kandidati naj pošljejo ponudbe z življenjepisom in dokazilom o izobrazbi v 15 dneh od dneva objave na Občinsko sodišče Sevnica.

NUKLEARNA ELEKTRARNA KRŠKO —

v ustanavljanju, 68270 KRŠKO, objavlja prosto delovno mesto:

OPERATER KONTROLNE SOBE — več izvrševalcev.

Pogoji:

- dokončana srednja tehnična šola — elektro ali strojna smer,
- aktivno znanje angleškega jezika,
- prednost imajo kandidati z izkušnjami v termoelektrarnah, ladijskih pogonih ali procesni industriji.

Delavcem, ki bodo sprejeti, bo NE Krško po končani specializaciji v Jugoslaviji in ZDA zagotovila stanovanje v Krškem ali v okolici. Rok za dostavo ponudb je 30 dni na naslov delovne organizacije.

RAZPIS NAGRADE „JOŽETA ŠEŠKA“ ZA LETO 1977

Na podlagi 2. člena odloka o ukinitvi sklada „Jožeta Šeška“ v občini Kočevje in 15. člena statuta sklada „Jožeta Šeška“ ter po sklepu odbora za podeljevanje nagrad z dne 2. 9. 1977

RAZPISUJE

odbor za podeljevanje nagrad „Jožeta Šeška“
nagrade za leto 1977

1. Nagrada in plaketa „Jožeta Šeška“ v občini Kočevje se daje kot priznanje zaslužnim posameznikom, skupinam, društvom, delovnim organizacijam, krajevnim skupnostim in samoupravnim interesnim skupnostim za dolgoletno uspešno delo ali za enkratne dosežke na kulturnih, prosvetnih, umetniških, znanstvenih, gospodarskih in drugih področjih.
2. Kandidate za podelitev Šeškove nagrade predlagajo družbenopolitične organizacije, krajevne skupnosti, samoupravne interesne skupnosti, delovne organizacije in društva iz občine Kočevje.
3. Obrazložitev mora vsebovati naslednje podatke:
 - ime in priimek posameznega kandidata ali naziv društva, delovne organizacije, krajevne skupnosti ali samoupravne interesne skupnosti itd.;
 - s katerega področja dejavnosti (kulturno, prosvetno, telesnovzgojno, umetniško, znanstveno, gospodarsko, družbenopolitično in podobno) se predlaga;
 - dosežki kandidata oziroma uspešno delovanje kandidata;
 - ali je bil že predlagan v preteklih letih.
4. Obširno obrazložene predloge sprejema odbor za podeljevanje nagrade „Jožeta Šeška“ pri skupščini občine Kočevje vključno do 20. septembra 1977.
5. Vse predloge, ki bodo prispeli do 20. septembra 1977, bo obravnaval odbor za podeljevanje nagrad „Jožeta Šeška“.
6. Šeškove nagrade se podele za občinski praznik na svečani seji občinske skupščine v mesecu oktobru.

PRESEDNIK
odbora za podeljevanje
nagrad „Jožeta Šeška“
TONE ŠERČER, l. r.

VINOGRADNIKI, POZOR!

TOZD HMELJNIK NOVO MESTO je začel sprejemati naročila za rigolanje in trtne cepljenje. Ker pa je letošnja pezoza prizadela proizvajalce grozdja, bomo nudili pezozde kvalitetnih srbskih sort. Vse naročila sprejemamo v pisarni kleti v Bršlinu in upravi v Ločni.

PODJETJE ZA PTT PROMET NOVO MESTO

objavlja sledeča prosta delovna mesta:

V DELOVNI SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB:
— dve delovni mesti finančnega knjigovodja za delo na konvencijah — za določen čas od 31. X. 1977; nastop dela takoj.

V TOZD ZA PTT PROMET NOVO MESTO:
— pet pripravnikov z dokončano srednjo šolo za delo v postopku manipulaciji na pošti Novo mesto in okoliških poštah; prednost imajo — zaradi narave dela (nočno delo) — moški.
Prijave sprejema v 15 dneh po objavi sektorja za ptt promet zadeve podjetja oziroma upravnik TOZD za ptt promet Novo mesto.

INTEREXPORT Ljubljana
PE „INEX“ Potovalna agencija
61000 Ljubljana, Titova 25
Telefon: (061) 312-995

VABIMO VAS NA ZANIMIVA KRAJŠA IN VEČDNEVNA JESENSKA POTOVANJA V TUJINO Z LETALI DC-9 INEX ADRIE:

- LONDON, medn. razstava INTERPLAS, odh. 19. 9.,
- HANNOVER, razstava orodnih strojev EMO, odh. 22. in 25. 9.,
- TUNIZIJA, odh. 20., 22., 24. sept. in 7. okt.,
- ŠPANIJA, odh. 22. sept. 6., 16. in 20. okt.
- GRČIJA, odh. 6., 10. in 13. okt.,
- ISTANBUL, odh. 13., 15., 17., 19. in 21. okt.,
- OTOK KRETA, prvič iz Ljubljane, odh. 29. 9.,
- OTOK DJERBA, Tunizija, prvič iz Ljubljane, odh. 25. okt.,
- EGIPT, odh. 20. okt.,
- MEHIKA, odh. 24. nov.,
- INDIJA — NEPAL, odh. 25. nov.,
- BALI — INDONEZIJA — TAJSKA — SRI LANKA, odh. 20. 1. 1978.,
- KENIJA, odh. 20. okt.

Še vedno se lahko odločite za počitnice v Grčiji, Španiji ali v Tuniziji.

Tečaji angleščine v Veliki Britaniji so tudi jeseni in pozimi.

INFORMACIJE IN PRIJAVE:

INEX, potovalna agencija Ljubljana, Titova 25, tel. 312-995

INEX, potovalna agencija Maribor, Volkmerjev prehod 4, tel. 24-571

IZLETNIK CELJE, Celje, Velenje, Žalec
AVTOPROMET GORICA, Nova Gorica
ALPETOUR ŠKOFJA LOKA, Šk. Loka, Kranj, Radovljica
Mladinska turistična poslovalnica Novo mesto
SAP Trbovlje

Komisija za dodeljevanje solidarnostnih stanovanj pri Zboru delegatov enote za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Trebnje na podlagi 16. člena Pravilnika o pogojih in merilih za dodeljevanje najemnih stanovanj, zgrajenih s sredstvi sklada za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu (Skupščinski Dolenjski list št. 23/76 in 14/77) in sklepa Komisije z dne 22. 8. 1977

OBJAVLJA

predlog prednostne liste prosilcev solidarnostnih stanovanj, ki so se prijavili na 2. razpis za stanovanja na Mirni in v Mokronogu.

1. Pogoje za uvrstitev na prednostno listo izpolnjujejo in se zato na listo uvrščajo naslednji prosilci:

Zap. št.	PROSILEC	Sedanje prebival.	Št. druž. članov	Štev. zbranih točk	Povr. stan. do kakrš. je upravičen	Kraj, za kjer prosi stan.
1.	a) Družine z nizkimi dohodki:					
2.	Berk Lojzka	Straža 27	3	475	56 m2	Mirna
3.	Metelko Marija	Martinja v. 33	5	439	76 m2	Mokronog
4.	Starič Marija	Mokronog 27	3	422	56 m2	Mokronog
5.	Kisovec Marija	Prelesje 20	4	418	68 m2	Mirna
6.	b) Mlade družine					
7.	Končina-Savšek					
8.	Danica	Mokronog 13	2	369	40 m2	Mokronog
9.	Hočevar Alojz	Mokronog 58	3	343	40 m2	Mokronog
10.	Jurglič Cveta	Mokronog 144	3	341	40 m2	Mokronog
11.	Murn Tončka	Mokronog 77	3	333	40 m2	Mokronog
12.	c) upokojeni občani					
13.	Slapar Jožefa	Mirna 146	1	222	32 m2	Mirna

Zoper uvrstitev prosilcev iz tč. 1 imajo vsi prizadeti in drugi občani pravico ugovora v roku 15 dni po objavi. Morebitne ugovore je treba poslati Samoupravni stanovanjski skupnosti Trebnje, Goliev trg 9, Trebnje. O ugovorih bo dokončno odločal Zbor delegatov enote za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu pri SSS Trebnje.

3. Prosilcem, ki so se prijavili na 2. razpis, pa je zanje ugotovljeno, da ne izpolnjujejo pogojev za uvrstitev na prednostno listo, bo izdan poseben sklep.

4. Za prosilce solidarnostnih stanovanj, ki so se prijavili na 2. razpis in prosijo za stanovanje v Trebnjem, bo predlog prednostne liste sestavljen in objavljen naknadno.
Številka: 445/77
Datum: 29/8-1977

Predsednik komisije za dodeljevanje solidarnostnih stanovanj SSS Trebnje: JOŽE KLEMENČIČ

ČGP „DELO“ Ljubljana, podružnica Novo mesto
sprejme takoj raznašalce(-ke) za dostavo jutranjika DELO naročnikom na dom. Delo je pogodbeno. Prijave sprejema podružnica Novo mesto, Glavni trg 1.

IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST OBČINE METLIKA,
komisija za dodeljevanje štipendij pri izobraževalni skupnosti občine Metlika **RAZPISUJE** za šol. leto 1977/78 **5 ŠTIPENDIJ** za dijake gimnazije pedagoške smeri. Prijavo za štipendiranje in ostalo dokumentacijo pošljite najkasneje do 15. 9. 1977

VOZNIKI!
ZAŠČITITE SVOJE VOZILO PRED KOROZIJO. ZUNANJI IN NOTRANJI PREMAZ Z „VALVOLINE TECTYL“ VAM OPRAVI.
PETER PERDEC
AVTOMEHNIK
POD TRŠKO GORO 90,
TELEFON 068-22-372
GARANCIJA ZA OPRAVLJENO DELO!
TECTYL CENTER

ZAHVALA
Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta in starega očeta
CIRILA TRATARJA
se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izraženo sožalje ter za podarjene vence in cvetje. Hvala zdravnikom in osebju nevrološkega oddelka novomeške bolnišnice, podjetjem tovarni zdravil Krka Novo mesto, KZ Krka Novo mesto ter kovinskemu podjetju Krško. Zahvaljujemo se tudi duhovnikom za opravljeni obred, vsem govornikom, pevcem, godbi, društvu upokojencev ter vsem ostalim, ki ste sočustvovali z nami in nam pomagali v najtežjih trenutkih.
Žalujoci: žena Alojzija, sinovi Gregor, Ciril in Mirko z družino, hčerka Slavka z družino, sin Branko in hčerka Karlinca.

ZAHVALA
Ob nenadni izgubi naše drage nenadomestljive mame, tašče in stare mame
BARBARE KLEMENČIČ
iz Gradca v Beli krajini
se iskreno zahvaljujemo vsem za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje ter vsem, ki ste jo v tolikem številu spremili v njen zadnji dom. Posebno zahvalo izrekamo sosedom za pomoč, govornikom za pretresljive besede ter kolektivoma Iskra iz Sevnice in Beti iz Metlike.
Žalujoci: hčerki Tončka in Anica z družinama

V SPOMIN
11. septembra bo minilo eno leto, odkar nas je za vedno zapustila naša dobr mama, stara mama in sestra
AMALIJA REBERNIK
iz Ševnice pri Mirni
Čas beži, ne izbršje pa bolečine iz naših src. Tih, pust in prazen je zdaj naš dom. Hvala vsem, ki se je spominjate in obiskujete njen grob.
Vsi njeni!

ZAHVALA
V 40. letu starosti nam je kruta usoda nepričakovano iztrgala iz naše sredine ljubo mami, ženo, teto in svakinjo
MARIJO KUKMAN
iz Dol. Kamenc 50
Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom za nesebično pomoč v najtežjih trenutkih. Posebna hvala delovni organizaciji Krka ter župniku za opravljeni obred in poslovilne besede. Toplo zahvalo smo dolžni vsem, ki so ji darovali številne vence in cvetje ter jo v tako lepem številu spremili na njeni mnogo prerani zadnji poti.
Žalujoci: mož Franc, sin Samo, hčerka Kati in drugo sorodstvo

OSMRTNICA
Tovariše, prijatelje in znance obveščamo, da je umrl v 46. letu starosti naš dragi mož in oče
ANTON BOHTE
od njega se bomo poslovili danes, 8. septembra ob 16. uri, iz hiše žalosti v Vojni vasi 12 na domače pokopališče v Črnomlju.
Žalujoci: žena Lojzka s hčerkama Sonjo in Nado ter sinom Igorjem, sestra Pepca Gabrovec z družino in drugo sorodstvo
Črnomelj, 6. septembra 1977

V SPOMIN
14. septembra 1977 so minilo žalostno leto dni, ko smo se za vedno, prerano poslovili od našega dragega očeta, moža, strica in brata
JOŽETA CEKUTE
zidarja,
iz Orehovca pri Kostanjevici
Hvala vsem, ki se ga spominjate in obiskujete njegov grob.
Vsi njegovi!

DOPIRNA DELAVSKA UNIVERZA „UNIVERZUM“
DOPIRNA DELAVSKA UNIVERZA „UNIVERZUM“, LJUBLJANA, PARMOVA 39, IZOBRAŽUJE NA SODOBEN – SEMINARSKI NAČIN V ŠOLAH IN TEČAJIH
Vpisujemo v:
— šolo za osnovno splošno izobraževanje ob delu (5., 6., 7. in 8. razred),
— poklicno administrativno šolo (2-letno),
— upravno-administrativno šolo (4-letno) — vpis v 3. letnik za absolvente PAŠ,
— ekonomsko srednjo šolo (4-letno),
— poklicno kovinarsko šolo (3-letno),
— delovodsko šolo za strojništvo (3-letno) za absolvente poklicnih kovinarskih šol,
— tehniško elektro šolo (4-letno) in 3-letno za absolvente poklicne elektro šole,
— poklicno šolo za kemijske laborante (2-letno),
— tehniško šolo za lesarstvo (3-letno) za absolvente poklicne šole lesne stroke,
— dopisno filmsko in TV šolo — za mentorje AV vzgoje, da diferencialne izpite za vpis v 3. razred upravno-administrativne šole.
Organiziramo naslednje tečaje:
— strojepisni tečaj,
— tečaj za stavce na IBM stavnihih strojih,
— tečaj tehniškega risanja,
— za skladiščnike,
— za kontrolorje in predelavce v kovinarski stroki (za skupine v OZD),
— za varstvo pri delu (skupine v OZD),
— začetni tečaj nemškega jezika.
Organiziramo tudi pripravo za preizkus znanja za naslednje visoke in višje šole:
— Višja pravna šola — Maribor,
— Višja upravna šola — Ljubljana,
— Višja šola za socialno delo — Ljubljana,
— Visoka šola za organizacijo dela — Kranj.
Tečaji so namenjeni kandidatom, ki nimajo popolne srednje šole.
Z novim študijskim letom organiziramo 1. in 2. letnik Višje pravne šole — Maribor za študij ob delu.
Vpisujemo vsak dan od 7. do 13. ure in vsak torek od 7. do 18. ure.
ZNANJE ZAGOTAVLJA ZADOVOLJSTVO IN USPEHI!
Izobraževalni center pri Dopisni delavski univerzi Univerzum, Ljubljana, Parmova 39, p.p. 106.
(466) — 8. septembra 1977

Podjetje DOMINVEST Novo mesto p. o.
Odbor za medsebojna razmerja in strokovno izobraževanje
1. vabi k sodelovanju za delo v projektivnem biroju:
— dipl. ing. arhitekta,
— dipl. ing. gradbeništva,
— dipl. ing. komunalne tehnike,
— gradb. teh. (visoke in nizke smeri);
Pri interesentih pod 1) so zaželeno delovne izkušnje.
2. oglašja prosti delovni mesti:
a) arhivar,
b) komercialni referent.
Pogoji:
pod a)
končana srednja šola in tri leta delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delovnih mestih,
pod b)
višja strokovna izobrazba ekonomske smeri in pet let delovnih izkušenj v komerciali
Interesenti naj pošljejo vloge z dokazili o izobrazbi in kratkim opisom dosedanjega dela, oz. naj se osebno zglase na naslov: Podjetje Dominvest Novo mesto, Prešernov trg št. 8, v splošni službi podjetja, kjer bodo dobili natančnejše informacije. Reševanje stanovanjskih vprašanj po dogovoru in skladu s samoupravnim aktom podjetja.
Za vse nanovo sprejete delavce je predvideno 3 mesečno poizkusno delo.

PROSTA DELOVNA MESTA
„SOP“ Krško, svet za medsebojna razmerja TOZD IKON Kostanjevica,
objavlja po samoupravnem sporazumu o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu prosti delovni mesti:
1. ELEKTRO VARILCA,
2. NK DELAVCA II.
Pogoji:
pod 1.:
opravljen tečaj za elektro varilca,
odslužen vojaški rok,
3-mesečna poskusna doba;
pod 2.:
odslužen vojaški rok,
3-mesečna poskusna doba.
Stanovanj ni.
Rok za prijave 8 dni.
Prijave sprejema kadrovska služba „SOP“ Krško.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 8. septembra – Marija Petek, 9. septembra – Petra Sobota, 10. septembra – Niko Nedelja, 11. septembra – Helga Ponedeljek, 12. septembra – Silvo Torek, 13. septembra – Lipe Sreda, 14. septembra – Zdenko Četrtek, 15. septembra – Bine

LUNINE MENE

13. septembra ob 10.23 uri – mlaj

KINIO

BREZICE: 9. in 10. 9. ameriški barvni film „Tom in Džeri“. 11. in 12. 9. ameriški barvni film „Serif iz

države Tenesi“. 13. in 14. 9. francoski barvni film „Stara puška“. BRESTANICA: 10. in 11. 9. francoski barvni film „Le kje je 7. četa?“. KRŠKO: 10. in 11. 9. ameriški film „Zločin v Orientu“. 14. 9. ameriški film „Yakuza“. NOVO MESTO – KINO KRKA: 8. in 9. 9. italijansko-ameriški barvni film „Sovraži svojega bližnjega“. 10. in 11. 9. ameriški barvni film „Hindenburg – zadnji cepelin“. 12. in 13. 9. ameriški film „V zmajevem gnezdu“. 14. in 15. 9. ameriški barvni film „Obsedenost“. RIBNICA: 10. in 11. 9. ameriški barvni film „Zaoka“. SEVNICA: 10. in 11. 9. slovenski film „Vdovstvo Karoline Zašler“. 14. 9. ameriški film „Bomba v Kansas Citiju“. TREBNJE: 10. in 11. 9. španski barvni avanturistični film „Sladki kolt“.

POSEST

PRODAM hišo, zgrajeno do 3. faze, v Sevnici. Ogled po 15. uri. Alojz Špec, Pot na Zajčjo goro 31, Sevnica.
PRODAM enodružinsko hišo z lokalom v centru Brestanice. Informacije pri Francu Krevlju, Brestanica 33.
PO UGODNI ceni prodam parcelo za vikend s sadovnjakom in vinogradom za Hmeljniškim gradom v vasi Podturn. Naslov v upravi lista (2842/77).
PRODAM parcelo s posestvom in vinogradom na Cerovcu, od 8 do 9 ha zemlje. Kristina Kristan, Odrga 14, Trebnje.
PRODAM več parcel gozda nad Dol. Toplicami; sama smreka in jelka. Kupec dobi naslov v upravi Dol. lista ali na telefon Straža 84–569 (2854/77).
PRODAM parcelo za vinograd 17 a, dovoz možen z vsakim avtomobilom. Cena po dogovoru. Anton Hočvar, Stara vas 4, Škocjan.
UGODNO prodam parcelo, primereno za vikend, med Dobruško vasjo in Belo cerkvijo. Naslov v upravi lista (2830/77).

ODSTOPIM vrstni red za golfa. Dobava v začetku septembra 1977. Vinko Miketič, Kolodvorska 61, Crnomelj.

KMEČKO dekle ali vdovo, staro do 40 let (hčerka ni ovira), želi spoznati za skupni življenje mali posestnik. Naslov v upravi lista (2838/77).

CESTNIKE

DRAGI mami in stari mami Mariji Smrekar iz Goriške gore pri Škocjanu za 50. rojstni dan in god še na mnoga zdrava leta želijo sin Jani, hčerki Štefka in Marica z družinama.

PREKLICI

OPOZARJAM bivšo čistilko Marijo Bevk, Trdinova 5/c, Novo mesto, da preneha prenašati laži in pisati grožljiva pisma. Če tega ne bo upoštevala, jo bom sodno preganjal. Janez Jevšek, Trdinova 5/c, Novo mesto.

OBVESTILO
Obveščam cenjene stranke, da sem s 1. septembrom 1977 odprl odvetniško pisarno v Krškem Hočvarjev trg št. 11. Odvetnik Andrej Martinc.

OBVESTILO
Odvetniška pisarna Franci Kuhar, K sodišču (Študijska knjižnica), Novo mesto, telefon 23–728. Pravna pomoč s področja gospodarskih in samoupravnih razmerij.

mali oglasi

STANOVANJA

ODDAM sobo s kopalnico dijakinji. Ponudbe pod šifro: „128“.
VSELJIVO dvoipolno sobno komfortno stanovanje v Novem mestu s telefonom in garažo v hiši prodam. Ponudbe pod šifro „CIM-PREJ“

Motorna vozila

UGODNO prodam Ami 8. Brestanica, telefon 75–182.
UGODNO prodam fiat 124, letnik 1969. Informacije na telefon (068) 72–250.
DIANO, letnik 1976 november, prodam. Telefon 81–537.
PRODAM ami 8, letnik 1972, prevoženih 44.000 km, cena 26.000 din, v zelo dobrem stanju. Zeljko Pirš, Senovo 141.
PRODAM R-4 še z garancijo. Naslov v upravi lista (2889/77).
ZASTAVO 750, letnik 1971 prodam. Škerlj, Karlovska 20, Novo mesto, telefon 21–375.
UGODNO prodam zastavo 750, letnik 1972, obnovljen. Milan Lužar, Gor. Suhadol 10, Brusnice.
PRODAM osebni avto zastava 750. Rajko Jakše, Regrča vas 17/a, Novo mesto.
PRODAM BMW 1602 L, letnik 1975 z dodatno opremo. Telefon 84–522 ob delavnikih od 6. do 14. ure.
PRODAM zastavo 750, letnik 1972. Pod Trško goro 34, Novo mesto.
UGODNO prodam zastavo 101, letnik november 1974. Naslov v upravi lista (2873/77).
PRODAM zastavo 1300, prevoženih 57.000 km. Janez Rifelj, Lešnica 4, Otočec.
PRODAM dobro ohranjen R-4, letnik 1974, registriran do avgusta leta 1978. Informacije po 15. uri na telefon (068) 23–200.
PRODAM Ami 8 break, letnik 1971, registriran do februarja 1978 in motorno žago Jobu Tiger, lahko tudi na ček za gradbeni material. Anton Novak, Leskovec 32 pri Krškem.
LADO special, prodam. Košir, Cegelnica 52, Novo mesto.
PO UGODNI ceni prodam dobro ohranjen Renault 6, registriran do 31. 8. 1978. Simič, Jerebova 12, Novo mesto.
PRODAM dobro ohranjen pony expres. Darko Andoljšek, Vel. Bučna vas 48, Novo mesto.
PRODAM osebni avtomobil F-850 special, letnik 1969 v dobrem stanju. Ivan Pezdirc, Nad mlini 41, Novo mesto.
PRODAM zastavo 101, letnik 1973. Jože Ravbar, Kristanova 11, Novo mesto, telefon 22–047.
PRODAM zastavo 101, letnik 1973. Darko Bašelj, Gor. Kamenje 5, Novo mesto.

SKORAJ nov enosni traktor Pasqali 8 KS s frezo, ugodno prodam. Ludvik Markovič, Podturn 6, Dol. Toplice.
PRODAM Citroen GS 1220, Club. Marjan Vraničar, Mačkovec 20, Novo mesto, telefon 22–551.
PRODAM princa 1200, lepo ohranjen. Cveto Lindič, Kristanova 3 a, Novo mesto.
PRODAM nov Golf L in Dacio 1973. Telefon 23–248 v soboto od 13. do 17. ure.
PO ZELO ugodni ceni prodam kombi TE furgon 750, dobro ohranjen, letnik 1971/72-garažiran. Predovič, Hrast 14, Suhor.
PRODAM zastavo 850, dobro ohranjeno. Darko Knez, Hrastovica 18 Mokronog.

PRODAM

PRODAM novo žensko kolo, trodelno omaro in trajno žarečo peč, po zelo ugodni ceni. Brzin, Rimska 13, Trebnje.
PRODAM črno-beli televizor Gorenje 900 in fotoaparati Zorki 4. Brane Pavlin, Paha 4, Otočec.
PRODAM rabljen stroj za izdelavo cementne strešne opeke s 4000 modeli in dvema mešalcema. Naslov v upravi lista (2835/77).
PRODAM pse mladiče z rodovnikom (nemške ovčarje) in odlično oceno staršev. Pavel Mihelčič, Trdinova 28, Novo mesto.
PRODAM novo manjšo 401 stiskalnico (prešo). Koštalova 24, Novo mesto.
PRODAM enofazni hidrofor. Alojz Koračin, Hudo 6, Novo mesto.
PRODAM dobro ohranjen vinski sod 16 hl. Naslov v upravi lista (2865/77).
PRODAM novo navadno 3-tonsko harmoniko. Anton Grabnar, Čučnja vas 37, Mokronog.
GRADITELJI! Opeko modularni blok 1500 kom. prodam za 5.000 din. Prav tako prodam ali zamenjam za les za kurjavo, cca 1,5 m3 rezanega lesa za ostrešje. Opeka in les se nahajata na Malih Vodenicah pri Kostanjevici, dostop možen s kamionom. Informacije: Pavlin, Cesta JLA 62, Kranj, telefon (064) 24–926 popoldan.
PRODAM kombiniran italijanski otroški voziček. Naslov v upravi lista (2882/77).
PO UGODNI ceni prodam nerabljen kombiniran štedilnik (dva plin, štiri električni). Mohorko, Drežčeva 4, Novo mesto.
POCENI prodam dobro ohranjeno kompletno pevsko opzvočenje FBT 120 W in bas ojačevalec 160 W z dvema zvočnima skrinjama. Prodajam tudi nekaj mikrofonov. Informacije vsako soboto od 19. ure dalje pri ansamblu Orion v restavraciji hotela Otočec.
PRODAM zmrzovalno skrinjo Gorenje. Dana Kovač, Partizanska 8, Novo mesto.

PRODAM kamen. Telefon: 23–366.
PRODAM kostanjev gozd in parcelo za vikend v Golobinju. Naslov v upravi lista (2829/77).

KUPIM

KUPIM zastavo 750 na kredit. Naslov v upravi lista (2841/77)
KUPIM starejšo hišico s približno 2000 m2 zemlje, oddaljeno do 70 km iz Ljubljane na Dolenjsko. Ponudbe pošljite na naslov: Jože Prudič, Tacenska 7, Ljubljana – Sentvid.
KUPIM rabljen električni betonski mešalec. Ponudbe s ceno na naslov: Drago Krošelj, Log 64, 68294 Boštanj.

RAZNO

POROČNI PRSTANI! Poroka – spomin nanjo naj bo lep in trajen! Zato izberite poročni prstan pri zlatarju v Ljubljani, Gosposka 5 (poleg univerze). Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta! ZA VEKS in druge šole instruiram nemščino in angleščino. Telefon 22–877.
SPREJMEM dekle, ki bi rada nadljevila šolo, tečaj, se izučila ali zaposlila. Ji pomagam. Kaplan, Galjevica 14, Ljubljana.
V ČETRTEK, 1. septembra, sem v Ločni izgubil kolo za zastavo 640. Poštenega najditelja prosim, da ga vrne na Kovinar, Novo mesto.

ZAHVALA
Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta in starega očeta
ANTONA ŠEKORANJA
iz Dramelj 4 pri Bizeljskem

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so mu ob boleznih stali ob strani ter ob smrti kakorkoli pomagali, darovali vence in cvetje ter ga pospremili na zadnji poti. Še posebej hvala za trud in darovanje vencev Cestnemu podjetju Brežice, Zidar Kočevje in Gostinskemu podjetju hotel Pugled Kočevje, godbi, pevcem, govornikom in duhovniku za opravljeni obred. Za poslovilne besede in izražena sožalja vsem iskrena hvala.
Žalujoči: žena Ivanka, sin Jožko z družino, hčerke Ivanka in Veronika z družinama ter Mimica

Naročnikom Dolenjskega lista!

Naročnino za letošnje drugo polletje so začeli pobirati pismoonoše po vsej Sloveniji te dni, pobrana pa bo do konca septembra. Pošti in nam boste prihranili mnogo dela, sebi pa tudi nepotrebne dodatne stroške, če boste naročnino poravnali takoj. Prosimo vas zato, da svojo obveznost do domačega tednika izpolnite že ob prvem obisku vašega pismoonoše. – Zamudnikom smo prišli zaostanek za prvo polletje, kar velja tudi za tiste nove naročnike, ki doslej še niso poravnali naročnine zadnjih mesecev prvega polletja.

NAROČNIKE IZVEN SLOVENIJE prosimo, da takoj nakažejo naročnino do konca leta; položnice smo jim poslali v zadnjih tednih.

NAROČNIKE V TUJINI smo o njihovih zaostankih naročnine obvestili v pisnih zadnjih tednih. Prosimo jih, da pošljejo naročnino z mednarodno pošto nakaznico ali s čekom v priporočenem pismu.

VSE NAROČNIKE V SLOVENIJI, ki so v zadnjih tednih, ko so pri nas potekale priprave za jesensko izterjavo naročnine, že poravnali svojo obveznost do lista, posebej prosimo, da to pismoonoši povedo in da mu hkrati pokažejo odrezek potrjene položnice o vplačilu naročnine.

NAROČNIŠKI ODDELEK DOLENJSKEGA LISTA

Obvestilo upravam pošt v devetih občinah

Uprave vseh pošt na Dolenjskem, v Beli krajini, Posavju ter v kočevsko-ribniškem predelu prosimo, da ob jesenski izterjavi naročnine upoštevajo naslednje navodilo:
odrezke (položnice) enega obračuna nam pošljite istočasno, ko nakazujete denar, tako da se vknjižba ujema s številom odrezkov in z zneskom, ki ga pošiljate za to nakazilo.
Na občrtano pripombo na izterjevalni položnici: „Ni možno izterjati“ imamo vsakič zelo veliko pripomb naročnikov, da jih pismoonoša sploh ni obiskal in da je to oznako na položnici občrtal samovoljno. Da bi lahko ugotavljali upravičenost takih pritožb naših naročnikov, prosimo vse pismoonoše, da naročnik, ki naročnine ne poravnava, s svojim podpisom to opombo na izterjevalni položnici tudi podpiše.
NAROČNIŠKI ODDELEK DOLENJSKEGA LISTA

ZAHVALA
V 63. letu starosti nas je 1. septembra 1977 po težki in mučni bolezni za vedno zapustil naš mož, očka, nono, brat in stric
IGNAC OBLAK
iz Dolenjskih Toplic 26

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem za vso pomoč in obiske v času bolezni in vsem, ki so ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti in mu darovali vence in cvetje. Posebno se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju pljučnega oddelka Novo mesto za skrb in nego, TOZD TDT Novoles, podjetju Gorjanci, gasilec, družbenopolitičnim organizacijam in Zvezi borcev Dol. Toplice, godbi in pevcem. Posebna zahvala za poslovilne besede gasilskemu društvu na domu, Francu Markoviču in Vinku Povšetju pri odprtem grobu ter soborcu Ivanu Bajtu, ki se je v imenu Gubčeve brigade poslovil od njega.
Žalujoči: žena Anica, hčerki Nada s sinom Milošem, De-rinka z družino, sestri z družinama in brat

ZAHVALA
Ob boleči izgubi naše drage tete
ROZI ONDRISKA
roj. Kovač
iz Novega mesta,

Ki nas je zapustila 27. avgusta 1977, se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za podarjeno cvetje in slednje spremstvo. Še posebno pa se zahvaljujemo zdravnikom na drugemu osebju kirurškega oddelka novomeške bolnišnice za njihov trud, da bi jo rešili. Dalje se zahvaljujemo njenim prijateljem dr. Adamčiču, dr. Kretičevima, dr. Bohovima, dr. Strojteljema, dr. Vodniku, ing. Cimermanu in drugim, ki so jo dolga leta obiskovali, ji zdravstveno svetovali in ji sploh dajali moralno in prijateljsko oporo v njenih stiskah. Prav tako se končno zahvaljujemo duhovniku za opravljeni obred in vsem, ki so z nami sočustvovali in nam v teh bolečih trenutkih izrazili svoje sočustvovanje.
Žalujoči: Škerljevi in Šibarjevi
Novo mesto, dne 2. septembra 1977

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.
IZDAJATELŠKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lubšina.
UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Rina Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Milan Markelj, Janez Pezelj, Jože Primc, Jožica Teppey in Alfred Zeleznik. Oblikovalec Priloge Peter Simič. Ekonomska propaganda: Janko Saje, Marko Klinc.
IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 5 din – Letna naročnina 169 dinarjev, polletna naročnina 84,50 din, plačljiva vnaprej. Za inozemstvo 340 din ali 20 ameriških dolarjev oz. 49 DM (oz. ustrežna druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100–620–107–32000–009–8–9.
OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 89 din, 1 cm na določeni strani 119 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 3 din. Za vsak mali oglas do 10 besed 39 din, vsaka nadaljnja beseda 3 din. Vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 8 od 15. 10. 1976. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS št. 421–1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.
TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu, Ulica 52100–601–10558 – Naslov uredništva: 68001 Novo mesto, Ulica talcev 2, p.p. 33, telefon: (068) 23–606 – Naslov uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3, p.p. 33, telefon (068) 23–611. Nenaročnih rokopisov in fotografij ne vračamo – Časopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: Poročila ob 1.00, 2.00, 3.00, 4.00, 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.00, 22.00, 23.00 in 24.00. Nočni program od 0.05 do 5.00 (razen ob tleh). Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

CETRTEK, 8. SEPTEMBRA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo. 9.35 V družbi mladih slovenskih vokalnih ansamblov. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.40 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Uganite, pa vam zaigramo po klavi. 12.10 Zvoki znanih melodij. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Jurij Mamilo: Zaščita in prezimovanje vseh vrst rastlin. 12.40 Od vasi do potulca. 14.40 Mehurčki. 15.30 Melodije in ritmi z majhnimi ansambli. 16.00 Vrtljak. 18.05 Iz repertoarja mezzosopranistke Alenke Dernač - Bunta in tenorista Jurja Reje. 19.35 Lahko noč, Bogana Adamiča. 20.00 Cetrtek večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Literarni večer. 21.40 Lepe melodije. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Paleta popevk in plesnih ritmov.

PETEK, 9. SEPTEMBRA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo. 9.30 Iz glasbene tradicije jugoslovanskih narodov in narodnosti. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.40 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Po Talijinih poteh. 12.10 Z orkestri in solisti. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Milena Jazbec: Kdaj in kako gnojimo sadno drevje. 12.40 Pihalne godbe vam igrajo. 13.50 Človek in zdravje. 14.20 Naši umetniki mladim poslušalcem. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 Naš gost. 16.00 Vrtljak. 18.05 Mesta prijatelji. 19.35 Lahko noč, otroci! 19.45 Minute z ansambлом Borisa Kovačiča. 20.00 Morju in pomorščakih. 22.20 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Jazz pred polnočjo.

SOBOTA, 10. SEPTEMBRA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik. 9.35 Mladina poje. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.40 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Sedem dni na radiu. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Marija Greinik: Dela pri perutnini v jesenskem času. 12.40 Veseli domači napivi. 14.05 Glasbena abeceda. 15.45 S knjižnega trga. 16.00 Vrtljak. 18.05 Gremo v kino. 19.35 Lahko noč, otroci! 19.45 Minute z ansambлом Jožeta Kampiča. 20.00 Sobotna glasbena panorama. 21.30 Oddaja za naše izseljence. 23.05 Oddaja za naše plesom v novi teden.

NEDELJA, 11. SEPTEMBRA: 8.07 Radijska igra za otroke. 8.37 Skladbe za mladino. 9.05 Se pomnite, tovariši... 10.05 Nedeljska panorama lahke glasbe. 11.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 14.05 Nedeljsko popoldne. 16.00 Zabavna radijska igra. 19.35 Lahko noč, otroci! 19.45 Glasbene razglednice. 20.00 Obzornik (Lj) - 18.05 Iz sveta oblikovanja (Lj) - 18.25 Mozaik (Lj) - 18.30 Dogovorili smo se (Lj)

Literarni nokturno. 23.15 Plesna glasba za vas.

PONEDELJEK, 12. SEPTEMBRA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Ringa - raja. 9.20 Izberite pesmico. 9.40 Vedre melodije. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.40 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Za vsakogar nekaj. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Nežka Snoj: Zavarujmo čebelje družine pred hudo gnobilo čebelje zalege! 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru. 14.05 Pojo amaterski zbori. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Melodije in ritmi z majhnimi ansambli. 16.00 Vrtljak. 18.05 Iz tuje glasbene folklorne. 18.25 Zvočni signali. 19.35 Lahko noč, otroci! 19.45 Minute z ansambлом Veseli planšarji. 20.00 Poletni kulturni planšarji. 20.10 Operni koncert. 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiev. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Za ljubitelje jezca.

TOREK, 14. SEPTEMBRA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo. 9.30 Iz glasbenih šol. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.40 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Poletni promenačni koncert. 12.10 Danes smo izbrali. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Jože Oster: Rezultati pitanja bikov križancev. 12.40 Po domače. 14.05 V korak z mladimi. 16.00 Vrtljak. 18.05 Poletni spretnosti z našimi solisti. 19.35 Lahko noč, otroci! 19.45 Minute z ljubljanskim jazz ansambлом in Optimisti. 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.30 Radijska igra. 21.08 Zvočne kaskade. 22.20 Skupni program JRT - studio Beograd. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Popevke se vrstijo.

SREDA, 14. SEPTEMBRA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Nenavadni pogovori. 9.25 Zapijmo pesem! 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.40 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Po svetu glasbe. 12.10 Veliki zabavni orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Franc Skušek: Preprečevanje drisk pri teletih. 12.40 Pihalne godbe. 14.05 Ob izviri ljudske glasbene umetnosti. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 Spomini in pisma. 16.00 Loto vrtljak. 19.35 Lahko noč, otroci! 19.45 Minute z ansambлом Bojana Adamiča. 20.00 Glasbeni večeri RTV Ljubljana. 22.20 S festivalov jazz. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe.

1845 Mladi za mlade, barvna oddaja (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cirkak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 M. Lassila: Vstajenje od mrtvih, TV drama (Lj) - 21.35 Propagandna oddaja (Lj) - 21.40 Kulturne diagonale (Lj) - 22.20 TV dnevnik (Lj)

TOREK, 13. AVUGSTA: 8.30 TV v šoli: Angleščina, Kraj kjer živimo, TV vrtec, Mesto iz škatel (Zg) - 10.00 TV v šoli: Glasbena vzgoja, risanka, prirodoslovje (do 11.05) ponovitev (Bgd) - 14.30 TV v šoli (do 16.00) (Zagreb), 17.10 Pustolovski morskoga konjička, barvna lutkovna serija TV Zagreb (Lj) - 17.25 Crna puščica, barvna serija (Lj) - 17.55 Obzornik (Lj) - 18.10 Portret bratov Lorenz, barvna oddaja (Lj) - 18.40 Mozaik (Lj) - 18.45 Po slehah napredka, barvna oddaja (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cirkak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 Diagonale (Lj) - 20.30 Propagandna oddaja (Lj) - 20.35 Novele Grahama Greena, barvna nad. (Lj) - 21.28 Propagandna oddaja (Lj) - 21.30 G. Gordon: Razuzdančeva usoda, balet, barvna oddaja (Lj) - 22.15 TV dnevnik (Lj)

SREDA, 14. AVUGSTA: 8.50 TV v šoli: Jugoslavija, Istra, Kaj je film? (Zg) - 10.00 TV v šoli: Predšolska izobrazba, risanka, prirodoslovje (Bgd) - 17.15 Čas sanj (Lj) - 17.30 Zakladi britanskega muzeja, barvna oddaja (Lj) - 17.55 Obzornik (Lj) - 18.10 Od vsakega jutra raste dan: Nova Gorica, barvna oddaja (Lj) - 18.40 Mozaik (Lj) - 18.45 Tukaj je

TELEVIZIJSKI SPORED

NEDELJA, 11. AVUGSTA: 8.45 Poročila (Lj) - 8.50 Za nedeljsko dobro jutro: Matata Primorska, barvna odd. (Lj) - 9.20 625 - pregled sporeda (Lj) - 9.40 S. Karanović: Na vrat na nos, barvna nad. TV Bgd (Lj), 10.30 V iskanju življenja, barvna serija (Lj) - 11.00 Poletje na otoku Mirabelle, barvna oddaja (Lj) - 1.25 Mozaik (Lj), 11.30 Kmetijska oddaja (Sarajevo), 12.15 Poročila (do 12.20) (Lj), Nedeljsko popoldne, Krizem kražem, Čudeži živalskega sveta, Igre brez meje, Poročila, 16.40 Vtisi s Titove poti, barvna oddaja (Lj) - 17.05 Moda za vas, barvna oddaja (Lj) - 17.15 Rdeča reka, film (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cirkak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.50 Tedenski gospodarski komentar (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 S. Stojanović: Več kot igra, barvna nad. TV Bgd (Lj) - 21.02 Propagandna oddaja (Lj) - 21.05 Karavana: Cres in Lošinj, I. del. (Lj) - 21.40 TV dnevnik (Lj) - 21.55 Okrogli svet, barvna oddaja (Lj) - 22.10 Reportaža z nogometne tekme Vojvodina : Dinamo, (N. Sad) - 22.40 Športni pregled (Bgd)

PONEDELJEK, 12. AVUGSTA: 9.05 TV v šoli: Pravljica, zgradba in funkcija celice, električni naboj (Zg) - 10.00 TV v šoli: Srbohrvaščina, risanka, zemljepis (Bgd) - 11.05 TV v šoli (do 11.20) (Sarajevo) - 15.05 TV v šoli, ponovitev (do 16.00) (Zg) - 16.55 20 let - Mladinski pevski zbor RTVL (Lj) - 17.25 Čudeži živalskega sveta (Lj) - 17.50 Obzornik (Lj) - 18.05 Iz sveta oblikovanja (Lj) - 18.25 Mozaik (Lj) - 18.30 Dogovorili smo se (Lj)

Jugoslavija, barvna oddaja (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cirkak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 Film tedna: Ofelija (Lj) - 21.40 Propagandna oddaja (Lj) - 21.45 Včera, danes, jutri: Auca, plemo, ki izumira (Lj) - 22.30 TV dnevnik (Lj)

CETRTEK, 15. AVUGSTA: 9.00 TV v šoli: Kje je Jugoslavija, Zemlja in ljudje, (Zg) - 10.00 TV v šoli: Francoščina, risanka, kemija (Beograd) - 11.05 TV v šoli: Minerali (do 11.35) (Sa) - 15.00 TV v šoli (do 16.00) (Zg) - 16.55 Profesor Baltazar, barvna risanka (Lj) - 17.05 Obzornik (Lj) - 17.20 Poljudnoznanstveni film: Skrivnosti morja, barvni (Lj) - 18.10 Mozaik (Lj) - 18.15 Modri plašček, otroška serija TV Zagreb (Lj) - 18.45 Risanka (Lj) - 18.50 Cirkak (Lj) - 19.00 TV dnevnik (Lj) - 19.25 Ostende: Evropsko prvenstvo v košarki, prenos srečanja Španija: Jugoslavija (EVR, Lj) - v odmoru Propagandna oddaja (Lj) - 21.00 Propagandna oddaja (Lj) - 21.05 Izziv kulturi (Lj) - 22.35 TV dnevnik (Lj)

PETEK, 16. AVUGSTA: 9.00 TV v šoli: Ruščina, pravljica, moja pot od doma do šole (Zgb) - 10.00 TV v šoli: Angleščina, risanka, zgodovina (do 11.05) (Bgd) - 15.00 TV v šoli - ponovitev (do 16.00) (Zg) - 17.10 Krizem kražem (Lj) - 17.20 Pisani svet (Lj) - 17.55 Obzornik (Lj) - 18.10 Srečanje oktetrov 77, barvna oddaja (Lj) - 18.40 Mozaik (Lj) - 18.45 Sodobna medicina: Življenje v vaših rokah, II. del barvna oddaja (Lj) - 19.05 Cesta in mi, barvna oddaja (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cirkak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 Tedenski notranjpolitični komentar (Lj) - 20.00 Propagandna oddaja (Lj) - 20.05 P. Gejdoš: Nemirna ljubezen, barvna TV nad. (Lj) - 21.15 Propagandna oddaja (Lj) - 21.20 Razgledi: Cement, naš vsakdanji (Lj) - 21.50 Propagandna oddaja (Lj) - 21.55 Policijske zgodbe, serijski film (Lj) - 22.45 TV dnevnik (Lj)

SOBOTA, 17. AVUGSTA: 8.00 Profesor Baltazar, barvna risanka (Lj) - 8.10 Modri plašček, otroška serija TV Zagreb (Lj) - 8.40 Pustolovski morskoga konjička, barvna lutkovna serija TV Zagreb (Lj) - 8.55 Pisani svet, barvna oddaja (Lj) - 9.30 Življenje v naših rokah, II. del iz cikla (Lj) - sodobna medicina - 9.50 Cesta in mi, barvna oddaja (Lj) - 10.20 Po slehah napredka, barvna oddaja (Lj) - 10.50 Dokumentarna oddaja (Lj) - P. Gejdoš: Nemirna ljubezen, barvna nadaljevanka (Lj) - 15.30 Nogomet - Beograd: Vojvodina, prenos (do 17.20) (Bgd), v odmoru Propagandna oddaja - 17.35 Obzornik (Lj) 17.50 Klic divjine, barvni film (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cirkak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.50 Tedenski zunanjepolitični komentar (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 Potovanje v dvoje, barvni film (Lj) - 20.35 Moda za vas, barvna oddaja (Lj) - 21.45 TV dnevnik (Lj) - 22.00 Propagandna oddaja (Lj) - 22.05 625 (Lj) - 22.45 Vlak, zabavna oddaja, barvna (Lj) - 23.10 Evropsko prvenstvo v košarki, barvni posnetek srečanja Belgija: Jugoslavija (Lj).

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je za vedno zapustila naša dobra mama, babica in prababica

MARIJA SENOŽETNIK

iz Meniške vasi št. 12,

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, ki so jo spremljali na njeni zadnji poti in ji darovali vence in cvetje. Posebna hvala dr. Živkoviču za skrb med njeno boleznijo in dobrih sosedov za pomoč. Zahvaljujemo se tudi podjetjem Zdravilišče Dol. Toplice, Novoles Straža, Dolenjka Straža in Vema Maribor za izrečeno sožalje in podarjene vence ter pevcem za zapete žalostinke. Hvala častiti duhovščini za opravljeni obred.

Žalujoci: hčerke Micka z družino, Pavla z možem, Ivanka z možem, Valčka z družino, Majda z družino, Sivka Lojze z družino in Ivan s hčerko ter drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Po dolgi in hudi bolezni nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, brat, stric in svak

JANKO SIMONIČ

iz Črnomlja

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem. Posebno zahvalo smo dolžni vsem dobrih sosedom za nesebično pomoč v najtežjih trenutkih, govorniku Milošu Praprotniku za ganljive besede, godbi na pihala, kaplanu za opravljeni obred ter kolektivoma V.p. in Belsad Črnomelj in vsem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter nam na kakršenkoli način pomagali. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: žena Fani, sin Tine, sestri Marija in Tončka z družinama ter brata Jože in Lojze z družinama in drugo sorodstvo

V SPOMIN

11. septembra bo minilo žalostno leto dni, odkar te je kruta usoda iztrgala iz naše sredine. Šele 29 pomladi si imel za seboj, toda odšel si za vedno od nas, naš ljubi mož, ati, sin, brat in stric

JOŽE KUMP

iz Obrha pri Dragatušu,

Náš dom je pust in žalosten odkar te ni več med nami. Še vedno pričakujemo, da bomo kje zagledali tvoj veseli, nasmejani obraz, toda videli te ne bomo nikoli več. Priscrna hvala vsem, ki se ga še spominjate, prinašate cvetje ter prizigate sveče na njegovem mnogo preranem grobu.

Vsi njegovi!

Vsaj četrtak - DOLENJSKI LIST

ROŽE IN TRNJE

Posvečenje japonskih mučnikov se je praznovalo tudi v Novem mestu. Pridrlo je skupaj na to slavnost več tisoč ljudi, sešobno ženskih. Dobre duše so se vesemarjali za te odlične priče Kristove resnice, se ne dragih podob njihovih. Po pravici grajata ta kot poglavitve prilike zapravljanju in spolni razuzdanosti. Ali kakor vsaka druga stvar, ima tudi ta dve plati. Človek, ki se ustopi na gledališče estetično in sploh človeško, je prisiljen, odobravati. Bilo bi bogme na svetu žalostno in blako. Zdelano truplo potrebuje počitek, trpi, nčeno srce zahteva včasih kako olajšanje, kak kratek oddih, nekoliko brezskrbnih ur, da ga

ne zmlejejo udarci življenja, da se okrepča za nove trude in borbe. Ta počitek, ta oddih pa dajo prostemu človeku le velike svečanosti katoliške cerkve.

Otrok se veseli več tednov pred božičem svojih jasic; mladina se pripravlja cel post za veliko noč, obhaja vse dobrave in travnike, da nabere cvetic za poslavljenje sv. rešnjega telesa. Kako krasne so tist-čas slovenske procesije, posebno na deželi, če jih ne kazi slabo vreme. Po pravici slove v okolici novomeški smihelske. Udeležuje se jih tudi vojaško krdelo novomeško, med izvrstnim igranjem glasbenega zbora se pomiče čez zeleno polje ogromna množica domačih in tujih ljudi. Človek se čudi nežnim obražem mnogih kmečkih deklet, med njimi se nahaja marsikatera, ki se mora imenovati v vsakem oziru krasotica. Zrak napolnjujejo divne harmonije, s sladkim petjem smihelskih deklet se ujema in meša stoglasno zvrzolenje veselih škrljancev. Žene in možaki molijo, učenci stopajo zase, ravno tako tudi drobne mlade punčke, ki v belo oblečene in prelepo nakodrane nosijo v desni ročici lične košarice. Ženskih s svečami sem našel enkrat dvesto deset; drugi rinejo in silijo naprej, da slišijo godbo, edine svečarice raje zaostajajo, in to dela konec procesije tako lep in skladen, kakor je začetek in središče. Nikoli nisem opazil najmanjšega nereda, nikakršne nesposobnosti.

Kaj krasna in ob enop gotovo najnedolžnejša veselica je za prostega človeka nova maša. Ženske pripovedajo celo življenje z neskönčnim navdušenjem, kako dobro so se imele o takih prilikah. Tiste, ki so novomešniku v rodu, spravljaajo včasih več let zanaprej vsak krajcar, da mu morejo pokloniti izdaten podar,

dobro vede, da je takrat podpore najbolj potreben. Za krajcarje in goldinarje, katere mu je dal, se še noben kmet ni pokesal. Kranjec se sploh rad baha, o takih slovesnostih pa najraje. Posebno v zatičinski in šentviški duhovnjiki se je kazala prejšnje čase kaj sijajno ta lastnost. Bogatin je hotel napiti novomešniku in je prosil, da mu prineso največjo čašo. Napolnil jo je do vrha in s kupom s tolarji in mu jo je podal s prošnjo, da ne zavrže tega malega znamenja njegove spoštljivosti. Sosed, tudi bogat mož, se smehlja in pravi: „Ti, boter, počastil si gospoda, kakor se spodobi, jaz ga bom le po svoji majhni premožnosti. V papir je zamotal cekin in ga dal novomešniku. Gospod se zahvali za cekin, še bolj pa za papir, v katerem je bil zavit, za bankovec stogoldinarski.

Na Cerkvenih shodih se gode re velike napacnosti, zato jih pametni ljudje ne zagovarjajo, večidel jih celo grajajo in zahtevajo, da bi se odpravili. Ali saj bi se praznovali lahko brez živinskega pijančevanja, brez ponočnih razuzdanosti. Marsikateri revež pričakuje radost tega dne, hrani si zanj nekoliko s potom in žulji zasluženih šestac, da si napravi saj enkrat v letu kak dober dan. Bodi mu ta edini srečni dan blagoslovljen! Najbolj mikavna cerkvena zabava se mi zde božja pota. Nikjer nisem videl toliko od srca veselih ljudi kakor na njih. Prav je, da se skrbi dobro tudi za telesne potrebe; kdor ima denar, mu ni treba stradati ne belega kruha ne mesa ne sladke kapljice. Ali tudi pobožnih molitev nisem videl nikjer toliko ko na božjih potih. Mnogi romarji hodajajo iz prvega namena, da izpolnijo storjeno obljubo, da prosijo duševne in telesne pomoči zase in za svojo rodovino. Nedolžni siromaki iščejo zdravlja in ga dostikrat tudi nahajajo. Tisti ne

pozna človeške narave, ki trdi, da vera ne pomaga. V tej reči ni treba misliti na kako višjo pomoč, na kak čudež. Romar pušča svoje skrbi doma, se giblje cel dan in včasih po več dni zaporedoma v čistem zraku slovenskih dobrih in višav; udje, žile in mišice se razmičejo svobodno skoraj brez prenehljaja; kri se oživlja in ogreva bolj in bolj na vsakem koraku; v noge prihaja speh, v truplo moč in čilost; vedno večja veselost in bodrost obhaja in prešinja srce, dušo in život, človeka napolnjuje in povzdiguje radostno zaupanje, da bo ozdravel. Ni tedaj noben čudež, da pomore božja pot, večji čudež bi bil, ako ne bi nič koristila. Ki-neoterapija je postala dandanašnji prevažen del razumnega zdravlilstva. Romarstvo ima na Slovenskem svoj poseben red in ustroj, svoje vodnike in vodnice, ki molijo naprej ljudstvu, korakajo pred njim v procesijah in ga prepeljujejo od ene božje poti do druge. Med vodniki si je pridobil največje veljavo pobožen mož, ki je doma iz Štajerskega in ga imenujejo zato sploh le „Štajerca“. On zna moliti brez števila litanij in molitev pa tudi pridigati in sicer dobro, tako ganljivo, da spravi v glasen jok in stok celo krdelo, več sto ljudi. Ali tudi hudih zabavljačev se ne manjka. Na Trški gori so ga zasmehovali novomeški rokodelci in dijaki, pa se je ujezil in zaklel, da ga nikoli več ne bude na to goro, poiskal si bode bolj mirnega kraja za čast Marjino. Zdaj snuje res neko novo božjo pot. Med vodniki se nahajajo včasih zreli hudobneži, ki rabijo romarstvo za svoj dobiček. Pri sv. Roku za Savo je ukradel vodnik svojim romarjem petdeset goldinarjev, žandarji so ga zasačili in pokazali tatu romarjem, ki se niso mogli načuditi; da more tako svet mož krasti.

Vse zaradi petice manj

Odločilo je naključje. Morda trenutek neznanja. Slavka Struna to najbolje ve. Zaradi petice manj v končnem spričevalu osemletke na OŠ Katje Rupena so ji na ekonomski srednji šoli zaprli vrata. Pa ni dolgo razmišljala. Na Grm, na kmetijsko šolo vendar! Danes ji ni žal, srečni so tudi starši. Kmetija je dobila par novih, s svežo učenostjo napojenih rok. Slavka Struna jih danes šteje šele devetnajst. Pa nič zato. Že tri leta zapored meša štrne najboljšim slovenskim traktoristkam. Omenili smo jo v prejšnji številki našega lista, ko je tekmovala z ekipo Dolenjske na republiškem tekmovanju traktoristov v Leskovcu pri Krškem. Bila je druga, enako tudi njena ekipa. Nemalo po Slavkini zaslugi.

Kaj ji pomeni traktor pa oranje? „Vse. Mojih zadnjih osem let je tako tesno povezano s tema besedama. Doma na Podvrhu smo bili med prvimi kmetijami, ki je imela traktor. Od tega je že 13 let. Sama pa že osmo leto ravnam z njim. Oče me je nagovoril. Poskusila sem in vztrajala. Saj ni bilo težko. Le malo volje pa spretnosti. Sedaj je iz leto v leto bolje. Na prvem republiškem prvenstvu sem bila tretja, lani je bilo nekoliko slabše (Slavka je bila šesta), letos pa sem samo bore štiri točke zaostala za zmagovalko.“

Lep dosežek. Zagotavlja ji nastop na prvenstvu

najboljših jugoslovanskih traktoristov, ki bo v Stipu. Držimo pesti!

Beseda o našem kmetu, kmetijstvu. Tako redka iz mladih ust. Slavka je optimist. „Resda ljudje odhajajo v mesto, v industrijo, toda popoldne se vračajo domov. Na kmetijo. Tudi to je nekaj. Še najbolj pa je razveseljivo, da se ponovno vse več mladih odloča za delo na kmetiji, v kmetijstvu. Številke, ki kažejo na povečan vpis na našo šolo (Slavka je tam že zaposlena kot tehnik in inštruktor), „govore temu v prid.“

Vsaka ljubezen je lepa, pravijo, toda tista do zemlje je neuničljiva. Pa čeprav prva. Poljub ti vrne s poljubom. Na trdo delo ti odgovori z darili. Slavka to ve, zato bi rada zemlji dala še več. Pravi, da bo za nekaj časa zapustila Novo mesto. Vleče jo nadaljnji študij. Agronomija.

„V Maribor ali Ljubljano? Sama ne vem. Poljedelško-živinorejska smer je tista, kjer bi rada diplomirala. Zaenkrat je malo časa. Bo že.“

Slavko „pestijo“ druge želje. Pogled ji uide na traktor. Seveda! Zakaj pa ne bi tudi Novomeščanka končno odnesla naziv najboljše traktoristke v Sloveniji? Res, zakaj ne!

BOJAN BUDJA

„Jest dejlam žlice...“

Ribnica: v nedeljo sejem suhorobarstva in lončarstva

„Vsak mora bit učan, predajt robo sam; če modru govori, si že kej perdobi.“ pravi „Ribniška“ oz. „Sem Rib'nčan Urban“, ki jo bodo spet zapeli na sejmu suhorobarstva in lončarstva v nedeljo, 11. septembra.

Začel se bo že zjutraj s sprevedom ribniške godbe, narodnih noš

Spominkar. (Foto: J. Prime)

in krošnjarjev skozi mesto. Sejem bo trajal od 9. do 18. ure. Takrat bodo izdelovalci predmetov domače obrti prikazali, kako se izdelujejo lončarski in suhorobarski predmeti.

Na območju gradu, Šeškove in Urbanove ulice ter Gallusovega nabrežja bodo „delavnice na odprtem“, kjer bodo obiskovalci sejma lahko videli, kako nastajajo obodi, rešeta, vitre, razno orodje, pletene posode, škafi, vedrice, sodi, ribežni, pasti za miši in polhe itd. ter ribniški zobotrebi. Organizatorja sejma, Turistično društvo Ribnica in Narodopisni muzej Ljubljana, se bosta potrudila, da bodo prikazani res vsi predmeti, značilni za to območje. Pokrovitelj sejma je ljubljanski DOM.

Namen sejma je torej doseči neposreden stik med izdelovalci in kupci, bo pa tudi propaganda za izdelovanje predmetov domače obrti. Domača obrt namreč hitro izumira. Od predvojnih 70 lončarjev so danes ostali le še štirje. Podobno izumira tudi suhorobarstvo.

Lanski sejem je obiskalo okoli 7.000 ljudi, letošnjega pa bo gotovo več, saj bo ta sejem bogatejši.

M. GLAVONJIC

Kupci imajo premalo besede

Kaj bo tovarna Labod ponudila trgu v sezoni pomlad – poletje 1978, smo videli na tradicionalni modni reviji – Bo šlo najlepše samo čez mejo?

Zračno, široko, športno in udobno – so glavne značilnosti nove kolekcije izdelkov novomeške tovarne Labod za pomladansko-poletno sezono v prihodnjem letu. Tudi letošnja modna revija je potrdila sloves, ki ga Labod uživa daleč prek domačih meja.

Modna pista je bila za letošnjo revijo prvič postavljena na prostem, na ploščadi pod velikimi betonskimi gobami na Otočcu. Scena in organizacija prireditve sta bili za stalne obiskovalce nekaj novega, bolj domiselnega.

Kupcem iz vse države in številnim drugim gostom so labodovci predstavili program moških srajc in ženskih bluz ter novosti iz kolekcije vrhnjih oblačil. Pri izbiri modelov, barv in materialov so pomislili na vse: na potrošnike, ki se žele obleči za v službo, za sprehod, za gala prireditve, na uniformirance, ribiče, lovce.

V skladu z modnimi tendencami v svetu tudi Labod moške spet oblači kot moške. Kričečih barv srajc in kričečih vzorcev ni več, pač pa umirjene barve, nevsiljivi vzorci in dobra ter raznovrstna kakovost materialov. Pri moških srajc in ženskih blazah je veliko žepov. Še več smo jih videli na športnih hlačah, namenjenih obema spoloma. Vpadljiva novost Labodove nove kolekcije so dvojna krila. Izpold črnega, širše in v nadstropje krojenega krila je gledalo enako krilo bele barve. S tem so se oddolžili modni zahtevi, da oblačimo eno vrh drugega. Naj je slišati še tako čudno, videti je bilo lepo in je povsem primerno tudi za našo ženo ali dekle.

Vrhnja oblačila, kot so ženski kostimi, dvodelne obleke, plašči za dež in prehod, ter moška oblačila te vrste, imajo največkrat športni

140 LET STAR STOL – Stol, na katerega je naslonjena njegova lastnica Antonija Mohar s Hriba, ima po njenem pričevanju častljivo starost – 140 let! Prvi lastnik je bil praded njenega očeta. (Foto: M. Glavonjič)

F. Klemenčič šesti pilot v Sloveniji

V soboto in nedeljo se je na novomeškem letališču v Prečni odvijalo 13. republiško prvenstvo motornih pilotov Slovenije. Organizacijo tekmovanja je vzorno izvedel Dolenjski letalski center pod pokroviteljstvom kolektiva OZD Novoles iz Straže.

Za pokal pokrovitelja se je v treh etapah borilo 20 pilotov iz Ljubljane, Ptuj, Novega mesta, Lesc in Maribora. V celotnem tekmovanju so morali opraviti 21 nalog iz izvidništva, časovne točnosti in točnosti pristajanja. Dobro so spoznali Dolenjsko, saj so maršrute potekale preko Zužemberka, Grosuplja, Štične, Sevnice, Šm. Toplice in preko Mirne, Kostanjevice, Sentjerneja v Novo mesto.

Za Dolenjski letalski center so tekmovali 4 piloti, vsi iz Aerokluba Novo mesto. Z njihovo uvrstitvijo smo lahko zadovoljni, saj so osvojili ekipno drugo mesto, kar trije pa so med prvo desetico.

Tekmovalci so se takole uvrstili: 1. Otoničar, Ljubljana (kurir) 564 točk; 2. Berčič, Lj. (kurir) 554; 3. Vidmar, Lj. (aero-3) 553; 4. Krepič, Ptuj (aero-3) 539; 5. Šorn, Lj. (citabria) 536; 6. Franc Klemenčič, N. mesto (citabria) 530; 7. Adolf Suštar, Novo m. (citabria) 518; 8. Hauptman, Lj. (aero-3) 503; 9. Srečo Kotnik, N. mesto (aero-3) 498; 10. Jeršan, Lj. (citabria) 491; 11. Kolarič, Pt. (aero-3) 487; 12. Slavko Kos, Novo m. (aero-3) 484 itd.

M. MOŠKON

TREBNJE – V počastitev občinskega praznika so domači kegljači pripravili turnir, na katerem je zmagala ekipa Novega mesta (858 podrtih kegljev). Drugi so bili domačini (816) in Brežičani tretji (703). Pri ženskah je bil takle vrstni red: 1. Krka 1447, 2. Mercator 1397, 3. Novo mesto 1312, 4. Brežice 1306. Pri posameznikih sta zmagala Goleš (Mercator) in Vebletova (Mercator). (N. G.)

ja, da smo na revijah navdušeni, godrnjamo pa dostikrat, kadar kupujemo v trgovinah in nam pod oznako „moderno“ ponujajo zastarelo blago. Najlepši modeli naših proizvajalcev potujejo le čez mejo, mi pa svoje dinarje po nepotrebnem zapravljamo tam, kjer se dobijo lepe stvari. Pri sosedih!

RIA BAČER

NALASČ SE VIDI – Če je spodnjica gledala izpod krila, je doslej veljalo za napako. Po novem je to moda, ki jo je pokazal Labod na svoji modni reviji. (Foto: Mikulan)

Kdo bo prva harmonika?

V nedeljo bo v Semiču prvo tekmovanje belokranjskih harmonikarjev – Iztrgati pozabi stare ljudske melodije!

V nedeljo, 11. septembra, bo na igrišču TVD Partizan v Semiču prvo tekmovanje belokranjskih harmonikarjev. To zanimivo tekmovanje – začelo se bo ob 9. uri – organizirata prosvetno društvo Jože Mihelčič iz Semiča in Glasbena mladina Bele krajine.

Organizatorji pričakujejo okoli 30 harmonikarjev iz Bele krajine; posebej se bodo pomerili tisti, ki igrajo klavirsko, in mojstri na diatonični harmoniki. Vsak tekmovalac bo zaigral dve skladbi po svoji izbiri, zaželeno je, da bi bilo čimveč starih ljudskih in lastnih.

Organizatorji so se še posebej potrudili, da so zagotovili nastop starih ljudskih muzikantov, ki znajo še zaigrati prave ljudske skladbe iz prejšnjega stoletja. Namen tekmovanja je tudi, da čimveč ljudi sliši igrati muzikante, za katere sicer ve le ozek krog ljudi. To so amaterji v najboljšem pomenu besede, se pravi, da igrajo za lastno zadovoljstvo, ne pa za plačilo.

Tekmovalce bo ocenjevala strokovna žirija, sestavljena iz znanih slovenskih glasbenikov. Tokrat se ni pripravila nobena ženska, čeprav jih je verjetno nekaj, ki rade raztegnejo meh.

Po tekmovanju harmonikarjev bo

„AMATERJI“ IZ SEVNICE PETI

Na letošnjem tekmovanju univerzitetnih radioklubov iz vse Jugoslavije je sevnjski radioklub Amater zasedel odlično peto mesto. Hkrati ni bilo pred Sevnjskimi nobenega slovenskega radiokluba, kar pomeni, da so člani kluba z oznako YU3 DHP, ki že vrsto let uspešno deluje in ob skromnih možnostih pricaja lepa presenečenja, tudi najboljši predstavniki Slovenije.

Za zastrtim oknom – Pred kom se „skriva“ sprejemna pisarna s „prijaznim“ povabilom strankam: POZVONI IN POČAKAJ, bi se lahko vprašali pred stalno črno zastrtim oknom v veži Jenkove 1 v Novem mestu. In ko smo pozvonili, smo dobili osorno, neprijazno sporočilo: „Kaj zvonite, ali ne vidite, da telefoniram?“ – Mar res ne bi šlo malo drugače, brez mrtvaških zastorčkov in neprijaznosti?

OGLEDALO

Navzoči so bili tudi številni gostje in poslovni partnerji iz Jugoslavije in tujine. Saj ima Novoteka poleg osrednjega obrata v Novem mestu še tovarni konfekcije v Vinici in Trebinju v Hercegovini, predilnico v Metliki ter tovarno strešnikov v Novem mestu.

(Delo 22. avgusta – Tri-desetletnica Novoteka) Hoče si ženska natakniti steznik iz Novotekove tovarne pri Novem mestu, pa opazi, da je – strežnik.

TELEKS ŠEL SE DLA KOT DO KONCA

Teleks, informativni tednik Dela, ki naj bi bil lastni hvalni vedno šel do konca, je šel tokrat še celo malce čez rob.

Ali naj razumemo Teleksovo opazko v „Ogledalu“ zadnji številki kot popolno nepoznavanje dolenjskega gospodarstva in delovne organizacij, ali pa naj bi morda bil apel Novoteka naj tovarno strešnikov Dobruški vasi, ki zavrže dokaj uspešno posluje, spremenijo v tovarno strešnikov in si s tem nakopijejo težave na trgu, (ki ga z njenimi artikli trenutno dobro zalagata sevnjski Lisca in metliški Komet).

DANES ŽIVINOREJSKA RAZSTAVA „POSAVJE 77“

Danes, 8. septembra, bo v mišcu v Brežicah živinorejska razstava, na kateri bodo po običajnem ocenjevanju najboljših živali reviji plemenskih bikov in ovčarjev podelili rejcem priznanja in nagrade. Pripravljali odbor vabi rejce druge, naj si ogledajo razstavo.

prva prava taborniška pesmarica

TAM OB OGNJU NAŠEM

Ne znate celega besedila? Ste pozabili napjev? Ne veste, katerem duru bi spremljali pevca s kitaro? Nič zato! V pesmarici „TAM OB OGNJU NAŠEM“ boste našli odgovore na vsa ta vprašanja:

- ☆ vse pesmi so opremljene z notami in s prijemi kitara,
- ☆ besedila tujih pesmi so tudi v izvirniku
- ☆ v dodatku je natisnjena „mala sola“ za kitaro

Društva, šole, pionirski odredi, nekdanji taborniki – vsi bi radi zapeli ob katerikoli priložnosti: naročite si svoj izvod pesmarice „TAM OB OGNJU NAŠEM“! Napišite nam dopisnico in pesmarico vam bomo poslali po pošti po povračilu. Društva lahko pošljejo tudi običajne naročilnice.

Posamezen izvod 1. snopiča pesmarice stane 17.– din. Za 10 in več naročenih izvodov dajemo 6 % popusta – izvod torej po 16.– din. Za 50 in več izvodov 12 % popusta – izvod po 15.– din. Za 100 in več izvodov 18 % popusta – izvod po 14.– din

Naročila pošljite na naslov: ČZP DOLENJSKI LIST poštini predal 33 68001 NOVO MESTO

- V prvem snopiču so objavljene pesmi:
- TAM OB OGNJU NŠEM
 - BARAMBA
 - POZIMI PA ROŽICE NE CVETO
 - VSI MOSTOVI V ZRAK LETIJO
 - KATJUŠA
 - BANDIERA ROSSA
 - SIXTEN TONS
 - SMOKY
 - TAM O DALEKO
 - LA CUCARACHA – PIKAPOLONICA
 - DAN JE ŠEL

TRZINKA NAŠ TABOR JE EN KLAMP PESEM O MARTINU KEBRU MY BONNY GUSARSKA BAJKAL JUTRI GREMO V NAPAD TAM NA PUGLED GORI KONJUH PLANINOM DAN JE ŠEL